

**ՀՀ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
ՓՈՐՁԱՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿ
(Նոր խմբագրությամբ)**

«Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի
Հոգաբարձուների խորհրդի
2026 թվականի ապրիլի 3-ի թիվ 6-Լ որոշմամբ

Աշխատանքային խումբ (2015)

Ռուբեն Թովչյան
Սուսաննա Կարախանյան
Անահիտ Ութմազյան
Անուշավան Մակարյան
Վարդուհի Գյուլազյան

Աշխատանքային խումբ (2021)

Ռուբեն Թովչյան
Անահիտ Ութմազյան
Վարդուհի Գյուլազյան
Օֆելյա Պետրոսյան
Մերի Բարսեղյան
Գայանե Անանյան

Աշխատանքային խումբ (2026)

Ռուբեն Թովչյան
Անահիտ Ութմազյան
Վարդուհի Գյուլազյան
Օֆելյա Պետրոսյան
Մերի Բարսեղյան

Սույն ձեռնարկում նկարագրված են ՀՀ բարձրագույն և մասնագիտական կրթության որակի ապահովման շրջանակը, բարձրագույն և մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների և մասնագիտության կրթական ծրագրերի պետական հավատարմագրման նպատակով իրականացվող արտաքին գնահատման գործընթացները, ընթացակարգերը, ինչպես նաև որակի ապահովման գործընթացների հիմնական պատասխանատուների և շահակիցների դերակատարումները, փորձագետների և ուսումնական հաստատությունների գործունեության շրջանակը: Ձեռնարկը մեթոդական ուղեցույց է բարձրագույն և մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների, փորձագետների և այլ շահակիցների համար:

ԱՌԱՋԱԲԱՆ.....	6
I. ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ ՀՀ-ՈՒՄ.....	9
1. Բարձրագույն կրթական համակարգ.....	9
2. Մասնագիտական կրթական համակարգ.....	10
II. ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՅՈՎՄԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿԸ ՀՀ-ՈՒՄ.....	11
1. Որակի ապահովման համատեքստ.....	12
2. Որակի ապահովման սկզբունքներ և շրջանակ.....	13
2.1 Որակի ներքին ապահովում.....	14
2.2 Որակի արտաքին ապահովում.....	15
2.2.1 Որակի արտաքին ապահովման մեխանիզմներ.....	16
2.2.2 Հայաստանյան մոտեցում.....	16
2.2.3 Պետական հավատարմագրման չափանիշներ	18
ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ.....	18
1. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ	18
2. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ	19
3. ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ.....	19
4. ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ.....	20
5. ՊՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԾԺԱՆԴԱԿ ԿԱԶՄԸ.....	20
6. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՉԱՐԳԱՑՈՒՄԸ.....	20
7. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ	21
8. ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	21
9. ԱՐՏԱՔԻՆ ԿԱՊԵՐԸ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՑՈՒՄԸ.....	21
10. ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՅՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ.....	22
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ.....	22
1. ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԸ.....	22
2. ԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄԸ.....	23
3. ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՒՄԸ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	23
4. ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ.....	23
5. ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԵՎ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	24

6. ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՋԱԿԱՅՐԸ.....	24
7. ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՅՈՎՈՒՄԸ.....	24
2.3 Որակի արտաքին ապահովման կառույցի ճանաչում.....	24
2.4 Տեղեկատվության ապահովում.....	25
2.4.1 Հավատարմագրման պետական գրանցամատյան.....	25
III. ՈԱԱԿ-Ի ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	26
1. Որակի ապահովման ՈԱԱԿ-ի սկզբունքները.....	27
2. ՈԱԱԿ-ի համագործակցությունը շահակիցների հետ.....	27
3. ՈԱԱԿ-ի ճանաչումը.....	29
IV. ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑ.....	30
1. Ինստիտուցիոնալ և ծրագրային հավատարմագրում.....	30
2. Դիմում-հայտ պետական հավատարմագրում անցնելու համար.....	30
2.1 Դիմում-հայտի ետ վերցնելը՝ հավատարմագրման գործընթացի դադարեցումը.....	31
3. Փորձագիտական խմբի ձևավորումը.....	31
4. Հավատարմագրման գործընթացի փուլերը.....	33
4.1 Ինքնավերլուծություն.....	33
4.2 Փորձաքննություն	35
4.2.1 Փաստաթղթերի նախնական ուսումնասիրություն.....	36
4.3 Փորձագիտական այց ուսումնական հաստատություն.....	37
4.3.1 Նախապատրաստական այց.....	37
4.3.2 Փորձագիտական այց.....	38
4.3.3 Փորձագիտական այցի ընթացքում հանդիպումների տեսակները.....	39
4.4 Փորձագիտական զեկույցի պատրաստում.....	41
4.4.1 Փորձագիտական զեկույց.....	41
4.5 Փորձագիտական խմբի որոշումների կայացում.....	42
4.6 Փորձագիտական զեկույցում նշված թերությունների վերացման գործողությունների ծրագիր և ժամանակացույց.....	43
5. Հավատարմագրման վերաբերյալ որոշման կայացում.....	44
5.1 ՈԱԱԿ-ի Հավատարմագրման հանձնաժողով.....	44

5.2 Հավատարմագրման մասին որոշումներ.....	45
5.3 Հավատարմագրման մասին որոշման հրապարակում.....	46
5.4 Գրանցում հավատարմագրման պետական գրանցամատյանում.....	46
5.5 Հաշվետվություններ փորձագիտական զեկույցում նշված թերությունների վերացման ծրագրի իրականացման վերաբերյալ.....	46
5.6 Հավատարմագրման գործընթացների վերաբերյալ բողոքների ներկայացում.....	46
5.7 Հավատարմագրված ուսումնական հաստատությունների մշտադիտարկումներ.....	47
5.8 Հավատարմագրման մերժման հետևանքները հաստատության համար.....	48
5.9 Հավատարմագրման մասին որոշման բողոքարկում.....	48
5.10 Պետական հավատարմագրումն ուժը կորցրած ճանաչելը.....	49
V. ՓՈՐՁԱԳԵՏՆԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎՈՂ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐ, ԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ ԵՎ ՈՒՂԵՆԻՇՆԵՐ.....	49
1. Փորձագիտական խմբին ներկայացվող պահանջները.....	50
2. Փորձագիտական խմբի լիազորությունները, իրավունքներն ու պարտականությունները.....	51
3. Փորձագիտական խմբի համակարգողի իրավունքներն ու պարտականությունները.....	52
4. Փորձագետների հավաքագրում, ընտրություն և վերապատրաստում.....	53
5. Փորձագիտական աշխատանքների մշտադիտարկում և գնահատում.....	54
5.1 Շարունակական գնահատման և մշտադիտարկման եղանակներ.....	54
6. Շահերի բախում, գաղտնիություն և ազնվություն.....	54
VI. ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՃԱԽՍԵՐ.....	55
ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ.....	56

Սույն ձեռնարկն ընդունվում է ի կատարումն ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 978-Ն որոշմամբ հաստատված «Հայաստանի Հանրապետությունում մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման» կարգի (այսուհետ՝ Հավատարմագրման կարգ):

Ձեռնարկը լրամշակվել է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի (այսուհետ՝ ՈԱԱԿ) կողմից 2015, 2021, 2026 թվականներին:

Ձեռնարկում նկարագրված են ՀՀ բարձրագույն և մասնագիտական կրթության որակի ապահովման շրջանակը, բարձրագույն և մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների (այսուհետ՝ ուսումնական հաստատություն) և դրանց մասնագիտության կրթական ծրագրերի (այսուհետ՝ ՄԿԾ) պետական հավատարմագրման նպատակով իրականացվող արտաքին գնահատման գործընթացները, ընթացակարգերը, դրանց տնողությունները, ինչպես նաև որակի ապահովման գործընթացների հիմնական պատասխանատուների ու շահակիցների դերակատարումները, փորձագետների և ուսումնական հաստատությունների գործունեության շրջանակը:

Ձեռնարկի լրամշակման իրավական հիմքերն են.

- «Հայաստանի Հանրապետությունում մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման կարգում» լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին՝ ՀՀ կառավարության 2024 թվականի օգոստոսի 29-ի թիվ 1374-Ն որոշումը,
- «Հայաստանի Հանրապետության կրթության մինչև 2030 թվականի զարգացման պետական ծրագիրը» հաստատելու մասին ՀՀ օրենքը (ընդունված 2022 թվականի նոյեմբերի 16-ին),
- «Բարձրագույն կրթության և գիտության մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 2025 թվականի սեպտեմբերի 11-ին),
- «Մասնագիտական կրթության և ուսուցման մասին» ՀՀ օրենքը (ընդունված 2024 թվականի մայիսի 22-ին),
- Փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգը (ՈԱԱԿ հոգաբարձուների խորհրդի 2025 թվականի մայիսի 5-ի թիվ 3-Լ որոշում),
- «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի հավատարմագրման հանձնաժողովի ձևավորման և գործունեության ընթացակարգը (ՈԱԱԿ հոգաբարձուների խորհրդի 2020 թվականի մայիսի 8-ի թիվ 1-Լ որոշում և 2024 թվականի ապրիլի 8-ի թիվ 5 որոշում),
- «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի հավատարմագրման գործընթացների վերաբերյալ բողոքների ներկայացման ընթացակարգը (ՈԱԱԿ հոգաբարձուների խորհրդի 2025 թվականի մայիսի 5-ի թիվ 4-Լ որոշում),
- Արտաքին գնահատման ծախսերի սակագները (ՈԱԱԿ հոգաբարձուների խորհրդի 2024 թվականի թիվ 8-Լ, թիվ 9-Լ և թիվ 12-Լ որոշումներ):

Ձեռնարկի լրամշակման ընթացքում հաշվի են առնվել նաև.

- ՀՀ մասնագիտական կրթության համակարգի կարիքների գնահատման և իրավիճակի վերլուծության արդյունքները, ինչպես նաև ոլորտում արձանագրված զարգացումները,
- Հավատարմագրման հանձնաժողովի կողմից ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման շնորհման վերաբերյալ որոշումների կայացման քաղաքականության նոր խմբագրությունը (ՈԱԱԿ հավատարմագրման հանձնաժողովի 2025 թվականի փետրվարի 10-ի թիվ 36-Լ որոշում),
- ՈԱԱԿ-ի էլեկտրոնային հարցաշարը, որի միջոցով ձևավորվում է ուսումնական հաստատությունների վերաբերյալ տվյալների բազան,
- Որակի ապահովման ազգային համակարգի ձևավորման շրջանակում 2009–2025 թվականներին իրականացված հավատարմագրման գործընթացներում կուտակված փորձը և արձանագրված արդյունքները,

- Բոլոնիայի գործընթացի առաջնահերթություններն ու զարգացումները,
- Տեղացի և միջազգային փորձագետների կողմից ներկայացված խորհրդատվություններն ու դիտարկումները:

Արտաքին ազդակ է եղել նաև Եվրոպական բարձրագույն կրթության որակի ապահովման չափորոշիչների և ուղենիշների (ESG) վերանայման գործընթացը և դրա իրականացման համար հիմք հանդիսացող Տիրանայի կոմյունիկեն (2024թվական):

Ելնելով նախորդ տարիների կուտակած փորձից՝ ՈԱԱԿ-ը վստահ է, որ շահակիցների ակտիվ ներգրավմամբ կապահովվի սույն ձեռնարկի արդյունավետ կիրառությունը, ինչը կնպաստի ՈԱԱԿ-ի առաքելության իրականացմանը և ՀՀ բարձրագույն և մասնագիտական կրթության որակի հավաստմանը՝ ապահովելով շնորհվող որակավորումների ճանաչելիությունն ազգային և միջազգային մակարդակներում:

Շնորհակալական խոսք

ՈԱԱԿ-ը շնորհակալություն է հայտնում կրթական համակարգի բոլոր շահակիցներին, ովքեր ձգտում են ՀՀ բարձրագույն և մասնագիտական կրթական համակարգը դարձնել ճանաչելի և մրցունակ ազգային և միջազգային մակարդակներում:

ՈԱԱԿ-ը նաև շնորհակալություն է հայտնում փաստաթղթի վերանայման և լրամշակման գործընթացի բոլոր մասնակիցներին՝ փոփոխությունների անհրաժեշտության վերաբերյալ արձագանքելու և կարիքների վերհանմանն աջակցելու համար:

Հատուկ շնորհակալություն ենք հայտնում որակի ապահովման բոլոր միջազգային կառույցներին և փորձագետներին, ովքեր մասնակցել են համակարգի արդյունավետության գնահատմանը և կատարելագործմանն ուղղված հարցումների ու քննարկումների, ինչպես նաև ներկայացրել են իրենց դիտարկումները ձեռնարկում առկա ձևակերպումների վերաբերյալ:

Ձեռնարկի կամ նրանում նկարագրված գործընթացների վերաբերյալ բոլոր հարցերը կարող են ուղղվել ՈԱԱԿ-ի գրասենյակ.

Էլփոստ՝ info@anqa.am

Պաշտոնական կայք՝ www.anqa.am

Հեռախոս՝ (+374-10) 229146

I. ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ ՀՀ-ՈՒՄ

Բարձրագույն կրթության շարունակական բարեփոխումներն ուղղված են Բոլոնիայի գործընթացի և դրանից բխող Կոմյունիկենների սկզբունքների և արժեքների իրականացմանը: 2005թ. ստորագրելով Բոլոնիայի գործընթացի անդամ երկրների կրթության նախարարների Բերգենի կոմյունիկեն և պաշտոնապես միանալով Բոլոնիայի գործընթացին՝ Հայաստանը ստանձնել է պատասխանատվություն իրականացնելու Բոլոնիայի գործընթացի հիմնական սկզբունքներն ըստ գործողությունների առանձին ուղղությունների՝ կազմելով Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքի (այսուհետ՝ ԵԲԿՏ) մաս: ԵԲԿՏ-ին ինտեգրումը ենթադրում է իրականացնել բեկումնային և շարունակական փոփոխություններ ՀՀ բարձրագույն կրթական համակարգում դեպի գիտելիքահենք և նորարարական կրթություն: 2005 թ.-ից ի վեր ՀՀ բարձրագույն կրթական համակարգում տեղի են ունեցել արմատական փոփոխություններ, մասնավորապես՝ ներդրվել է համադրելի որակավորումների եռաստիճան համակարգ, կատարվել է անցում ուսուցման կազմակերպման կրեդիտային համակարգին: Միաժամանակ իրականացվում են կրթական ծրագրերի արմատական վերափոխումներ՝ անցնելով ուսանողակենտրոն ուսուցմանը և խթանելով ուսանողների և դասախոսների ակադեմիական շարժունությունը: 2011 թ. ապրիլի 8-ին ՀՀ կառավարության 332-Ն որոշմամբ հաստատվել է ՀՀ որակավորումների ազգային շրջանակը (այսուհետ՝ ՈԱՃ): Այսուհետև վերջինս շարադրվել է նոր խմբագրությամբ՝ 2016 թվականի ՀՀ կառավարության թիվ 714-Ն որոշմամբ:

2024 թվականին ընդունված «Մասնագիտական կրթության և ուսուցման մասին» ՀՀ օրենքը, 2025 թվականին ընդունված «Բարձրագույն կրթության և գիտության մասին» ՀՀ օրենքը, ինչպես նաև «Հայաստանի Հանրապետության կրթության մինչև 2030 թվականի զարգացման պետական ծրագիրը» ձևավորում են ոլորտի զարգացման ռազմավարական և կարգավորիչ հիմքը: Մինևս ժամանակ, շարունակաբար կարևորվում է կրթական ծրագրերի վերջնարդյունքների հստակ ձևակերպումը, դրանց ձեռքբերման ապահովումը և փաստարկված հավաստումը՝ որպես կրթության որակի գնահատման առանցքային բաղադրիչ: 2020 թվականից սկսած ՈԱԿ հավատարմագրման հանձնաժողովը շեշտադրում է կրթական ծրագրերի բոլոր վերջնարդյունքների ձեռքբերման ապահովումը և դրանց հիմնավորված ներկայացումը՝ Հանձնաժողովի որոշումներում որպես պահանջ սահմանելով բոլոր կրթական ծրագրերի ներքին աուդիտի իրականացումը՝ արտաքին փորձագետների ներգրավմամբ:

1. Բարձրագույն կրթական համակարգ

Հայաստանի Հանրապետությունում բարձրագույն մասնագիտական կրթությունն իրականացվում է հիմնական և լրացուցիչ կրթական ծրագրերով: Բարձրագույն կրթական ծրագրերն իրականացվում են երկաստիճան համակարգով՝ բակալավր և մագիստրոս, իսկ հետբուհական կրթական ծրագիրը՝ միաստիճան համակարգով՝ հետազոտող և կլինիկական օրդինատոր: Բարձրագույն կրթական ծրագրերը համապատասխանում են ՈԱԿ-ի 6-8-րդ մակարդակներին: Կրթական ծրագրերն իրականացվում են պետական, ոչ պետական, միջպետական, պետության մասնակցությամբ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում առկա և հեռակա ձևերով, անվճար և վճարովի հիմունքներով:

Համաձայն ՀՀ բարձրագույն կրթական համակարգում կրեդիտային համակարգի ներդրման մասին ՀՀ կառավարության 2005 թվականի թիվ 2307-Ն որոշման՝ բուհերում ուսանողի տարեկան լրիվ ուսումնական բեռնվածությունը հավասար է 60 ակադեմիական կրեդիտի: Բարձրագույն կրթության բակալավրի որակավորման (առաջին աստիճան) համար սահմանված է առնվազն 240 կրեդիտ (չորս տարի տևողությամբ առկա ուսուցում), ուստիկանական մասնագիտությունների համար՝ առնվազն 180 կրեդիտ (առնվազն երեք տարի), բժշկական մասնագիտությունների դեպքում՝ 300 կրեդիտ (հինգ տարի): Մագիստրոսի աստիճան ստանալու համար սահմանվում է 60-120 կրեդիտ, բժշկական մասնագիտությունների համար՝ մինչև 180 կրեդիտ: Հեռակա ուսուցման դեպքում ուսման տևողությունը մեկ տարով ավելանում է:

Կրեդիտը ներառում է.

- մասնակցությունը դասախոսություններին, լաբորատոր և գործնական պարապմունքներին, պրակտիկաներին,
- քննությունների և ստուգարքների հանձնումը,
- անհատական պարապմունքների ցուցանիշը,
- ռեֆերատների, կուրսային, դիպլոմային և ուսումնական պլանով նախատեսված այլ աշխատանքների կատարման աստիճանի, որակի գնահատումը:

Բարձրագույն մասնագիտական կրթություն իրականացնելու համար ուսումնական հաստատությունները և նրանց ծրագրերը ենթակա են լիցենզավորման: Լիցենզավորմանը հաջորդում է բուհերի ինստիտուցիոնալ և ծրագրային պետական հավատարմագրումը: Ծրագրային հավատարմագրումը կամավոր է՝ ի տարբերություն ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման (ՀՀ կառավարության 2011 թվականի թիվ 978-Ն որոշում):

Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների վճարովի ուսուցման համակարգում ուսման վարձի չափը որոշում է տվյալ ուսումնական հաստատությունը՝ ՀՀ կառավարության 2015 թվականի փետրվարի 19-ի թիվ 163-Ն «Ըստ կրթական աստիճանների և հավատարմագրման արդյունքների» ուսման վարձի առավելագույն ուսման չափը» որոշման համաձայն:

Բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում կառավարումն իրականացվում է Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը և բարձրագույն ուսումնական հաստատության կանոնադրությանը համապատասխան, ինքնակառավարման հիման վրա՝ միանձնյա ղեկավարման և կոլեգիալության սկզբունքների զուգակցմամբ, բարձրագույն ուսումնական հաստատության բարձրագույն կառավարման գործառույթներ իրականացնող խորհրդի, գիտական խորհրդի գործառույթների իրականացմամբ: Բուհի ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում է ռեկտորը կամ պետը:

2. Մասնագիտական կրթական համակարգ

Մասնագիտական կրթությունը և ուսուցումը համակարգված կրթական գործընթաց են, որոնցով անձի մեջ ձևավորվում են անհրաժեշտ մասնագիտական կարողունակություններ և աշխատանքային փորձ կուտակելու հնարավորություն՝ որակավորված մասնագիտական գործունեություն իրականացնելու, ներկայի և ապագայի մարտահրավերներին դիմակայելու, փոփոխվող աշխատաշուկային արձագանքելու, նոր պայմաններին հարմարվելու, շարունակական մասնագիտական կատարելագործման ու զարգացման համար:

Մասնագիտական կրթությունն իրականացվում է առանձնացված երկու կրթական մակարդակներում աստիճանաշնորհող հետևյալ հիմնական կրթական ծրագրերով.

1) առաջին մակարդակում՝ արհեստագործական կրթություն, որի ուսումնառությունն ավարտվում է պետական ամփոփիչ ստուգմամբ, և ուսումնառությունն ավարտած անձին շնորհվում է արհեստավորի կամ կրտսեր մասնագետի որակավորման աստիճան:

2) երկրորդ մակարդակում՝ մասնագետի կրթություն, որի ուսումնառությունն ավարտվում է պետական ամփոփիչ ստուգմամբ, և ուսումնառությունն ավարտած անձին շնորհվում է մասնագետի որակավորման աստիճան:

Արհեստավորի կամ կրտսեր մասնագետի որակավորման աստիճան ստանալու համար հիմնական կրթական ծրագրի ուսուցման տևողությունը վեց ամսից մինչև երեք տարի է:

Մասնագետի որակավորման աստիճան ստանալու համար հիմնական կրթական ծրագրի ուսուցման տևողությունը մեկ տարի տասն ամսից մինչև հինգ տարի է:

Կրթական ծրագրերը, ըստ մասնագիտական կրթության մակարդակների, կարող են իրականացվել լրիվ կամ մասնակի բեռնվածությամբ՝ համադրելով առկա, հեռավար կամ դրսեկության մեթոդաբանական ձևերը:

6. Մասնագիտական կրթության ծրագրով մասնակի բեռնվածությամբ ուսումնառող ուսանողը պարտավոր է ՄՈՒՀ-ի տվյալ կրթական ծրագրով սահմանված ուսուցման համար նախատեսված ժամկետում կուտակել տարեկան ուսումնական բեռնվածության առնվազն 50 տոկոսին համապատասխան գումարային կրեդիտներ: Մասնակի բեռնվածությամբ ուսումնառող ուսանողի

ուսումնառության ընդհանուր տևողությունը կարող է երկարաձգվել համապատասխան կրթական ծրագրի որակավորման համար սահմանված տևողության մինչև կրկնապատիկի չափով:

ՄՈՒՅ-երը, ըստ հիմնադրի, կարող են լինել՝

1) պետական ՄՈՒՅ, որը հիմնադրվում է Կառավարության որոշմամբ կամ միջազգային պայմանագրի հիման վրա.

2) հանրային ՄՈՒՅ, որը հիմնադրվում է պետության և ոչ պետական կազմակերպության միջև (այդ թվում՝ օտարերկրյա) համագործակցության պայմանագրի հիմքով.

3) մասնավոր ՄՈՒՅ, որը հիմնադրում են իրավաբանական կամ ֆիզիկական անձինք (այդ թվում՝ օտարերկրյա):

2. Պետական ՄՈՒՅ-ը ոչ առևտրային կազմակերպություն է: Պետական չհանդիսացող ՄՈՒՅ-ը կարող է ունենալ օրենքով նախատեսված ցանկացած կազմակերպական-իրավական ձև:

3. Մասնագիտական կրթության համակարգում սահմանվում է ուսումնական հաստատության «քոլեջ» տեսակը:

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՅՈՎՄԱՆ ԾՐՁԱՆԱԿԸ ՀՀ-ՈՒՄ

Բարձրագույն և մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ներքին ու արտաքին համակարգեր ստեղծելու և ամրապնդելու պահանջն աճել է ամբողջ աշխարհում, քանի որ վերջին քսանամյակում շեշտակի աճել են ուսումնական հաստատությունների և ուսանողների թիվը, ինչպես նաև դրանց հատկացվող հանրային ու մասնավոր ներդրումները: Բոլոնիայի հռչակագիրը ստորագրած բոլոր երկրների կրթության նախարարներն ընդգծել են Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում հավատարմագրման կամ որակի ապահովման անկախ համակարգեր ներդնելու անհրաժեշտությունը («Բեռլինի կոմյունիկե», 2003 թ.): Բոլոնիայի հռչակագիրը ստորագրած բոլոր երկրներում որակի արտաքին ապահովումը պարտադիր գործընթաց է: Եվրոպական գրեթե բոլոր երկրներն արձագանքել են այս պայմանին՝ հիմնելով և կիրառելով կրթական ծառայությունների որակը բարելավող ու արդյունքները հավաստող համակարգեր: Ուշադրության կենտրոնում է ուսումնական հաստատությունների գործունեության և, հատկապես, որակավորումների շնորհման որակի ապահովումը ու դրա մասին տեղեկության տրամադրումը հանրությանը:

«Բեռլինի կոմյունիկե» կոչ էր անում Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման եվրոպական ասոցիացիային իր բոլոր գործընկեր կազմակերպությունների հետ համատեղ մշակել որակի ապահովման չափորոշիչների, ընթացակարգերի և ուղենիշների համաձայնեցված մի փաթեթ, որն ավելի տրամաբանական կդարձներ որակի ապահովման համակարգը Եվրոպայում և դրանով կնպաստեր ակադեմիական ու մասնագիտական շարժունությանը: Արդյունքում՝ Բոլոնիայի հռչակագիրն ստորագրած երկրների կրթության նախարարները 2005 թ.-ին («Բերգենի կոմյունիկե») սահմանեցին և ընդունեցին «Որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներն ու ուղենիշները» (այսուհետ՝ ՈԱԵՉՈՒ), որոնք որակի ապահովման գործընթացների շարունակական բարեփոխումների արդյունքում փոփոխության ենթարկվեցին 2015թ.-ին: ՈԱԵՉՈՒ-ն կառավարությունների, որակի ապահովման գործակալությունների և բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար ապահովում է որակի ապահովման ազգային համակարգեր մշակելու օժանդակություն: ՈԱԵՉՈՒ-ն տրամադրում է միասնական կողմնորոշիչ շրջանակ, որն ուղղված է շնորհվող որակավորումների միջազգային ճանաչմանը:

Որակի ապահովման եվրոպական չափորոշիչներն ու ուղենիշներն իրենց «գրոյական փուլում» խթանեցին ազգային կրթական համակարգերի զարգացումը: Գլոբալացումը, կրթության մասսայականացումը և միջազգայնացումը, որին հաջորդում է ուսանողների աճող շարժունությունը, մասնագիտական կրթության համակարգի զարգացման վերջին տարիների հիմնական միտումներն են:

Միջազգայնացման միտումները բնորոշ հատկանիշներ են նաև որակի ապահովման և հավատարմագրման գործակալությունների համար. ձևավորվել են ազգային և հավատարմագրման համաեվրոպական բազմաթիվ կառույցներ, փոփոխվել են որակի գնահատման տեխնոլոգիաները և ընթացակարգերը, որոնք կիրառվում են ազգային հավատարմագրման գործակալությունների կողմից:

ԵԲԿՏ-ում տեղի ունեցած այս փոփոխությունները հիմք հանդիսացան «երկրորդ սերնդի» Որակի

ապահովման եվրոպական չափորոշիչների ու ուղենիշների մշակման համար, որոնք քննարկվեցին և ընդունվեցին Բոլոնիայի հռչակագիրն ստորագրած երկրների կրթության նախարարների Երևանյան վեհաժողովում 2015 թ. մայիսին:

Հայաստանի Հանրապետության որդեգրած քաղաքականությունը, կիրառվող ընթացակարգերը և մեխանիզմները մշակված են Որակի ապահովման եվրոպական չափանիշներին և ուղենիշներին համապատասխան՝ հաշվի առնելով ազգային առանձնահատկությունները:

2018 թ.-ին ընդունված Փարիզի կոմյունիկետով խրախուսվում է ակադեմիական ազատությունը և բարեվարքությունը, բուհերի ինստիտուցիոնալ ինքնավարությունը, ուսանողների և շահակիցների մասնակցությունը բարձրագույն կրթության կառավարման գործընթացին, նորարարությունն ուսումնառության և դասավանդման գործընթացում:

2020 թ.-ին ընդունված Հռոմի կոմյունիկետով կարևորվում է կրթության ներառականությունը յուրաքանչյուր սովորողի համար, ինչպես նաև ուսումնառության մեթոդներում նորարարությունը, որը սերտորեն կապված է հետազոտության և պրակտիկայի հետ՝ ներառելով կրթական բարեփոխումների, գիտելիքների փոխանցման, շարժունության փոխկապակցվածությունը:

2024թ.-ին ընդունված Տիրանայի կոմյունիկետով կարևորվում է ակադեմիական բարեվարքությունը, բուհերի ինստիտուցիոնալ անկախությունը, ուսանողների և ակադեմիական կազմի մասնակցությունը բուհի կառավարմանը, բուհի հանրային պատասխանատվության բարձրացումը:

1. Որակի ապահովման համատեքստ

ՀՀ կրթական համակարգում ընդունված է կրթության որակի այն սահմանումը, որը բնութագրում է որակը «որպես համապատասխանություն հայտարարված նպատակներին»: Այս մոտեցման համաձայն՝ որակի արտաքին գնահատման գործընթացներում որոշվում է, թե որքանով են հաստատության տրամադրած կրթական ծառայությունները կամ ուսանողի ձեռք բերած կրթության արդյունքները համապատասխանում սահմանված նպատակներին: Նման սահմանումը խթանում է հաստատություններին իրենց առաքելության մեջ ներկայացնել հստակ նպատակներ, որոնց հասնելու աստիճանով է գնահատվելու և ներկայացվելու որակը: Որակի արտաքին գնահատում իրականացնող կառույցը հատուկ ուշադրություն է դարձնում ուսումնական հաստատության սահմանած նպատակների համապատասխանությանը ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված որակի ապահովման չափանիշներին ու ոլորտի զարգացման գերակա ուղղություններին, ինչպես նաև հասարակության պահանջներին: Այս մոտեցումը ենթադրում է, որ առաջին հերթին պետք է սահմանվեն մասնագիտական կրթության նպատակները և խնդիրները, իսկ կրթության արդյունքները և ծառայությունները պետք է բավարարեն շահակիցների կարիքները և պահանջները: Այն նաև ենթադրում է, որ շահակիցները պետք է հստակ ձևակերպեն իրենց կարիքներն ու պահանջները:

Մասնագիտական կրթության նպատակները հաստատության առաքելության մեջ ներկայացվում են ընդհանրական տեսքով և մասնավորեցվում ակադեմիական մակարդակում՝ մասնագիտության կրթական ծրագրի նպատակների և ակնկալվող ուսումնառության արդյունքների մեջ:

Ուսումնական հաստատությունը ներկայացնում է, թե ինչպես է իրականացնում իր առաքելությունը և արտաքին գնահատողին հիմնավորում է իրականացման արդյունավետությունը, իսկ արտաքին գնահատողները հավաստում են արդյունքները երրորդ կողմին՝ շահակիցներին:

Բարձրագույն և մասնագիտական կրթության որակը սերտորեն կապված է կրթական ծրագրերի իրականացման՝ դասավանդման արդյունավետության և գործունակության հետ: Գործունակությունը կապված է կրթական ծրագրերի նպատակների, իսկ արդյունավետությունը՝ խնդիրների իրականացման համար կիրառվող մեթոդների հետ: Նպատակների համապատասխանությունը գնահատելիս որակի արտաքին ապահովման կառույցը հատուկ ուշադրություն է դարձնում նպատակների համապատասխանությանը ՈԱԾ-ին, պետական կրթական չափորոշիչներին ու գերակա ուղղություններին, ինչպես նաև աշխատաշուկայի պահանջներին: Վերլուծվում է նաև, թե որքանով են նպատակներն իրականացվել, և ինչ չափով է երաշխավորված գործընթացների շարունակականությունը: Բարձրագույն և մասնագիտական կրթության որակի հավաստումը որակի ապահովման և շարունակական

բարելավման գործընթաց է՝ կրթությունն ուսանողների, շահակիցների և ամբողջ հասարակության կարիքներին համապատասխանեցնելու համար: Որակի ապահովումը հետապնդում է երկու հիմնական նպատակ՝ **հաշվետվողականություն և բարելավում**: Այդ նպատակների իրականացումը նպաստում է ուսումնական հաստատության գործունեության նկատմամբ վստահության ձևավորմանը:

Այսպիսով, ուսումնական հաստատությունը պլանավորում է իր անելիքները, իրականացնում դրանք, այնուհետև հիմնավորում է դրանց արդյունավետությունը: Արտաքին գնահատողները՝ ի դեմս գործընկեր-փորձագետների, հավաստում են արդյունքները երրորդ կողմին՝ շահակիցներին, և խորհրդատվություններով նպաստում են հաստատության գործունեության բարելավմանը:

Հայաստանում բարձրագույն և մասնագիտական կրթության որակի ապահովման համակարգը ներառում է գործողությունների երկու մակարդակ.

- **«Քաղաքական» մակարդակ.** այս մակարդակում կրթության ոլորտի շահակիցները մասնակցում են հավատարմագրման պետական չափանիշների և ընթացակարգերի մշակման և պարբերական վերանայման գործընթացներին, ինչպես նաև հետագա քննարկումներին՝ այդ չափանիշները մեկնաբանելու համար: Հայաստանի դեպքում այս քննարկումների համակարգողը որակի ապահովման անկախ կառույցն է՝ «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամը, որը ծառայում է որպես կենտրոնական «հարթակ» ՀՀ մասնագիտական կրթության շահակիցների շփման համար:

- **«Ընթացակարգային» մակարդակ.** այս մակարդակում պետք է երաշխավորվի որակի արտաքին ապահովման կառույցի լիարժեք անկախությունը հավատարմագրման յուրաքանչյուր գործընթացում: Չափանիշները կամ ընթացակարգերը կարող են փոխվել տեղի ունեցող հավատարմագրման գործընթացների ընթացքում: Սակայն, որպես կանոն, այդ փոփոխությունները չեն կարող հետադարձ ազդեցություն ունենալ գործընթացում արդեն իսկ գտնվող ուսումնական հաստատության վրա, եթե ՀՀ օրենսդրությամբ այլ բան սահմանված չէ:

ՀՀ-ում կրթության որակի ապահովումը պարտադիր գործընթաց է բոլոր ուսումնական հաստատությունների համար՝ անկախ դրանց կազմակերպատիրական ձևից և ենթակայությունից: **Որակի ապահովումը** կազմակերպության գործունեությունը բարելավելու և զարգացնելու պաշտոնապես ընդունված համակարգ է **ՈԱԾ-ին, պետական կրթական չափորոշիչներին և հավատարմագրման չափանիշներին համապատասխանության նպատակով**:

Հիմնական գործընթացները ձևակերպված են Որակի ապահովման ՀՀ շրջանակի սահմաններում և հիմնված են ՈԱԵԶՈՒ-ի վրա:

2. Որակի ապահովման սկզբունքներ և շրջանակ

Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ՀՀ շրջանակը հիմնված է ԵԲԿՏ-ում որակի ապահովման հետևյալ չորս սկզբունքների վրա.

- ուսումնական հաստատություններն են կրում հիմնական պատասխանատվությունն իրենց տրամադրած կրթության որակի և նրա ապահովման համար,
- որակի ապահովումն արձագանքում է բարձրագույն կրթության համակարգերի, ուսումնական հաստատությունների, կրթական ծրագրերի և ուսանողների բազմազանությանը,
- որակի ապահովումն աջակցում է որակի մշակույթի ձևավորմանը,
- որակի ապահովումը հաշվի է առնում ուսանողների, բոլոր այլ շահակիցների և հանրության կարիքներն ու սպասելիքները:

Հայաստանում բարձրագույն և մասնագիտական կրթության համար մշակված որակի ապահովման ամբողջական շրջանակն ընդգրկում է չորս գործընթացներ.

- ուսումնական հաստատությունների որակի ներքին ապահովում,
- ուսումնական հաստատությունների որակի արտաքին ապահովում,
- որակի արտաքին ապահովման կառույցի ճանաչում միջազգային կազմակերպությունների կողմից,

- կրթության ոլորտում տրամադրվող ծառայությունների որակի վերաբերյալ տեղեկատվության ապահովում:

2.1 Որակի ներքին ապահովում

Ուսումնական հաստատությունների որակի ներքին ապահովումը Հայաստանի բարձրագույն և մասնագիտական կրթության որակի ապահովման համակարգի հիմնական տարրերից է: Որակի ներքին ապահովման գործընթացները պետք է ուսումնական հաստատության գործունեության մաս կազմեն, ինչպես նաև պետք է ստեղծեն նախադրյալներ նրա գործունեությունը բարելավելու և զարգացնելու համար:

Առաջնային կարևորություն ունի ուսումնական հաստատության որակի ներքին ապահովման քաղաքականությունը, որը պետք է արտացոլի որակի ներքին ապահովման համակարգի հիմնական մեխանիզմները և նպաստի հաստատության հաշվետվողականությանը: Այն կօգնի նաև որակի մշակույթի ձևավորմանն ու ամրապնդմանը՝ նպաստելով արտաքին և ներքին շահակիցների լիարժեք մասնակցությանը որակյալ կրթության ապահովման գործում:

Քաղաքականությունը հիմնված է **որակի շարունակական բարելավման սկզբունքի** վրա: Որակի բարելավումն ընդգրկում է չորս հիմնական գործողություն, որոնք ձևավորում են որակի շարունակական բարելավման շրջափուլը՝ պլանավորում-իրականացում-գնահատում-բարելավում:

- **պլանավորում**՝ խնդիրների սահմանում, հնարավոր լուծումների ձևակերպում,
- **իրականացում**՝ սահմանված պլանի հիման վրա միջոցառումների իրականացում,
- **գնահատում**՝ իրականացված գործողությունների ընթացիկ գնահատում,
- **բարելավում**՝ արդյունքների ամփոփում և հետագա քայլերի վերանայում:

Այս սկզբունքի կիրառման միջոցով ուսումնական հաստատությունն իր շահակիցներին հավաստում է, որ հնարավորինս բարձր արդյունքների է հասել իր գործունեության բոլոր ոլորտներում:

Հաշվետվողականության համատեքստում որակի ներքին ապահովումը կիրառվում է որպես մշտադիտարկումներ կատարելու մեխանիզմ: Ուսանողները, շրջանավարտները, գործատուները և հասարակությունն ուսումնական հաստատություններից ակնկալում են կրթական ծառայությունների նպատակների իրականացում:

Որակի ապահովումը կարևորագույն գործիք է ուսումնական հաստատության գործունեության համար, որը երաշխավորում է հասարակության պահանջների և կարիքների բավարարումը: Ուսումնական հաստատության հաշվետվողականությունը և թափանցիկությունը երաշխավորելու համար անհրաժեշտ է որակի ներքին ապահովման ռազմավարության և գործընթացների արտաքին գնահատում:

Հավատարմագրման չափանիշներով սահմանված մակարդակին հասնելու համար ուսումնական հաստատության գործունեության բոլոր ոլորտներում և գործառնություններում պահանջվում է տեղեկատվական հոսքերի հստակեցում և ընթացակարգերի թափանցիկություն: ՄՈՒՀ-ի առաքելությունը և գործունեությունը կանոնակարգող համապատասխան բոլոր փաստաթղթերը պետք է լինեն հրապարակված և հասանելի դասախոսների, ուսանողների ու բոլոր մյուս շահակիցների համար:

Ուսումնական հաստատության համար կարևոր խնդիր է նաև ապահովել մասնագիտության կրթական ծրագրերի որակը: Ուսումնական հաստատությունները պետք է ունենան կրթական ծրագրերի մշակման, հաստատման և մշտադիտարկման մեխանիզմներ: Կրթական ծրագրերը պետք է համահունչ լինեն հաստատության առաքելությանը և ունենան ուսումնառության հստակ սահմանված վերջնարդյունքներ: Կրթական ծրագրերի մշակման և վերանայման գործընթացներում կարևոր է բոլոր շահակիցների ներգրավվածությունը: Կրթական ծրագրի իրականացման կիզակետում ուսումնական հաստատությունները պետք է դիտարկեն ուսանողի ակտիվ մասնակցությունը: Ուսուցման ուսանողակենտրոն մոտեցումը հատկապես կարևոր է ուսանողների մոտիվացիայի բարձրացման, ինչպես նաև ուսումնական գործընթացում նրանց ակտիվ ներգրավման տեսանկյունից: Բարձրորակ կրթություն ապահովելու գործում հատկապես կարևոր է դասախոսի դերը: Հետևապես ուսումնական հաստատությունները պետք է ունենան դասախոսական կազմի համալրման և մասնագիտական զարգացման թափանցիկ մեխանիզմներ:

Մեծ կարևորություն է տրվում նաև ուսանողների ընդունելության, առաջընթացի, որակավորման շնորհման և ճանաչման գործընթացներին և դրանք կանոնակարգող փաստաթղթերին: Կարևոր է, որ գործող կանոնակարգերը համապատասխանեն հաստատության առաքելությանը և նպատակներին:

2.1.1 Որակի մշակույթ

Որակի ներքին ապահովման գործընթացները պետք է ուղղված լինեն և աջակցեն ուսումնական հաստատությունում որակի մշակույթի ձևավորմանը, զարգացմանը և տարածմանը:

Որակի մշակույթ ունեցող կազմակերպություններում ծառայություն մատուցող և ծառայությունից օգտվող յուրաքանչյուր անձ պատասխանատու է մյուսների համար՝ փոխհամագործակցելով նրանց հետ: Որակի մշակույթը ոչ միայն որակի ապահովման պատասխանատուների, այլև կազմակերպության բոլոր աշխատակիցների պատասխանատվությունն է: Այնուամենայնիվ, յուրաքանչյուր ստորաբաժանում անմիջական պատասխանատվություն է կրում իր կատարած աշխատանքի որակի համար:

Կարևորվում է, որ ցանկացած գործ պլանավորման փուլից սկսած կատարվի պատշաճ կերպով: Եթե դա չի հաջողվում, ապա վերլուծվում է այն գործընթացը, որի արդյունքը գոհացնող չէ, որպեսզի արվեն շտկումներ՝ խնդրի կրկնություն թույլ չտալու համար:

Որակի մշակույթի առկայության դեպքում գործընթացի յուրաքանչյուր փուլում գնահատվում է արդյունավետությունը և հետադարձ կապ է ապահովվում պատասխանատու ստորաբաժանման/կառույցի հետ:

Ուսումնական հաստատությունը, որտեղ որակի ապահովման գործընթացները միտված են որակի մշակույթի ձևավորմանը, կարող է բոլոր մակարդակներում ցուցադրել.

- թափանցիկ և ակտիվ գործունեություն,
- քննադատական ինքնավերլուծություն իրականացնելու պատրաստակամություն,
- ներքին կանոնակարգեր՝ հստակ ընթացակարգերով և դրանց հետևողական իրականացմամբ,
- հանրամատչելի և հստակ սահմանված պատասխանատվություններ որակի գնահատման և բարելավման համար,
- արտաքին և ներքին շահակիցների կարիքների վերհանում,
- լավագույն փորձի բացահայտման և տարածման ձգտում,
- խնդիրների լուծման համար հավաստի տվյալների վրա հիմնված տեղին և համապատասխան գործողությունների ձեռնարկում:

2.2 Որակի արտաքին ապահովում

Որակի արտաքին ապահովման գործընթացներն ունեն երեք հիմնական նպատակ.

- **Հաշվետվողականություն և թափանցիկություն.** որակի ապահովման գործընթացները երաշխավորում են, որ մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշների և Որակավորումների ազգային շրջանակի նկարագրիչների դրույթների ապահովման դեպքում հասարակության շահերը պաշտպանված են, ինչպես նաև հրապարակային են դարձնում առանձին Ուսումնական հաստատությունների կրթական ծառայությունների որակը երկրի ներսում և նրա սահմաններից դուրս:
- **Գնահատում.** հաստատությունը ոչ միայն վերահսկում է նվազագույն մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներով ապահովվածությունը, այլև ցույց է տալիս, թե ինչպես է հասնում բուհի ռազմավարական նպատակների իրագործմանը՝ առկա ռեսուրսներն արդյունավետ օգտագործելով:
- **Որակի բարելավում.** հաստատությունը քննարկումներ և վերլուծություններ է ձեռնարկում որակի ապահովման գործընթացների արդյունավետության, որակի մշակույթի ձևավորման և շարունակական զարգացման նպատակով:

Ընդհանուր առմամբ, որակի արտաքին ապահովման նպատակն է հավաստել, որ ՄՌԴ-երը հետամուտ են հետևյալ հարցերի պատասխաններին.

- արդյո՞ք ՄՈՒՀ-ն ունի որակի մշակույթ ձևավորող ընթացակարգեր, որոնք կիրառվում են հաստատության բոլոր օղակներում և կրթական բոլոր ծրագրերի իրականացման ընթացքում,
- արդյո՞ք ՄՈՒՀ-ը պարբերաբար մշտադիտարկում է ռազմավարական նպատակներին հասնելու իր առաջընթացը, մասնավորապես, կրթական ծառայությունների որակի ապահովումն ու հետագա բարելավումը,
- արդյո՞ք որակի ապահովման համակարգի կողմից հավաքագրված տվյալներն օգտագործվում են կրթական ծառայությունների որակը բարձրացնելու և ուսանողների կարիքներին համապատասխանեցնելու նպատակով,
- արդյո՞ք ՄՈՒՀ-ը մշտադիտարկում է ուսանողներին տրամադրվող ծառայությունների արդյունավետությունը,
- արդյո՞ք ձեռնարկվում են որակի ապահովման գործընթացում հայտնաբերված բացթողումների վերացման համապատասխան գործողություններ,
- արդյո՞ք շահակիցներին տրամադրվում է հաստատության և մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի որակի վերաբերյալ հավաստի տեղեկատվություն:

Որակի ապահովման ընթացակարգերի մշակման, իրականացման և վերանայման ընթացքում պետք է խուսափել միայն քանակական ցուցանիշներով սահմանափակվելուց: Անհրաժեշտ է ներառել նաև որակական գնահատման գործիքներ՝ ապահովելու գործընթացների և արդյունքների ամբողջական դիտարկումը:

2.2.1 Որակի արտաքին ապահովման մեխանիզմներ

Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքում կիրառվում են որակի արտաքին գնահատման և ապահովման տարբեր մեխանիզմներ՝ արտաքին աուդիտ, սերտիֆիկացում, գնահատում, հավատարմագրում և այլն:

Աուդիտ. իրականացվում է հաստատության նախաձեռնությամբ՝ արտաքին փորձագետների ներգրավմամբ: Աուդիտը մասնագիտական ուսումնական հաստատությունում ընթացակարգերի, գործընթացների և մեխանիզմների գնահատումն է: Աուդիտի դեպքում գնահատվում է ոչ թե բուն համապատասխանությունը նպատակներին, այլ որակի ապահովման ընթացակարգերն ու մեխանիզմները, առաքելության ու նպատակների իրականացման գործընթացները:

Սերտիֆիկացում. գործընթաց է, որով հավաստող մարմինը պաշտոնապես ճանաչում է համապատասխանությունը նախապես սահմանված որակի պահանջներին և սովորաբար որոշ առավելություններ է շնորհում հաստատությանը: Հիմնականում այս գործընթացն իրականացվում է կամավորության սկզբունքով:

Գնահատում. առհասարակ կիրառվում է ծրագրային մակարդակում: Այն գործընթաց է, որով հաստատվում է, որ ուսումնական հաստատությունում գործող կամ նոր մշակված կրթական ծրագիրը համապատասխան որակի է, բավարարում է ներկայացվող պահանջները, և դրա իրականացումը կարող է շարունակվել կամ սկսվել:

Հավատարմագրում. իրականացվում է պետության կողմից լիազորված կառույցի կողմից: Հավատարմագրումը գործընթաց է, որով արտաքին կառույցը գնահատում է բարձրագույն և մասնագիտական ուսումնական հաստատության կամ կոնկրետ մասնագիտության կրթական ծրագրի որակը՝ նախանշված նվազագույն չափանիշներին կամ չափորոշիչներին դրանց համապատասխանությունը պաշտոնապես ճանաչելու նպատակով:

2.2.2 Հայաստանյան մոտեցում

Հայաստանում կրթության որակի արտաքին ապահովումն իրականացվում է պետական հավատարմագրման միջոցով: Հավատարմագրման գործընթացը ՀՀ-ում իրականացնում է պետության կողմից լիազորված «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամը:

Որակի արտաքին ապահովումը ՀՀ-ում իրականացվում է հաստատության որակի ներքին ապահովման գործընթացներին համահունչ՝ պահպանելով հաստատության ինքնավարությունը: Բացի այդ, որակի արտաքին ապահովումը հիմնված է հաստատության որակի ներքին ապահովման համակարգի կողմից վերհանված տեղեկատվության վրա:

Մասնագիտական կրթության որակի արտաքին ապահովումը ՀՀ-ում իրականացվում է պետական հավատարմագրման հետևյալ երկու գործընթացներով.

1. ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում,
2. մասնագիտության կրթական ծրագրի հավատարմագրում (ճրագրային հավատարմագրում):

Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում. պետության կողմից ուսումնական հաստատության կրթական և որակի ապահովման գործընթացների, մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի՝ օրենքով սահմանված ուսումնական հաստատության տեսակին ներկայացվող պահանջներին, Որակավորումների ազգային շրջանակի բնութագրիչներին և ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման պետական չափանիշներին համապատասխանության ճանաչումն է: Այն պարբերաբար իրականացվող պարտադիր գործընթաց է ՀՀ տարածքում գործող բարձրագույն և մասնագիտական բոլոր ուսումնական հաստատությունների համար՝ անկախ ենթակայությունից և կազմակերպարարական ձևից: Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրումը թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետությունը, ինչպես նաև տեսնել, թե արդյոք հաստատությունն իրականացնում է իր առաքելությունը, հետապնդում շարունակական բարելավման քաղաքականություն և նպաստում իրականացվող կրթական ծրագրերի զարգացմանը:

Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրումը նախապայման է ծրագրային հավատարմագրման համար:

Մասնագիտության կրթական ծրագրի (ճրագրային) հավատարմագրում. ծրագրային հավատարմագրումը պետության կողմից մասնագիտության կրթական ծրագրի, մասնագետների պատրաստման որակի՝ Որակավորումների ազգային շրջանակի բնութագրիչներին և ծրագրային հավատարմագրման պետական չափանիշներին համապատասխանության ճանաչումն է: Ծրագրային հավատարմագրման թիրախն առանձին մասնագիտության կրթական ծրագիրն է: Այս գործընթացը թույլ է տալիս պարբերաբար գնահատել մասնագիտության կրթական ծրագրի արդյունավետությունը, ինչպես նաև հավաստիանալ, թե արդյոք այն ապահովում է ուսանողների կողմից ուսումնառության արդյունքների ձեռքբերումն ակնկալվող ամբողջ ծավալով: Ծրագրային հավատարմագրումն իրականացվում է բուհի կամ մասնագիտական ուսումնական հաստատության նախաձեռնությամբ, կամավորության սկզբունքով՝ բացառությամբ բժշկական մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի, որոնք պետք է պարտադիր անցնեն ծրագրային հավատարմագրում:

Հավատարմագրման գործընթացների արդյունքում ուսումնական հաստատությանը կամ մասնագիտության կրթական ծրագրին տրվում է հավատարմագրվածի կարգավիճակ. ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման դեպքում՝ 4, 4 տարի պայմանով կամ 6 տարի ժամկետով, իսկ ծրագրային հավատարմագրման դեպքում՝ 1 կամ 5 տարի ժամկետով, կամ հավատարմագրում չնորհելը մերժվում է:

Հավատարմագրման գործընթացը ներառում է 3 փուլ.

ա. Ինքնավերլուծություն՝ հաստատության կամ կրթական ծրագրի ինքնավերլուծության գործընթաց, որի արդյունքում պատրաստվում է զեկույց՝ հիմնված ՀՀ կառավարության կողմից սահմանված հավատարմագրման չափանիշների վրա:

բ. Փորձաքննություն՝ անկախ փորձագետների խմբի կողմից ինքնավերլուծության և կից ներկայացված հիմնավորող փաստաթղթերի, Էլեկտրոնային հարցաշարի ուսումնասիրություն, դասալսումներ և այլ ուսումնական հաստատություն: Այցի ժամանակ տեղի են ունենում հանդիպումներ վարչական, պրոֆեսորադասախոսական անձնակազմի, ուսանողության ներկայացուցիչների, շրջանավարտների, գործատուների և այլ շահակիցների հետ, ուսումնասիրվում են հաստատության ռեսուրսները, փաստաթղթային հենքը, ինչպես նաև իրականացվում են մասնագիտական քննարկումներ կրթական ծրագրերի պատասխանատուների, դասախոսների, ուսանողների մասնակցությամբ: Արդյունքում պատրաստվում է փորձագիտական զեկույց, որը ներառում է փորձագիտական գնահատում, ինչպես նաև խորհրդատվություններ բարելավման վերաբերյալ:

գ. Որոշման կայացում՝ հավատարմագրման հանձնաժողովի կողմից փաստերի ուսումնասիրություն, որոշման կայացում և առաջնահերթ լուծում պահանջող խնդիրների մատնանշում:

2.2.3. Պետական հավատարմագրման չափանիշներ

Պետական հավատարմագրման չափանիշները հիմք են ծառայում ուսումնական հաստատությունների կողմից իրենց գործունեության և մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի ինքնավերլուծությունն իրականացնելու համար, ինչպես նաև հնարավորություն են ստեղծում բացահայտելու ուսումնական հաստատությունում առկա բարելավման կարիք ունեցող ոլորտները:

Չափանիշները ձևակերպված են միջազգային նորմերին համապատասխան, համահունչ են եվրոպական չափորոշիչներին և ուղենիշներին, ապահովում են բազմաձևություն և նորարարության բավարար ազատություն՝ ելնելով տարբեր հաստատությունների բնույթի, որդեգրած կրթական հայեցակարգերի և նպատակների միջև առկա էական տարբերություններից: Միաժամանակ, չափանիշները բավարար հստակ են սահմանված և հավաստում են, որ չափանիշների ձևակերպումներում առկա են ընդունելի որակի կարևոր տարրերը, դրանք անցել են նախնական գնահատում և կիրառելի են: Հավատարմագրվածի կարգավիճակ ձեռք բերելու համար հաստատությունները և կրթական ծրագրերը գնահատվում են սահմանված բոլոր չափանիշներով:

Չափանիշները հատուկ առանձնացված ձևակերպումներ են, որոնք չափելի տերմիններով սահմանում են հաստատության գործունեության կամ իրականացվող կրթական ծրագրերի բնութագրերը:

Չափորոշիչները ձևակերպումներ են, որոնք սահմանում են յուրաքանչյուր չափանիշին համապատասխանելու չափը և սահմանում են անաչառ գնահատելու համար անհրաժեշտ պայմանները:

ՀՀ կառավարության կողմից սահմանված հավատարմագրման չափանիշները և չափորոշիչները պարբերաբար կարող են վերանայվել՝ երաշխավորելու դրանց արդիականությունը, հավաստիությունը և համապատասխանությունը որակի ապահովման ոլորտում առկա վերջին միտումներին ու զարգացումներին:

ԻՆՍՏԻՏՈՒՑԻՈՆԱԼ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ

Բարձրագույն և մասնագիտական ուսումնական հաստատություններն ինքնավերլուծություն իրականացնելիս, իսկ արտաքին փորձագետները՝ գնահատելիս, ելնում են այն ընդհանուր սկզբունքից, որ ուսումնական հաստատությունում կառավարման գործընթացները պետք է միտված լինեն կրթական, հետազոտական և հասարակությանը մատուցվող ծառայությունների շարունակական բարելավմանը և հետապնդեն հետևյալ նպատակները.

- 1) ձևավորել և զարգացնել որակի մշակույթ,
- 2) ձևավորել կազմակերպական մշակույթ, որը կնպաստի շրջանավարտների մոտ փոխանցելի գիտելիքների և հմտությունների ձևավորմանը՝ հարափոփոխ միջավայրին համապատասխան,
- 3) բարձրացնել մասնագիտական ուսումնական հաստատության գործունեության արդյունավետությունը և աջակցել հաստատության հաշվետվողականությանը,
- 4) նպաստել որակավորման աստիճանների համադրելիությանը, մրցունակությանը և մատուցվող ծառայությունների թափանցիկությանը ազգային և միջազգային մակարդակներում:

Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման չափանիշները և չափորոշիչներն են.

1. ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ. *Մասնագիտական ուսումնական հաստատության (այսուհետ՝ ՄՈՒՀ) վարած քաղաքականությունն ու ծավալված գործունեությունը համապատասխանում են հաստատության որդեգրած առաքելությանը, որը համահունչ է ՀՀ կրթության որակավորումների ազգային շրջանակին:*

- ա.** ՄՈՒՅ-ն ունի նպատակներն ու խնդիրներն արտացոլող հստակ ձևակերպված առաքելություն, որը համահունչ է ՈԱԾ-ին,
- բ.** ՄՈՒՅ-ի առաքելությունը, նպատակները և խնդիրներն արտացոլում են ներքին և արտաքին շահակիցների կարիքները,
- գ.** ՄՈՒՅ-ում գործում են առաքելության ու նպատակների իրականացման արդյունքների գնահատման և բարելավման հաստատված մեխանիզմներ և ընթացակարգեր:

2. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄՆ ՈՒ ՎԱՐՉԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԶԱՓԱՆԻԾ. ՄՈՒՅ-ի կառավարման համակարգը, վարչական կառույցները և դրանց գործառնումն արդյունավետ են և միտված են հաստատության առաքելության ու նպատակների իրականացմանը՝ պահպանելով կառավարման էթիկայի կանոնները:

- ա.** Հաստատության կառավարման համակարգն ապահովում է, սահմանված էթիկայի կանոններին համապատասխան, որոշումներ կայացնելու կանոնակարգված գործընթաց և ունի կրթական ու այլ նպատակների իրականացման համար անհրաժեշտ մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներ,
- բ.** ՄՈՒՅ-ի կառավարման համակարգը հնարավորություն է տալիս դասախոսներին և ուսանողներին մասնակցել իրենց առնչվող որոշումների կայացմանը,
- գ.** ՄՈՒՅ-ը մշակում և իրականացնում է կարճաժամկետ, միջնաժամկետ և երկարաժամկետ պլանավորում՝ իր առաքելությանն ու նպատակներին համապատասխան, և ունի դրանց իրականացման և մշտադիտարկման հստակ մեխանիզմներ,
- դ.** ՄՈՒՅ-ը կատարում է իր գործունեության վրա ազդող գործոնների ուսումնասիրություն և որոշումներ կայացնելիս հիմնվում է հավաստի տվյալների վրա,
- ե.** քաղաքականությունների և ընթացակարգերի վարչարարությունն իրականացվում է որակի կառավարման սկզբունքով (պլանավորում, իրականացում, գնահատում, բարելավում),
- զ.** ՄՈՒՅ- ում գործում են մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի և այլ գործընթացների արդյունավետության վերաբերյալ տեղեկատվության հավաքագրումը, վերլուծումը և կիրառումը գնահատող մեխանիզմներ,
- է.** ՄՈՒՅ-ում գործում են կրթական ծրագրերի և շնորհվող որակավորումների որակի մասին թարմացված, օբյեկտիվ և անկողմնակալ քանակական և որակական տեղեկատվության հրապարակումները գնահատող մեխանիզմներ:

3. ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԸ

ԶԱՓԱՆԻԾ. ՄԿԾ-ները համապատասխանում են հաստատության առաքելությանը, կազմում են հաստատության պլանավորման բաղկացուցիչ մաս և նպաստում են շարժունությանը և միջազգայնացմանը:

- ա.** ՄՈՒՅ-ի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերը համահունչ են առաքելությանը, համապատասխանում են պետական կրթական չափորոշիչներին, մանրամասն նկարագրված են՝ ըստ շնորհվող որակավորումների ակնկալվող ուսումնառության արդյունքների,
- բ.** ՄՈՒՅ-ն ունի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի ուսումնառության ակնկալվող արդյունքներին համապատասխան դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների ընտրության քաղաքականություն, որը նպաստում է ուսանողակենտրոն ուսուցմանը,
- գ.** ՄՈՒՅ-ն ունի ուսանողների գնահատման քաղաքականություն՝ ըստ ուսումնառության արդյունքների, և ապահովում է ակադեմիական ազնվությունը,
- դ.** ՄՈՒՅ-ի մասնագիտությունների կրթական ծրագրերը բովանդակային առումով համահունչ են նմանատիպ այլ ճանաչված մասնագիտությունների կրթական ծրագրերին և նպաստում են ուսանողների ու դասավանդողների շարժունությանը, միջազգայնացմանը,
- է.** ՄՈՒՅ-ում առկա է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի մշտադիտարկման, արդյունավետության գնահատման, բարելավման քաղաքականություն:

4. ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ. ՄՈՒՅ-ն ուսանողներին տրամադրում է համապատասխան աջակցություն՝ կրթական միջավայրի արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով:

- ա.** ՄՈՒՅ-ում գործում են ուսանողների հավաքագրման, ընտրության և ընդունելության իրականացման հստակ մեխանիզմներ,
- բ.** ՄՈՒՅ-ն ունի ուսանողների կրթական կարիքների վերհանման քաղաքականություն և ընթացակարգեր,
- գ.** ՄՈՒՅ-ը ստեղծում է լրացուցիչ պարապմունքների կազմակերպման և խորհրդատվություն տրամադրելու հնարավորություններ՝ ուսանողների արդյունավետ ուսումնառությանը նպաստելու համար,
- դ.** ՄՈՒՅ-ում սահմանված է ուսանողներին օժանդակություն և ուղղորդում տրամադրելու նպատակով վարչական աշխատակազմին դիմելու հստակ կանոնակարգ և ժամանակացույց,
- ե.** ՄՈՒՅ-ում գործում են ուսանողների կարիերային նպաստող ծառայություններ,
- զ.** ՄՈՒՅ-ն աջակցում է ուսանողներին՝ ներգրավվելու հաստատության գիտահետազոտական աշխատանքներում,
- է.** ՄՈՒՅ-ում գործում է ուսանողների իրավունքների պաշտպանության համար պատասխանատու մարմին,
- ը.** ՄՈՒՅ-ում գործում են ուսանողների կրթական, խորհրդատվական և այլ մատուցվող ծառայությունների գնահատման և որակի ապահովման մեխանիզմներ:

5. ԴՐՈՖԵՍՈՐԱԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԾԺԱՆՂԱԿ ԿԱԶՄԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ. ՄՈՒՅ-ի առաքելությանը հասնելու և ՄԿԾ-ների նպատակներն իրականացնելու համար հաստատությունն ապահովված է անհրաժեշտ մասնագիտական որակներ ունեցող պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմով:

- ա.** ՄՈՒՅ-ում գործում են կրթական ծրագրերն իրականացնելու համար անհրաժեշտ որակավորումներ ունեցող պրոֆեսորադասախոսական և ուսումնաօժանդակ կազմի ընտրության քաղաքականություն և ընթացակարգեր,
- բ.** ՄՈՒՅ-ի յուրաքանչյուր կրթական ծրագրի համար սահմանված են պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական որակներին ներկայացվող հստակ պահանջներ,
- գ.** ՄՈՒՅ-ը սահմանել է հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգեր դասախոսական կազմի պարբերական գնահատման համար,
- դ.** պարբերաբար իրականացվող ներքին և արտաքին գնահատումների արդյունքում բացահայտված կարիքներին համապատասխան՝ ՄՈՒՅ-ն իրականացնում է դասավանդողների կատարելագործմանն ուղղված միջոցառումներ,
- ե.** ՄՈՒՅ-ը երաշխավորում է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի համապատասխան պրոֆեսորադասախոսական կազմով ապահովվածության կայունությունը,
- զ.** ՄՈՒՅ-ում գործում են պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասնագիտական առաջընթացի ապահովման քաղաքականություն ու ընթացակարգեր,
- է.** ՄՈՒՅ-ն ունի անհրաժեշտ վարչական և ուսումնաօժանդակ աշխատակազմ՝ ռազմավարական նպատակների իրականացման համար:

6. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ. ՄՈՒՅ-ն ապահովում է հետազոտական գործունեության իրականացումը և կապն ուսումնառության հետ:

- ա.** ՄՈՒՅ-ում առկա է հետազոտական ոլորտում իր հետաքրքրությունները և հավակնություններն արտահայտող ռազմավարություն,
- բ.** ՄՈՒՅ-ն ունի երկարաժամկետ ռազմավարություն և միջնաժամկետ ու կարճաժամկետ ծրագրեր, որոնք արտահայտում են հետազոտության ոլորտում ՄՈՒՅ-ի հետաքրքրությունները և հավակնությունները,
- գ.** ՄՈՒՅ-ն ապահովում է հետազոտությունների իրականացումը և իր զարգացումը՝ հստակ քաղաքականության և ընթացակարգերի միջոցով,
- դ.** ՄՈՒՅ-ը կարևորում է հետազոտական գործունեության միջազգայնացումը,
- ե.** ՄՈՒՅ-ում գործում են հետազոտական գործունեության և ուսումնական գործընթացի փոխկապակցման մեխանիզմներ:

7. ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ

ՉԱՓԱՆԻԾ. ՄՈՒՅ-ն ունի անհրաժեշտ ռեսուրսներ՝ ուսումնական միջավայրի ստեղծման և սահմանված առաքելության ու նպատակների արդյունավետ իրականացման համար:

- ա.** ՄՈՒՅ-ում առկա է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի իրականացման համար անհրաժեշտ ուսումնական միջավայր,
- բ.** ՄՈՒՅ-ն իր առաքելությունն ու նպատակներն իրականացնելու համար հատկացնում է համապատասխան ֆինանսական ռեսուրսներ՝ անհրաժեշտ միջոցներով և սարքավորումներով ապահովելու ու գործարկելու համար,
- գ.** ՄՈՒՅ-ում գործում է մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի նպատակների իրականացումն ու շարունակականությունն ապահովող և երաշխավորող ֆինանսական միջոցների բաշխման քաղաքականություն,
- դ.** ՄՈՒՅ-ի ռեսուրսային բազան հնարավորություն է ընձեռում մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի և ռազմավարական պլանի իրականացման համար, ինչը նպաստում է որակի շարունակական բարելավմանը և կայունությանը,
- ե.** ՄՈՒՅ-ում առկա է տեղեկատվությունը և փաստաթղթավորման գործընթացները կառավարելու հստակ քաղաքականություն և ընթացակարգ,
- զ.** ՄՈՒՅ-ն ստեղծում է ապահով և անվտանգ միջավայր առողջապահական և անվտանգության պահպանմանն ուղղված ծառայությունների միջոցով՝ հաշվի առնելով հատուկ կարիքներ ունեցող ուսանողներին,
- է.** ՄՈՒՅ-ում գործում են ուսանողներին և դասավանդողներին տրամադրվող ռեսուրսների կիրառելիության, հասանելիության և արդյունավետության գնահատման մեխանիզմներ:

8. ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՆԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՉԱՓԱՆԻԾ. ՄՈՒՅ-ն իր տրամադրած կրթության, իրականացրած հետազոտության և օգտագործած ռեսուրսների համար հաշվետու է պետությանը և հասարակությանը:

- ա.** ՄՈՒՅ-ն ունի հաշվետվողականության սահմանված կարգ,
- բ.** ՄՈՒՅ-ն ապահովում է ընթացակարգերի, գործընթացների թափանցիկությունը և հասանելիությունը հասարակությանը,
- գ.** ՄՈՒՅ-ում գործում են հասարակության հետ կապերի ձևավորմանը նպաստող հետադարձ կապի կայուն մեխանիզմներ,
- դ.** ՄՈՒՅ-ում գործում են հասարակությանը գիտելիքների (արժեքների) փոխանցման մեխանիզմներ:

9. ԱՐՏԱԶԻՆ ԿԱՊԵՐԸ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅՆԱՑՈՒՄԸ

ՉԱՓԱՆԻԾ. Արտաքին կապերի միջոցով ՄՈՒՅ-ը խրախուսում է փորձի փոխանակումը և զարգացումը՝ նպաստելով հաստատության միջազգայնացմանը:

- ա.** Փորձի փոխանակմանը, զարգացմանը և միջազգայնացմանը նպաստող միջավայր ստեղծելու նպատակով ՄՈՒՅ-ում գործում են արտաքին կապերի հաստատումը խրախուսող քաղաքականություն ու ընթացակարգեր,
- բ.** ՄՈՒՅ-ի արտաքին կապերի և միջազգայնացման ապահովման ենթակառուցվածքը երաշխավորում է կանոնակարգված գործընթաց,
- գ.** ՄՈՒՅ-ն արդյունավետ համագործակցում է տեղական և միջազգային հաստատությունների և կառույցների հետ,
- դ.** ՄՈՒՅ-ն ապահովում է ներքին շահակիցների օտար լեզվի իմացության անհրաժեշտ մակարդակ՝ միջազգայնացման արդյունավետությունը բարձրացնելու համար:

10. ՈՐԱԿԻ ՆԵՐՔԻՆ ԱՊԱՅՈՎՄԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ. ՄՈՒՅ-ն ունի որակի ապահովման ներքին համակարգ, որը նպաստում է հաստատության բոլոր գործընթացների շարունակական բարելավմանը և որակի մշակույթի ձևավորմանը:

- ա.** ՄՈՒՅ-ն ունի որակի ապահովման քաղաքականություն ու ընթացակարգեր,
- բ.** որակի ներքին ապահովման գործընթացների կառավարման նպատակով ՄՈՒՅ-ը տրամադրում է մարդկային, նյութական և ֆինանսական ռեսուրսներ,
- գ.** ներքին և արտաքին շահակիցները ներգրավված են որակի ապահովման գործընթացներում,
- դ.** որակի ներքին ապահովման համակարգը պարբերաբար վերանայվում է,
- ե.** որակի ապահովման ներքին համակարգն ապահովում է բավարար հիմքեր որակի ապահովման արտաքին գնահատման գործընթացների համար,
- զ.** որակի ապահովման ներքին համակարգն ապահովում է ՄՈՒՅ-ի գործունեության թափանցիկությունը՝ տրամադրելով ՄՈՒՅ-ի գործընթացների որակի մասին տեղեկատվություն՝ ներքին և արտաքին շահակիցների համար:

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ

Մասնագիտության կրթական ծրագիրը պետք է շարունակաբար բարելավվի և հետապնդի հետևյալ նպատակները.

- 1) ձևավորել ուսումնառության մշակույթ, որը կնպաստի շրջանավարտների մոտ փոխանցելի գիտելիքների և հմտությունների ձևավորմանը՝ հարափոփոխ միջավայրին համապատասխան,
- 2) բարձրացնել կրթական ծրագրի արդյունավետությունը և հասարակության հանդեպ հաշվետվողականությունը,
- 3) նպաստել համադրելիությանը և մրցակցությանը, ինչպես նաև որակավորումների ճանաչմանը ազգային և միջազգային մակարդակներում:

Ծրագրային հավատարմագրման չափանիշները և չափորոշիչներն են.

1. ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻԸ

ՉԱՓԱՆԻՇ. Մասնագիտության կրթական ծրագիրը (այսուհետ՝ ՄԿԾ) համապատասխանում է ՀՀ կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի, որակավորման բնութագրի և պետական կրթական չափորոշիչ պահանջներին, ինչպես նաև ՄՈՒՅ-ի առաքելությանը:

- ա.** ՄԿԾ-ի նպատակները և խնդիրները համահունչ են ուսումնական հաստատության առաքելությանը և նպատակներին,
- բ.** ՄԿԾ-ն հանդիսանում է ՄՈՒՅ-ի պլանավորման և ռեսուրսների բաշխման մաս,

- գ. ՄԿԾ-ն մանրամասն նկարագրված է ըստ շնորհվող որակավորման ուսումնառության ակնկալվող արդյունքների,
- դ. ՄԿԾ-ն համապատասխանում է ՈԱԾ-ին, մասնագիտական կրթության որակավորումների բնութագրին և մասնագիտության պետական կրթական չափորոշչին,
- ե. ՄԿԾ-ն բովանդակային առումով հստակ մշակված է և համահունչ նմանատիպ այլ ճանաչված մասնագիտության կրթական ծրագրի հետ և նպաստում է ուսանողների ու դասախոսական կազմի շարժունությանը և միջազգայնացմանը,
- զ. ՄԿԾ-ի ուսումնառության ակնկալվող արդյունքները բավարարում են ուսանողների և այլ շահակիցների կարիքները,
- է. առկա են հստակ ընթացակարգեր ու մեխանիզմներ, որոնք ապահովում են ՄԿԾ-ի մշակման, հաստատման, մշտադիտարկման, գնահատման և բարելավման իրականացումը:

2. ԴԱՍԱԽՈՍԱԿԱՆ ԿԱԶՄ

ԶԱՓԱՆԻԾ. ***ՄԿԾ-ն ապահովված է մասնագիտական անհրաժեշտ որակավորումներ ունեցող դասախոսական կազմով՝ ՄԿԾ-ի նպատակներն իրականացնելու համար:***

- ա. ՄԿԾ-ի համար սահմանված են դասախոսական կազմի մասնագիտական որակավորումներին ներկայացվող հստակ պահանջներ և դասախոսական կազմի հավաքագրման քաղաքականություն և ընթացակարգեր,
- բ. ՄԿԾ-ի շրջանակներում սահմանվել են դասախոսական կազմի պարբերաբար գնահատման հստակ քաղաքականություն ու ընթացակարգեր, որոնք նպաստում են դասախոսների մասնագիտական կարիքների վերհանմանը և զարգացմանը,
- գ. ՄԿԾ-ն նպաստում է դասախոսական կազմի կայացմանը և մասնագիտական առաջընթացին,
- դ. հիմնական դասախոսական կազմն ապահովում է ՄԿԾ-ի կայուն իրականացումը:

3. ԴԱՍԱԿԱՆ ԴՈՒՄԸ ԵՎ ՈՒՍՈՒՄՆԱԴՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԶԱՓԱՆԻԾ. ***ՄԿԾ-ի շրջանակում կիրառվող դասավանդման և ուսումնառության մեթոդներն ապահովում են ուսանողների մոտ ուսումնառության ակնկալվող արդյունքների ձեռքբերումը:***

- ա. ՄԿԾ-ի շրջանակում հստակ սահմանված են դասավանդման և ուսումնառության մոտեցումները, մեթոդները, որոնք անհրաժեշտ են ուսումնառության ակնկալվող արդյունքները ձևավորելու համար,
- բ. ՄԿԾ-ն իրականացվում է՝ հաշվի առնելով միջազգային մակարդակում կիրառվող դասավանդման առաջավոր փորձը և մոտեցումները,
- գ. առկա են դասավանդման և ուսումնառության գործընթացների գնահատման և բարելավման մեխանիզմներ:

4. ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ

ԶԱՓԱՆԻԾ. ***ՄԿԾ-ն ունի ակադեմիական ազնվությանը նպաստող գնահատման համակարգ, ինչը թույլ է տալիս հավաստել ուսանողի առաջընթացը և ուսումնառության ակնկալվող արդյունքների ձևավորումը և ձեռքբերումը:***

- ա. ՄԿԾ-ի շրջանակներում կիրառվում է ուսումնառության ակնկալվող արդյունքների ձևավորումը գնահատող հստակ և հուսալի համակարգ, որի չափանիշները հասանելի են դասախոսներին և ուսանողներին,
- բ. ՄԿԾ-ի շրջանակներում առկա են որակավորումների շնորհման նպատակով ուսումնառության ակնկալվող վերջնարդյունքների ձեռքբերումը հավաստող հստակ մեխանիզմներ,
- գ. ՄԿԾ-ի շրջանակներում առկա են գնահատման համակարգի բարելավման հստակ մեխանիզմներ,

դ. ՄԿԾ-ի շրջանակներում հավասար և անաչառ մոտեցում է ցուցաբերվում ուսանողներին հստակ սահմանած քաղաքականության և ընթացակարգերի միջոցով՝ հաշվի առնելով նրանց պարտականությունները և բողոքները,

ե. ՄԿԾ-ի շրջանակներում խրախուսվում է ուսանողի ուսումնագիտական ինքնուրույնությունը և պայքարը գրագողության դեմ:

5. ՀԵՏԱՀՈՏԱԿԱՆ ԵՎ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

ԶԱՓԱՆԻԾ. ***ՄԿԾ-ի շրջանակում ապահովվում է կապը հետազոտական ու ստեղծագործական գործունեության և ուսումնառության միջև:***

ա. ՄԿԾ-ի շրջանակում առկա են երկարաժամկետ ռազմավարություն, միջնաժամկետ և կարճաժամկետ ծրագրեր, որոնք արտահայտում են հետազոտական ոլորտում ՄՈՒՀ-ի հետաքրքրությունները և հավակնությունները,

բ. ՄԿԾ-ն հստակ քաղաքականության ու ընթացակարգերի միջոցով նպաստում է հետազոտությունների զարգացմանն ու նորարարություններին,

գ. ՄԿԾ-ի շրջանակում կարևորվում է հետազոտական գործունեության միջազգայնացումը,

դ. ՄԿԾ-ի շրջանակում առկա են հետազոտական ու ստեղծագործական գործունեությունը և ուսումնական գործընթացը փոխկապակցելու և բարելավելու հստակ մեխանիզմներ:

6. ԿՐԹԱԿԱՆ ՄԻՋԱԿԱՅԻՆԸ

ԶԱՓԱՆԻԾ. ***ՄԿԾ-ն նպաստում է որակյալ կրթություն իրականացնելուն՝ ձևավորելով ուսումնառության համար բարենպաստ միջավայր:***

ա. ՄԿԾ-ի իրականացման համար առկա են անհրաժեշտ ռեսուրսներ, որոնք նպաստում են սահմանված առաքելության և նպատակների արդյունավետ իրականացմանն ու ուսումնական միջավայրի ստեղծմանը,

բ. ուսանողներին տրամադրվում են ծրագրի սահմաններում ուսումնառությանը նպաստող օգտակար ու մատչելի տեղեկատվություն և խորհրդատվություն,

գ. ՄԿԾ-ն ապահովված է իր բովանդակությանը համապատասխան ուսումնամեթոդական անհրաժեշտ բազայով:

7. ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՅՈՎՈՒՄԸ

ԶԱՓԱՆԻԾ. ***ՄԿԾ-ի շրջանակում առկա է որակի ներքին համակարգ, որն ապահովում է ՄԿԾ-ի որակի կայունությունը և շարունակական զարգացումը:***

ա. Որակի ապահովման ներքին համակարգը մշակված է և գործում է հասարակության կարիքներին և ուսանողների պահանջներին հետևելու, ինչպես նաև իր գործունեությունը գնահատելու համար,

բ. ՄԿԾ-ի շրջանակում առկա են որակի ներքին ապահովման արդյունավետ քաղաքականություն և ընթացակարգ (ընթացակարգեր),

գ. ՄԿԾ-ի շրջանակում հետադարձ կապի մեխանիզմներով հավաքագրվում է իրականացվող գործընթացների մասին հավաստի տեղեկատվություն, որը վերլուծվում է ծրագրի նպատակների և գործընթացների բարելավման համար,

դ. ՄԿԾ-ի ներքին և արտաքին շահակիցները ներգրավված են որակի ներքին ապահովման գործընթացներում,

ե. ՄԿԾ-ի շրջանակում իրականացվում է օրինակելի փորձի տարածում:

2.3. Որակի արտաքին ապահովման կառույցի ճանաչում

ՀՀ բարձրագույն և մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների կողմից տրամադրվող կրթական ծառայությունների, ծրագրերի որակի և շնորհվող որակավորումների միջազգային

մակարդակում ճանաչումն ապահովելու համար որակի արտաքին ապահովում իրականացնող կառույցն իր գործունեությունը պետք է կազմակերպի ՈԱԵԶՈՒ-ի (Բաժին 3. Չափորոշիչներ և ուղեկիշներ որակի արտաքին ապահովման գործակալությունների համար) պահանջներին համապատասխան:

Կառույցը պետք է կանոնավոր իրականացնի որակի արտաքին ապահովման գործընթացներ՝ որպես իր առաքելության, հիմնական նպատակների և խնդիրների իրականացում, ունենա պաշտոնական կարգավիճակ, գործի ինքնուրույն և անկախ: Կառույցը պետք է ունենա որակի ներքին ապահովման ընթացակարգեր՝ ապահովելու իր գործունեության թափանցիկությունը և բարելավումը, ինչպես նաև հաշվետվողականությունը շահակիցների առջև: Որակի արտաքին ապահովման կառույցը պետք է պարբերաբար անցնի արտաքին գնահատում՝ ցուցադրելու իր գործունեության համապատասխանությունը ՈԱԵԶՈՒ-ին:

2.4 Տեղեկատվության ապահովում

ՈԱԵԶՈՒ-ի համաձայն՝ որակի արտաքին ապահովման կառույցը պետք է պարբերաբար տեղեկատվություն տարածի իր գործունեության արդյունքների, վերլուծությունների և կրթական համակարգի զարգացումների վերաբերյալ:

Հայաստանում բարձրագույն և մասնագիտական կրթության վերաբերյալ տեղեկատվությունը պետք է դառնա հանրությանը հասանելի: Դա միտված է կրթական ծառայությունների թափանցիկությանը:

ՈԱԱԿ-ը Ուսումնական հաստատությունների որակի ապահովման արդյունավետությունը դիտարկում է շրջափուլային եղանակով: Նման դիտարկումների արդյունքները հասանելի են հանրությանը: Դրանց հրապարակումը կարևոր է հանրության վստահությունը ձեռք բերելու համար: Այս գործընթացում ՈԱԱԿ-ն ակնկալում է բոլոր շահակիցների մասնակցությունը:

2.4.1 Հավատարմագրման պետական գրանցամատյան

Կարևորելով գործընթացների թափանցիկության և հաշվետվողականության ապահովումը՝ հաստատությունների հավատարմագրման մասին որոշումները, հավատարմագրման վկայականները և մյուս վերաբերելի փաստաթղթերը հայտերենով և անգլերենով հասանելի են [Հավատարմագրման պետական գրանցամատյանում](#):

Հավատարմագրման պետական գրանցամատյանը վարում է «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամը հավատարմագրման պետական գրանցամատյանի վարման կարգին համապատասխան (ՈԱԱԿ հոգաբարձուների խորհրդի 2024թ. ապրիլի 8-ի թիվ 6-Լ որոշում):

Ըստ կարգի՝ ուսումնական հաստատության ինստիտուցիոնալ կարողությունները կամ մասնագիտության կրթական ծրագիրը համարվում են հավատարմագրված՝ հավատարմագրման պետական գրանցամատյանում գրանցվելու պահից:

Գրանցամատյանը բաղկացած է երկու բաժնից՝

- 1) հավատարմագրված ուսումնական հաստատություններ (ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում),
- 2) հավատարմագրված մասնագիտությունների կրթական ծրագրեր (ծրագրային հավատարմագրում):

«Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում» բաժինն իր մեջ ընդգրկում է երկու ենթաբաժին՝ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ, նախնական (արհեստագործական) ուսումնական հաստատություններ, իսկ «Ծրագրային հավատարմագրում բաժինն» իր մեջ ընդգրկում է երկու ենթաբաժին՝ բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների կրթական ծրագրեր, նախնական (արհեստագործական) ուսումնական հաստատություններ կրթական ծրագրեր: Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման բաժնում գրանցվում են տեղեկատվություն ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում ստացած ուսումնական հաստատության մասին՝ ուսումնական հաստատության անվանումը, իրավաբանական և գործունեության հասցեն, հավատարմագրումն իրականացրած կազմակերպության անվանումը և երկիրը, Հավատարմագրման հանձնաժողովի կայացրած որոշման համարը և ամսաթիվը,

հավատարմագրման վկայականի սերիան, համարը և տրման ամսաթիվը, վավերականության ժամկետը, ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի կողմից հավատարմագրման վկայականի հաստատման հրամանի համարը:

«Հավատարմագրված մասնագիտությունների կրթական ծրագրեր» բաժնում գրանցվում է հետևյալ տեղեկատվությունը՝ հավատարմագրված կրթական ծրագրի մասին՝ մասնագիտության կրթական ծրագրի անվանումը և դասիչը, ուսումնական հաստատությունը, հավատարմագրումն իրականացրած կազմակերպության անվանումը և երկիրը, Հանձնաժողովի կայացրած որոշման համարը, հավատարմագրման վկայականի ներդիրի սերիան, համարը և տրման ամսաթիվը, վավերականության ժամկետը, ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի կողմից հավատարմագրման վկայականի հաստատման հրամանի համարը:

Հավատարմագրման պետական գրանցամատյանը կապակցված է [Եվրոպական որակի արտաքին ապահովման արդյունքների շտեմարանին \(DEQAR\)](#)։ պետական գրանցամատյանում հավատարմագրման արդյունքների վերաբերյալ կատարված գրառումները՝ համաժամանակյա կերպով գրանցվում են DEQAR-ում՝ ապահովելով ՈԱԱԿ փորձագիտական զեկույցների և Հավատարմագրման հանձնաժողովի որոշումների հրապարակայնությունը նաև միջազգային մակարդակում:

ՈԱԱԿ-ն իր պաշտոնական կայքէջում ևս հրապարակում է ուսումնական հաստատությունների ինստիտուցիոնալ և ծրագրային հավատարմագրման արդյունքների վերաբերյալ հավատարմագրման հանձնաժողովի որոշումները:

Բացի այդ, ՈԱԱԿ-ը երեք տարին մեկ պարբերականությամբ իրականացնում է կրթական համակարգի վերլուծություններ, ինչպես նաև այլ ոլորտային վերլուծություններ, որոնց արդյունքները ներկայացվում են են կրթության որակին նվիրված տարբեր համաժողովներում և հրապարակվում ՈԱԱԿ-ի պաշտոնական կայքէջում:

II. ՈԱԱԿ-Ի ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոնը հիմնադրվել է ՀՀ կառավարության 2008 թվականի նոյեմբերի 27-ի թիվ 1486-Ն որոշմամբ: ՈԱԱԿ-ի նպատակն է աջակցել բարձրագույն և մասնագիտական ուսումնական հաստատություններին ձևավորել, տարածել և ամրապնդել կրթության որակի ապահովման մշակույթ՝ ապահովելով Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջները և մոտեցումները:

ՈԱԱԿ-ի առաքելությունն է խթանել որակի շարունակական բարելավումը բարձրագույն և մասնագիտական կրթական համակարգում՝ նպաստելով ուսումնական հաստատությունների ինքնավարությանը և հաշվետվողականությանը:

ՈԱԱԿ-ի գործունեությունը հիմնվում է հետևյալ հիմնական **արժեքների** վրա՝

- **վստահություն,**
- **նորարարություն,**
- **հավասարություն,**
- **հաշվետվողականություն,**
- **փոխգործակցություն:**

Ուսումնական հաստատությունների պատասխանատվությունն է ապահովել կրթական ծառայությունների որակը և որակավորումների շնորհման արժանահավատությունը: Ուստի ուսումնական հաստատությունների խնդիրն է ստեղծել որակի ներքին ապահովման այնպիսի մեխանիզմներ, որոնք կապահովեն մատուցվող կրթության որակի համապատասխանությունը ՀՀ մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշներին: Այդ չափանիշներն ընդգրկում են ազգային պահանջները և մի շարք միջազգային փաստաթղթերով սահմանված երաշխավորություններ.

- «Եվրամիության 1998 թ. սեպտեմբերի 24-ի՝ Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման ոլորտում եվրոպական համագործակցության վերաբերյալ հանձնարարական» (98/561/EC),
- «Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածք», Եվրոպայի կրթության նախարարների՝ Բոլոնիայում 1999 թ. հունիսի 19-ին գումարված համաժողովի համատեղ հռչակագիր («Բոլոնիայի հռչակագիր»),

- «Եվրոպական բարձրագույն կրթության տարածքում Որակի ապահովման չափորոշիչներ և ուղենիշներ» (2015 թ.):

Բոլոր ուսումնական հաստատությունները՝ անկախ իրենց ենթակայությունից և կազմակերպարական ձևից, պետք է առաջնորդվեն ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված ՀՀ մասնագիտական կրթության պետական հավատարմագրման չափանիշներով (հաստատված ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30 թիվ 959-Ն որոշմամբ) և անցնեն հավատարմագրման գործընթաց:

1. Որակի ապահովման ՈԱԱԿ-ի սկզբունքները

ՈԱԱԿ-ը ձգտում է ապահովել հանրության վստահությունը բարձրագույն և մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների հանդեպ՝ ղեկավարվելով հետևյալ սկզբունքներով.

- ՈԱԱԿ-ի մատուցած ծառայությունները պետք է լինեն հասկանալի, թափանցիկ, պատշաճ կազմակերպված,
- ՈԱԱԿ-ն իր գործունեության համար հաշվետու է հանրությանը,
- ՈԱԱԿ-ի չափանիշները պետք է հստակ համապատասխանեն որակի ապահովման նպատակին և պարզ ու հասկանալի լինեն հանրությանը,
- ՈԱԱԿ-ի մատուցած ծառայությունները պետք է լինեն վավեր, հուսալի, իսկ որոշումների կայացումը պետք է կատարվի ըստ սահմանված չափանիշների,
- ՈԱԱԿ-ը պատասխանատվություն է կրում բարձրագույն և մասնագիտական կրթության որակի գնահատման գործընթացների հավաստիության համար, իսկ ուսումնական հաստատությունը՝ կրթության որակի համար,
- ՈԱԱԿ-ի ծառայությունները պետք է հասանելի լինեն բոլոր բարձրագույն և մասնագիտական ուսումնական հաստատություններին:

ՈԱԱԿ-ի ծառայությունները միտված են ապահովելու որակավորումների արժանահավատ շնորհման հավաստումը և բարելավման հնարավորությունների դիտարկումն ուսումնական հաստատությունների հետ համագործակցությամբ: Քաղաքականության և ընթացակարգերի բարելավման վերաբերյալ քննարկումների ու առաջարկությունների համար ՈԱԱԿ-ը որդեգրել է բաց և թափանցիկ գործելաոճ: ՈԱԱԿ-ը ապահովում է շահակիցների ներգրավվածությունը գնահատման և բարելավման գործընթացներում:

2. ՈԱԱԿ-ի համագործակցությունը շահակիցների հետ

ՈԱԱԿ-ի քաղաքականությունը ենթադրում է շահակիցների հետ համագործակցության երկու մակարդակ՝ շահակիցների կարիքների պարբերական ուսումնասիրություն և կարիքների բավարարմանն ուղղված գործողություններ: Շահակիցների կարիքներին ավելի նպատակային ծառայելու համար ՈԱԱԿ-ն առանձնացրել է իր շահակիցների խմբերը և սահմանել է համագործակցության մակարդակը:

Շահակիցներ

Համագործակցություն

ՀՀ Կառավարություն

ՈԱԱԿ-ը համագործակցում է ՀՀ Կառավարության հետ որակի ապահովման շրջանակի զարգացման հարցում:

ՀՀ ԿԳՄՍՆ

ՈԱԱԿ-ն ակտիվ համագործակցում է կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի ոլորտը կառավարող լիազոր մարմնի հետ բարձրագույն և մասնագիտական կրթության

շարունակական բարելավման ուղղությամբ՝ մասնակցելով քաղաքականությունների, օրենքների և ենթաօրենսդրական ակտերի մշակման և վերանայման աշխատանքներին:

Ուսումնական հաստատությունների ռեկտորներ և տնօրեններ

ՈԱԱԿ-ը պարբերաբար կոնֆերանսներ և աշխատաժողովներ է կազմակերպում բարձրագույն և մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների ռեկտորների և տնօրենների մասնակցությամբ՝ որակի ապահովման համակարգի առջև ծառացած խնդիրների համատեղ քննարկման, ինչպես նաև որակի մշակույթի կայացման և զարգացման նպատակով:

Բարձրագույն մասնագիտական ուսումնական հաստատություններ և

Ուսումնական հաստատությունների ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացմանն աջակցելու նպատակով ՈԱԱԿ-ը համագործակցում է ուսումնական հաստատությունների և նրանց որակի ապահովման կառույցների հետ:

Մասնագիտական միություններ

ՈԱԱԿ-ը շարունակում է ձեռնարկել մի շարք գործողություններ՝ որակի ապահովման գործընթացում գործատուների միությունների, ինչպես նաև անհատ ձեռներեցների ներգրավվածությունն ակտիվացնելու համար: ՈԱԱԿ-ը շարունակում է քայլեր ձեռնարկել՝ մասնագիտական միություններին կրթության որակի ապահովման գործընթացում ավելի ակտիվ ներգրավելու ուղղությամբ:

Ուսանողներ

ՈԱԱԿ-ը համագործակցում է ուսանողների հետ տարբեր մակարդակներում (ուսանողական միություններ, ուսանողական ցանցեր, ուսանողներ): Ուսանողների հետ համագործակցության համար ՈԱԱԿ-ի կողմից կիրառվող մեխանիզմը «Ուսանողության ձայն»

նախագիծն է, որի միջոցով ուսումնասիրվում են դասավանդման և ուսումնառության հետ կապված խնդիրների վերաբերյալ ուսանողների մոտեցումները, ինչպես նաև ուսանողները վերապատրաստումներ են անցնում ՈԱԱԿ-ում, իսկ հաջողություն գրանցածները՝ որպես ուսանող-փորձագետներ ներգրավվում են հավատարմագրման գործընթացների նպատակով ձևավորված փորձագիտական խմբերում:

Պրոֆեսորադասախոսական կազմ

ՈԱԱԿ-ը համագործակցում է բարձրագույն և մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների պրոֆեսորադասախոսական կազմի հետ պարբերաբար կազմակերպվող հանդիպումների, կոնֆերանսների, աշխատաժողովների, վեբինարների և վերապատրաստումների շրջանակներում:

Վարչական աշխատակազմ

ՈԱԱԿ-ը համագործակցում է նաև Ուսումնական հաստատությունների վարչական աշխատակիցների հետ պարբերաբար կազմակերպվող հանդիպումների և աշխատաժողովների շրջանակներում:

ՈԱԱԿ-ը ձգտում է բարելավել որակի ապահովման իր ընթացակարգերը՝ կազմակերպելով խորհրդակցություններ և քննարկումներ բոլոր շահակիցների հետ:

3. ՈԱԱԿ-ի ճանաչումը

ՈԱԱԿ-ի կողմից մատուցվող որակի ապահովման ծառայությունների՝ միջազգային մակարդակում պատշաճությունն ու ճանաչումը երաշխավորելու համար ՈԱԱԿ-ը միջազգային գործակալությունների կողմից պարբերաբար ենթարկվում է արտաքին փորձաքննության՝ ըստ ՈԱԵՉՈւ-ի: Արտաքին գնահատումը և ճանաչումը կրում են շրջափուլային բնույթ, որը ենթադրում է, որ գործակալությունը պարբերաբար պետք է անցնի արտաքին գնահատում:

2009 թ.-ից սկսած՝ ՈԱԱԿ-ը հանդիսացել է Որակի ապահովման եվրոպական ասոցիացիայի (ENQA) նախնական անդամ: 2016 թ. Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման եվրոպական ասոցիացիայի (ENQA) լիիրավ անդամակցելու նպատակով ՈԱԱԿ-ն անցել է արտաքին գնահատում: 2017 թ. և 2022թ. անընդմեջ ՈԱԱԿ-ը շարունակել է լիիրավ անդամակցությունը՝ 5 տարի ժամկետով:

2017 թ. և 2022թ. ՈԱԱԿ-ը նաև ներառվել է Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման եվրոպական գրանցամատյանում (EQAR):

ՈԱԱԿ-ն անդամակցում է Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործակալությունների միջազգային ցանցին (INQAAHE) և Կենտրոնական և Արևելյան Եվրոպայի բարձրագույն կրթության որակի ապահովման գործակալությունների ցանցին (CEENQA):

ՈԱԱԿ-ն անդամակցում է նաև Եվրոպական կրթական հիմնադրամին (ETF): ՈԱԱԿ նախաձեռնությամբ ՀՀ-ն դարձել է ETF ՄԿՈՒ համակարգի հայտորոշման գործիքը փորձարկող առաջին երկրներից մեկը: Հայտորոշման գործիքը հիմնված է EQAVET (ՄԿՈՒ ոլորտում որակի ապահովման եվրոպական շրջանակ) ցուցիչների շրջանակի վրա:

III. ՀԱՎԱՏԱՐՄԱԳՐՄԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑ

1. Ինստիտուցիոնալ և ծրագրային հավատարմագրում

Ինստիտուցիոնալ պետական հավատարմագրման հիմնական նպատակն է հավաստել բարձրագույն և մասնագիտական ուսումնական հաստատություններին, ուսանողներին, նրանց ծնողներին, գործատուներին և շահագրգիռ հասարակությանը, որ բարձրագույն և մասնագիտական կրթության որակը ճանաչելի է պետության կողմից: Հավատարմագրումը պետության կողմից բուհի, կրթական ծրագրի, մասնագետների պատրաստման որակի ճանաչումն է, որը հանգեցնում է մատուցվող կրթական ծառայությունների որակի նկատմամբ մասնագիտական կրթության շահակիցների և հասարակության վստահության ձևավորմանը: Հավատարմագրում շնորհվում է որոշակի ժամկետով՝ հավաստելով, որ ուսումնական հաստատությունները կամ կրթական ծրագրերն ունեն անհրաժեշտ կարողություն տվյալ ժամանակահատվածում երաշխավորված որակով կրթական գործունեություն իրականացնելու համար: Հավատարմագրումը ենթադրում է, որ հաստատությունը պահպանում է այն չափանիշները, որոնք հնարավորություն են տալիս շրջանավարտներին ձեռք բերել անհրաժեշտ որակավորում՝ մասնագիտական ոլորտում առաջընթաց ունենալու կամ կրթությունն այլ ուսումնական հաստատություններում շարունակելու համար:

Այս առումով կարևոր սկզբունք է հավատարմագրման մասին որոշում կայացնող կառույցի անկախությունը: ՈԱԱԿ-ի խնդիրն է հավատարմագրման մասին որոշման կայացման գործընթացն ապահովագրել առանձին մասնակիցների ազդեցությունից: Ավելին, հավատարմագրման գործընթացի թափանցիկությունը, համադրելիությունը, ինչպես նաև օրենսդրական հիմքերն անհրաժեշտ գործոններ են բարձրագույն և մասնագիտական կրթության ոլորտի հանդեպ հասարակության վստահության ձևավորման համար:

2. Դիմում-հայտ պետական հավատարմագրում անցնելու համար

Հավատարմագրման գործընթաց անցնելու համար ուսումնական հաստատությունը կարող է դիմել «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամին կամ Որակի ապահովման եվրոպական ռեգիստրում (EQAR) գրանցված, ինչպես նաև Բարձրագույն կրթության որակի ապահովման եվրոպական ասոցիացիայի (ENQA) լիիրավ անդամ հանդիսացող կազմակերպություններին: Եվրոպական բարձրագույն կրթական տարածքից դուրս երկրների հետ մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունները կամ ՀՀ տարածքում գործող այդ երկրների մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների մասնաճյուղերը կարող են հավատարմագրվել այլ ճանաչված կառույցների կողմից, որոնց ցանկը հաստատում է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարը: Հավատարմագրում իրականացնող այլ գործակալությանը դիմելու դեպքում ուսումնական հաստատությունը հինգ օրացուցային օրվա ընթացքում պետք է ՈԱԱԿ-ին տեղեկացնի օտարերկրյա կազմակերպությունների կողմից հավատարմագրման գործընթացի մեկնարկի մասին:

ՈԱԱԿ-ը հավատարմագրման դիմում-հայտերն ընդունում է ամբողջ տարվա ընթացքում: Դիմում-հայտերը ներկայացվում են ըստ ՈԱԱԿ-ի կողմից մշակված և Հոգաբարձուների խորհրդի կողմից հաստատված համապատասխան ձևաչափերի:

Հավատարմագրման գործընթացի կազմակերպչական և տեխնիկական հարցերի կարգավորման, ինչպես նաև ՈԱԱԿ-ի հետ համագործակցելու համար ուսումնական հաստատությունը նշանակում է

գործընթացի համար պատասխանատու անձ (այսուհետ՝ Պատասխանատու անձ): Պատասխանատու անձի անունը, ազգանունը և կապ հաստատելու տվյալները նշվում են դիմում-հայտում:

Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման համար դիմող բարձրագույն և մասնագիտական ուսումնական հաստատությունները դիմում-հայտում պարտադիր ներկայացնում են այն երկու մասնագիտության կրթական ծրագրերը, որոնց վերլուծությունը ներկայացվելու է ինքնավերլուծության մեջ:

Դիմում-հայտի ընդունման կամ մերժման ընթացակարգը սահմանվում է Հավատարմագրման կարգով:

ՈԱԱԿ-ը, Հավատարմագրման կարգի 7-րդ և 14-րդ կետերի համաձայն, կայացնում է որոշում դիմում-հայտն ընդունելու կամ մերժելու մասին: Դիմում-հայտը կարող է մերժվել, եթե.

- 1) հաստատությունը չունի կրթական գործունեություն իրականացնելու թույլտվություն՝ լիցենզիա,
- 2) չի լրացրել ՈԱԱԿ-ի էլեկտրոնային համապատասխան հարցաշարը,
- 3) ծրագրային հավատարմագրման է դիմել՝ չունենալով ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում:

Ներկայացվող պահանջներին համապատասխանելու դեպքում ՈԱԱԿ-ը կայացնում է որոշում դիմում-հայտն ընդունելու մասին:

Դիմում-հայտի ընդունումից հետո մեկ շաբաթվա ընթացքում կազմվում և հաստատության հետ համաձայնեցվում են գործընթացի ժամանակացույցը և նախահաշիվը՝ ըստ ՈԱԱԿ-ի Հոգաբարձուների խորհրդի հաստատած սակագների: Ուսումնական հաստատության ու ՈԱԱԿ-ի միջև կնքվում է ծառայությունների վճարովի մատուցման պայմանագիր:

Պայմանագրում պարտադիր ամրագրվում են.

- 1) գործընթացի սկիզբը և ավարտը,
- 2) վերլուծության ենթակա 3 կրթական ծրագրերը. երկուսը՝ հաստատության ընտրությամբ, երրորդը՝ ՈԱԱԿ-ի ընտրությամբ,
- 3) կողմերի իրավունքներն ու պարտականությունները,
- 4) ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման ժամանակացույցը,
- 5) պայմանագրով նախատեսված ծառայության գինը՝ ներառյալ ավելացված արժեքի հարկը /ԱԱՀ/ և վճարման ժամանակացույցը:

2.1 Դիմում-հայտի ետ վերցնելը՝ հավատարմագրման գործընթացի դադարեցումը

ՈԱԱԿ-ի հետ կնքված ծառայությունների վճարովի մատուցման պայմանագրով իրեն վերապահված իրավունքի համաձայն՝ ուսումնական հաստատությունը կարող է դուրս գալ հավատարմագրման գործընթացից: Ուսումնական հաստատության ղեկավարը գրավոր տեղեկացնում է ՈԱԱԿ-ի տնօրենին հավատարմագրման գործընթացից դուրս գալու ուսումնական հաստատության որոշման մասին: ՈԱԱԿ-ի տնօրենը գործընթացների դադարեցման հրաման է տալիս և այդ մասին հայտնում Հավատարմագրման հանձնաժողովին: Ուսումնական հաստատության խնդրանքով հաստատությանը կարող են տրամադրվել փորձագիտական խմբի կատարած աշխատանքի արդյունքները: ՈԱԱԿ-ը տրամադրում է այդ արդյունքները, եթե հաստատության գործընթացից դուրս գալու պահին առկա են փորձագիտական խմբի աշխատանքի որոշակի ավարտուն արդյունքներ:

Հավատարմագրման գործընթացից դուրս գալու դեպքում ֆինանսական հարաբերությունները կարգավորվում են ուսումնական հաստատության և ՈԱԱԿ-ի միջև կնքված ծառայությունների վճարովի մատուցման պայմանագրով:

3. Փորձագիտական խմբի ձևավորումը

Ուսումնական հաստատության ինստիտուցիոնալ կարողությունների կամ մասնագիտության կրթական ծրագրի փորձաքննության՝ արտաքին գնահատման իրականացման համար ձևավորվում է անկախ փորձագիտական խումբ:

ՈԱԱԿ-ը պարբերաբար կազմակերպում է փորձագիտական կարողություններին նվիրված դասընթացներ փորձագետների նախնական շտեմարանում ընդգրկված մասնագետների համար, որոնք

ավարտվում են մասնակիցների կարողությունների գնահատմամբ: Դրական գնահատված մասնակիցներն ընդգրկվում է ՈԱԱԿ-ի փորձագետների թեկնածուների ցանկում:

Փորձագիտական խմբի ձևավորման համար ՈԱԱԿ-ը փորձագետների շտեմարանում ընդգրկված փորձագետներից (<http://forms.anqa.am>) ընտրում և ձևավորվում է 3-7 հոգանոց փորձագիտական խումբ պրոոֆեսորադասախոսական կազմի, կրթության կառավարման ոլորտի, գործատուների ներկայացուցիչներից, քոլեջների և բուհերի սովորողներից, միջազգային փորձագետներից՝ ՈԱԱԿ-ի հոգաբարձուների խորհրդի հաստատած «Փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգ»-ի պահանջներին համապատասխան:

Փորձագիտական խմբի անդամներից մեկը ՈԱԱԿ-ի կողմից նշանակվում է խմբի ղեկավար: Վերջինս ղեկավարում և պատասխանատվություն է կրում փորձաքննության ողջ գործընթացի պատշաճ անցկացման և փորձագիտական խմբի աշխատանքների, բոլոր հանդիպումների ղեկավարման, նպատակին ծառայող գործողությունների պլանավորման և սույն ձեռնարկով սահմանված ուղենիշներին հետևելու համար: Փորձագետների ընտրության չափանիշները, ուղենիշները և ներկայացվող պահանջները, ինչպես նաև խմբի ղեկավարի, փորձագետների կարգավիճակը և բոլոր պարտականությունները սահմանված են ՈԱԱԿ-ի «Փորձագիտական խմբի ձևավորման կարգ»-ով և ավելի մանրամասն ներկայացված են սույն ձեռնարկի V բաժնում:

Փորձագիտական խմբի ձևավորման կարևոր քայլերից մեկն ուսումնական հաստատության հետ փորձագիտական խմբի կազմի համաձայնեցումն է:

ՈԱԱԿ-ը տեղացի և միջազգային փորձագետների շտեմարանից ընտրում է փորձագիտական խմբի 7-10 հոգուց բաղկացած փորձագետների թեկնածուների կազմը և ներկայացնում Հավատարմագրման հանձնաժողովի համաձայնեցմանը: Այնուհետև համաձայնեցված ցանկից ձևավորվում է փորձագիտական նախնական խումբ: Խմբի նախնական կազմն ուղարկվում է ուսումնական հաստատություն՝ համաձայնեցման:

Ուսումնական հաստատությունը գրավոր ներկայացնում է իր համաձայնությունը կամ առարկությունները երկու շաբաթվա ընթացքում: Փորձագիտական խմբի թեկնածուներից մեկի կամ մի քանիսի վերաբերյալ առարկությունների դեպքում ուսումնական հաստատությունը պարտավոր է ներկայացնել գրավոր հիմնավորված բացարկ՝ նշելով առարկության պատճառները, այդ թվում՝ շահերի բախման հնարավոր հիմնավորումները:

ՈԱԱԿ-ը ուսումնասիրում է թեկնածուի մերժման հիմնավորումը և բացարկն ընդունելու դեպքում փորձագիտական խմբի կազմում կատարում է համապատասխան փոփոխություն՝ Հավատարմագրման հանձնաժողովի հետ համաձայնեցված ցուցակից ընտրելով մեկ այլ թեկնածուի, իսկ հիմնավորվածության բացակայության դեպքում փորձագիտական խմբի կազմը չի փոխվում: Հաստատության հաստատմանն են ներկայացվում նոր թեկնածուի տվյալները: Փորձագիտական խմբի վերջնական կազմը հաստատվում է ՈԱԱԿ-ի տնօրենի հրամանով: ՈԱԱԿ-ը փորձագետների հետ կնքում է վճարովի ծառայությունների մատուցման պայմանագրեր:

Համաձայնեցման գործընթացը կարող է տևել երկու շաբաթ: Գործընթացի արդյունքում համաձայնության չգալու դեպքում ՈԱԱԿ-ի և հաստատության միջև կնքված պայմանագիրը երկարացվում է մեկ ամիս ժամկետով՝ փորձագիտական խմբի կազմի վերաբերյալ համաձայնություն ձեռք բերելու համար: Մեկամսյա ժամկետի ավարտից հետո փորձագիտական խմբի նոր կազմի վերաբերյալ համաձայնության չգալու դեպքում ուսումնական հաստատության հետ կնքված պայմանագրի գործողությունը դադարեցվում է: Հավատարմագրման գործընթացը վերսկսելու նպատակով հաստատությունը պետք է ներկայացնի նոր դիմում-հայտ, որից հետո կնքվում է նոր պայմանագիր:

ՈԱԱԿ-ը պայմանով հավատարմագրում ստացած ուսումնական հաստատության ներքին գնահատման արդյունքներն ստանալու օրվանից 1 շաբաթվա ընթացքում փորձագետների շտեմարանից ընտրում է 3-6 հոգուց բաղկացած փորձագիտական խմբի կազմ, որտեղ հնարավորության դեպքում ներգրավվում է պայմանով հավատարմագրում ստացած ուսումնական հաստատության փորձագիտական

խմբի անդամ: Կազմը ներկայացվում է Հավատարմագրման հանձնաժողովի համաձայնեցմանը: Համաձայնեցումից հետո ձևավորվում է 3 հոգուց բաղկացած փորձագիտական խումբ:

Համաձայնեցված կազմն ուղարկում է ուսումնական հաստատություն, որը երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում ներկայացնում է իր համաձայնությունը կամ առարկությունը:

Փորձագիտական խմբի աշխատանքները կազմակերպելու և ուսումնական հաստատության փորձաքննությունը համակարգելու նպատակով ՈԱԱԿ-ի աշխատակիցներից տնօրենի հրամանով նշանակվում է հավատարմագրման գործընթացի 1 կամ 2 համակարգող /այսուհետ՝ Համակարգող/: Համակարգողը պատասխանատու է Հավատարմագրման կարգով և սույն ձեռնարկով սահմանված ընթացակարգերի (ինքնավերլուծության ընդունում, վերջնական փորձագիտական գեկույցի պատրաստում և այլն) պահպանման համար: Համակարգողի պարտականությունների շրջանակը սահմանվում է սույն ձեռնարկով և ներկայացված է ձեռնարկի V բաժնում:

4. Հավատարմագրման գործընթացի փուլերը

Հավատարմագրման գործընթացներն իրականացվում են երեք հաջորդական փուլերով.

առաջին փուլ. ինստիտուցիոնալ կարողությունների կամ մասնագիտության կրթական ծրագրերի ներքին գնահատում ուսումնական հաստատության կողմից (ինքնավերլուծություն),

երկրորդ փուլ. արտաքին գնահատում անկախ փորձագիտական խմբի կողմից (փորձաքննություն),

երրորդ փուլ. հավատարմագրման շնորհման կամ մերժման վերաբերյալ որոշման կայացում ՈԱԱԿ-ի Հավատարմագրման հանձնաժողովի կողմից:

4.1 Ինքնավերլուծություն

Խրախուսվում է, որ ուսումնական հաստատությունը պարբերաբար իրականացնի ինստիտուցիոնալ կարողությունների և կրթական ծրագրերի ներքին գնահատում: Այս գործընթացը հնարավորություն է ընձեռում վերանայելու պլանավորված գործողությունները, վերլուծելու արդյունքները, հայտնաբերելու խնդիրները և բարելավման ենթակա ոլորտները, այսուհետև, հիմնվելով գնահատման արդյունքների վրա՝ ձեռնարկելու համապատասխան միջոցառումներ, ինչպես նաև իրականացնելու ռեսուրսների բաշխում՝ գործընթացների իրականացման հետագա բարելավման նպատակով: Գնահատումը կոգնի հաստատությանը հասնել իր նպատակներին՝ օգտագործելով համակարգված և հետևողական մոտեցում՝ բարելավելու կառավարման արդյունավետությունը:

Հավատարմագրման գործընթացը պահանջում է, որ հաստատություններն ինքնավերլուծության միջոցով մանրամասն ուսումնասիրեն իրենց առաքելության, նպատակների, ռազմավարության, գործընթացների և ձեռքբերումների արդյունավետությունը:

Պետական հավատարմագրման գործընթացի մեկնարկից հետո 12 շաբաթվա ընթացքում հաստատությունը պետք է ներկայացնի վերջին հինգ տարվա իր գործունեության ինքնավերլուծությունը:

Ինստիտուցիոնալ և ծրագրային հավատարմագրման շրջանակներում հաստատությունը պետք է իրականացնի համապատասխանաբար ինստիտուցիոնալ կարողությունների և հավատարմագրման ենթակա մասնագիտության կրթական ծրագրի ներքին գնահատում՝ ինքնավերլուծություն՝ համաձայն ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N959-Ն որոշմամբ հաստատված «Մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշների»:

Ինքնավերլուծության մեջ ուսումնական հաստատությունը պետք է բարձրացնի հարցեր, որոնց վերաբերյալ արտաքին գնահատման և խորհրդատվության կարիք ունի: Ինքնավերլուծության վերլուծական բնույթը, դրանում հաստատության կողմից կայացված որոշումների հիմնավորվածությունը կնպաստեն արտաքին գնահատման արդյունավետությանը: Սա կնպաստի նաև, որ փորձագիտական խումբն արդյունավետ լինի իր գնահատումներում և խորհրդատվություններում՝ նպատակ ունենալով հստակ ընկալել հաստատությունում առկա լավագույն փորձը, խնդիրները և կայունությունը որակավորումների արժանահավատ շնորհման, ռիսկերի կառավարման, բարելավման և զարգացման հնարավորությունների, ինչպես նաև երկարաժամկետ զարգացման տեսանկյուններից:

Ինքնավերլուծության գործընթացին նպաստելու համար ՈԱԱԿ-ը մշակել է մի շարք ուղեցույցներ, ներառյալ.

- ինստիտուցիոնալ և ծրագրային ինքնավերլուծության ձևաչափեր, որոնք Հավատարմագրման կարգի բաղկացուցիչ մասն են,
- ինքնավերլուծության ուղեցույց:

Ակնկալվում է, որ ինքնավերլուծության մեջ հաստատությունը կպարզաբանի ներկայացվող խնդիրների կամ գործընթացների մասին չորս կարևոր հարցերի պատասխաններ.

- Ի՞նչ է պլանավորել անել հաստատությունը խնդրի լուծման ուղղությամբ,
- Ի՞նչ գործընթացներ են իրականացվում փաստացի,
- Ինչպե՞ս է հաստատությունը համոզվում, որ իր մեխանիզմներն աշխատում են (ինչպե՞ս է նախատեսվել ստուգել-գնահատել արդյունքները, ինչպիսի՞ տվյալներ են հավաքվել, ինչպիսի՞ վերլուծություններ կան, ինչպե՞ս են կիրառվում վերլուծությունների արդյունքները),
- Ի՞նչ փոփոխություններ կան հաստատությունում բարելավման ուղղությամբ:

Առանձնապես կարևոր է ցուցադրել, թե իրականացվող միջոցառումներն ինչ չափով են ուղղված ուսանողի ուսումնառությանը և որակավորման արժանահավատ շնորհմանը:

Անհրաժեշտ է, որ հաստատությունը հստակ հետևի ինքնավերլուծության ձևաչափին, պահպանի ձևաչափի կառուցվածքը, առանձին մասերի հերթականությունը և բովանդակությունը, թույլ չտա բացթողումներ: Կարևոր է, որ ներկայացված ինքնավերլուծության ինչպես թղթային, այնպես էլ էլեկտրոնային տարբերակներում տեքստը, հղումները, գծապատկերները և աղյուսակները լինեն հստակ և ընթեռնելի: Ինքնավերլուծության էլեկտրոնային տարբերակում հղումները պետք է լինեն ակտիվ հղումների (հիպերլինք) ձևով: Ինքնավերլուծությունը և որպես հիմք ներկայացված փաստաթղթերը պետք է լինեն հաստատության համապատասխան մարմնի կողմից հաստատված:

Ինքնավերլուծության մեջ կարող են լինել հղումներ փաստաթղթերին, որոնք որպես հավելվածներ չեն կցվել ինքնավերլուծությանը, սակայն հաստատության կողմից ներկայացված են ՈԱԱԿ-ի էլեկտրոնային հարցաշարում:

Ինքնավերլուծությունը պատրաստվում է երկու լեզվով՝ հայերեն և անգլերեն (միջազգային փորձագետ(ներ)ի ներգրավման դեպքում): Ինքնավերլուծության անգլերեն տեքստի հետ միասին հաստատությունը պետք է ներկայացնի հիմնարար փաստաթղթերի անգլերեն թարգմանությունները՝ միջազգային փորձագետ(ներ)ին տրամադրելու համար: Այդ փաստաթղթերն են ինքնավերլուծության հավելվածների ցանկը, հաստատության կանոնադրությունը, նրա կառուցվածքը, առաքելությունը պարունակող փաստաթուղթը, ռազմավարական ծրագիրը, իրականացվող կրթական ծրագրերը և շնորհվող որակավորումները, ուսանողների գնահատման կարգը, որակի ապահովման համակարգի նկարագրությունը պարունակող փաստաթուղթը, հավատարմագրման շրջանակներում ուսումնասիրվող կրթական ծրագրերը, ինչպես նաև այլ փաստաթղթեր, որոնք անհրաժեշտ կհամարի հաստատությունը:

Առանց հավելվածների ինստիտուցիոնալ ինքնավերլուծությունը չպետք է գերազանցի 130 էջի սահմանը, իսկ հավելվածների քանակը՝ 15, մասնագիտության կրթական ծրագրի ինքնավերլուծությունը՝ 70 էջի սահմանը, իսկ հավելվածների քանակը՝ 10: Ինքնավերլուծության մեջ կարող է հղում կատարվել ՈԱԱԿ-ի էլեկտրոնային հարցաշարում վերբեռնված ֆայլերին՝ բացառելով տեղեկատվության կրկնությունը ինչպես ինքնավերլուծության տեքստում, այնպես էլ՝ հավելվածների տեսքով:

Հայերեն տեքստը պետք է հավաքված լինի GHEA Grapalat տառատեսակով, 11 տառաչափով և տողերի 1.15 միջակայքով, անգլերեն տեքստը՝ Times New Roman տառատեսակով, նույն տառաչափով և միջակայքով:

ՈԱԱԿ-ը որոշում է կայացնում ինքնավերլուծության ընդունման կամ մերժման մասին՝ Հավատարմագրման կարգով սահմանված ընթացակարգի համաձայն:

ՈԱԱԿ-ը կարող է որոշում կայացնել ինքնավերլուծությունը ետ վերադարձնելու մասին՝ հավատարմագրման կարգով սահմանված դեպքերում, եթե.

- 1) այն չի համապատասխանում հավատարմագրման կարգի բաղկացուցիչ մասը հանդիսացող միասնական ձևաչափին,
 - 2) առկա են բովանդակային, տեխնիկական, կառուցվածքային կամ այլ թերություններ,
 - 3) ինքնավերլուծության մեջ արտացոլված տվյալները հավաստի չեն:
- Այս դեպքում հաստատությանը տրվում է մեկամսյա ժամկետ՝ թերությունները վերացնելու համար:

4.2 Փորձաքննություն

Փորձաքննության նպատակն է փորձագիտական խմբի միջոցով իրականացնել ՈԱԱԿ-ին դիմած հաստատության, նրա ենթակառուցների, գործընթացների, առանձին կրթական ծրագրերի արտաքին գնահատում և պատրաստել փորձագիտական զեկույց ՈԱԱԿ-ի Հավատարմագրման հանձնաժողովին ներկայացնելու համար: Փորձագիտական խմբի անդամները հանդես են գալիս որպես **կառուցողական գործընկեր-գնահատողներ**:

Փորձագիտական խումբն իր գործունեությունն իրականացնում է օրինականության, օբյեկտիվության, անկախության և անկողմնակալության սկզբունքների հիման վրա՝ առաջնորդվելով հետևյալ կարգավորող փաստաթղթերով.

- «Հայաստանի Հանրապետությունում մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 978-Ն որոշումով,
- «Հայաստանի Հանրապետության մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության 2011 թվականի հունիսի 30-ի N 959-Ն որոշումով,
- «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի հավատագրման հանձնաժողովի կողմից ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման շնորհման վերաբերյալ որոշումների կայացման քաղաքականությունը հաստատելու մասին «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի հավատագրման հանձնաժողովի 2020 թվականի դեկտեմբերի 24-ի N 35-Լ որոշմամբ,
- «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի հավատարմագրման հանձնաժողովի ձևավորման և գործունեության ընթացակարգով /նոր խմբագրությամբ/՝ հաստատված «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի Հոգաբարձուների խորհրդի 2024 թվականի ապրիլի 8-ի N 5 -Լ որոշմամբ,
- «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի Էթիկայի և վարքագծի կանոններով:

Փորձաքննության երեք հիմնական քայլերն են.

- **Փաստաթղթերի նախնական ուսումնասիրություն.** փորձագիտական խումբը ծանոթանում է հաստատության ներկայացրած ինքնավերլուծությանը և կից փաստաթղթերի փաթեթին, այնուհետև իրականացնում նախնական գնահատում՝ ՈԱԱԿ-ի կողմից տրամադրված ձևաչափի համաձայն: Փորձագիտական խումբը նախնական գնահատման փուլում առանձնացնում է հաստատության գործունեության վերաբերյալ հիմնական դիտարկումները, այցի շրջանակում պարզելու ենթակա հարցերը և լրացուցիչ դիտարկման ենթակա փաստաթղթերը:
- **Փորձագիտական այց.** փորձագիտական խմբի այցը կարող է իրականացվել երեք ձևաչափերից որևէ մեկով՝ առկա, հեռավար կամ հիբրիդային (առկա և հեռավար ձևերի համադրությամբ)՝ ապահովելով գնահատման գործընթացի շարունակականությունն ու արդյունավետությունը: Հեռավար և հիբրիդային ձևաչափերի կիրառումը նախատեսվում է մասնավորապես ֆորս մաժորային իրավիճակներում: Փորձագիտական այցի ձևը

համաձայեցվում է մասնագիտական ուսումնական հաստատության հետ: Ընդ որում, ամբողջական կամ մասնակի հեռավար այցը ենթադրում է հավելյալ փաստաթղթերի տրամադրում ինչպես ՈԱԱԿ-ի էլեկտրոնային հարցաշարում վերբեռնմամբ, այնպես էլ փորձագիտական խմբի պահանջով: Փորձագիտական այցի ժամանակ փորձագիտական խմբի կողմից իրականացվող ուսումնասիրությունները, խմբային քննարկումներն ու հանդիպումները (առկա կամ հեռավար) ուղղված են փորձաքննության ենթակա հաստատության գործունեության կամ կրթական ծրագրի իրականացման վերաբերյալ ավելի հստակ պատկերացում կազմելուն: Հեռավար, հիբրիդային եղանակներով փորձաքննության առանձնահատկությունները սահմանված են «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի արտակարգ դրության պայմաններում հավատարմագրման կազմակերպման և անցկացման ընթացակարգով՝ հաստատված Հոգաբարձուների խորհրդի 2021 թվականի հոկտեմբերի 29-ի թիվ 7-Լ որոշմամբ:

- **Փորձագիտական զեկույցի պատրաստում.** փորձագիտական խումբը պատրաստում է զեկույց, որը ներառում է իրավիճակի վերլուծություն, ձեռքբերումների հավաստում և հետագա բարելավումների համար խորհրդատվություն:

4.2.1 Փաստաթղթերի նախնական ուսումնասիրություն

Փաստաթղթերի նախնական ուսումնասիրության նպատակն է գնահատել ուսումնական հաստատության ինստիտուցիոնալ կարողությունների կամ մասնագիտության կրթական ծրագրի ինքնավերլուծության և ներկայացված փաստաթղթերի համապատասխանությունը հավատարմագրման չափանիշներին՝ արդյունավետության և կիրառելիության տեսանկյունից:

Ինքնավերլուծությունը և փաստաթղթերի փաթեթը ՈԱԱԿ-ի համակարգողից ստանալուց հետո փորձագիտական խումբն ուսումնասիրում է փաստաթղթերը և իրականացնում նախնական գնահատում:

Այսպիսով, փաստաթղթերի նախնական ուսումնասիրման ընթացքում փորձագետները պարտավոր են.

- ամեն մի չափանիշի վերաբերյալ դուրս բերել վստահելի փաստեր, ինչպես նաև այն փաստերը, որոնք դեռևս ենթակա են հավաստման փորձագիտական այցի ընթացքում,
- դուրս բերել լրացուցիչ ուսումնասիրման ենթակա փաստաթղթերը,
- ընդգծել այն ոլորտները, որոնք անհրաժեշտ է լրացուցիչ ուսումնասիրել և գնահատել:

Փորձագիտական խմբի կողմից ուսումնասիրման ենթակա հարցերը պետք է ամփոփվեն և ձևակերպված լինեն՝ ըստ հավատարմագրման չափանիշների: Համակարգողը պետք է հետևի, որ լրացուցիչ ուսումնասիրման ենթակա խնդիրները վերաբերեն հաստատությանը, համահունչ լինեն հավատարմագրման պետական չափանիշներով նախատեսված գնահատման շրջանակին՝ դուրս բերելու հաստատության լավագույն փորձն ու առկա մարտահրավերները:

ՄՈԻՀ-ի գործունեության և կրթական ծրագրի իրականացման արդյունավետ գնահատման նպատակով փորձագիտական խմբին անհրաժեշտ գործիքներով ապահովելու համար ՈԱԱԿ-ը տրամադրում է փաստաթղթերի փաթեթ, որը պարունակում է.

- անհրաժեշտ նորմատիվ իրավական փաստաթղթեր,
- նախնական գնահատման և վերջնական զեկույցի պատրաստման ուղենիշներ և համապատասխան ձևաչափեր,
- հավատարմագրման գործընթացի իրականացման, իսկ հետագայում նաև փորձագիտական այցի հաստատված ժամանակացույցներ,
- այլ անհրաժեշտ փաստաթղթեր:

Փաստաթղթերի ուսումնասիրության ընթացքում տեղի ունեցող փորձագիտական խմբի հանդիպումների ժամանակ փորձագետները ներկայացնում և քննարկում են յուրաքանչյուր չափանիշի վերաբերյալ իրենց դիտարկումները՝ ըստ ՈԱԱԿ-ի ձևաչափի:

Նախապատրաստական փուլում փորձագիտական խումբն ուսումնասիրում է ընտրված երեք կրթական ծրագրերի շրջանակներում ուսանողներին տրվող մասնագիտական հանձնարարականները և

պատրաստվում հանդիպումների կրթական ծրագրերի պատասխանատուների, դասախոսների և ուսանողների հետ:

Նախապատրաստական փուլում միջազգային փորձագետ(ներ)ի (ներգրավված լինելու դեպքում) հետ համագործակցության արդյունավետությունը բարձրացնելու համար նրա դիտարկումները թարգմանվում և տրամադրվում են խմբի բոլոր անդամներին, բացի այդ, ըստ անհրաժեշտության կազմակերպվում են առցանց-հանդիպումներ և քննարկումներ:

Այս փուլի ավարտին փորձագիտական խումբը պետք է հստակեցրած լինի այցի ժամանակ ուսումնասիրման ենթակա խնդիրները, հանդիպումների ցանկը, անհրաժեշտ հավելյալ տեղեկատվությունը և դրա ստացման աղբյուրները, լրացուցիչ դիտարկման ենթակա փաստաթղթերի ցանկը:

4.3 Փորձագիտական այց ուսումնական հաստատություն

4.3.1 Նախապատրաստական այց

Մինչև ուսումնական հաստատություն փորձագետների խմբի այցը՝ ՈԱԱԿ-ի համակարգողը, խորհրդակցելով փորձագիտական խմբի ղեկավարի և Ինստիտուցիոնալ և ծրագրային փորձաքննության բաժնի ղեկավարի հետ, մշակում է այցի ժամանակացույցը: Ժամանակացույցը պետք է թույլ տա փորձագիտական խմբին բազմակողմանիորեն ուսումնասիրել վերահանված բոլոր խնդիրները և ստանալ գնահատման համար անհրաժեշտ տեղեկատվությունը: Այցից առաջ ՈԱԱԿ-ի համակարգողը փորձագիտական այցի ժամանակացույցի նախնական տարբերակն էլեկտրոնային փոստով ուղարկում է հաստատության Պատասխանատու անձին, իսկ այցին նախորդող երկու շաբաթների ընթացքում համակարգողը, փորձագիտական խմբի ղեկավարը, Ինստիտուցիոնալ և ծրագրային փորձաքննության բաժնի ղեկավարը կամ նրան փոխարինող ներկայացուցիչը կատարում են նախապատրաստական այց (կամ իրականացվում է առցանց հանդիպում)՝ ուսումնական հաստատության հետ փորձագիտական այցի ժամանակացույցը քննարկելու համար:

Նախապատրաստական այցն ունի չորս հիմնական նպատակ.

- հաստատության հետ համաձայնեցնել փորձագիտական այցի ժամանակացույցը՝ համոզվելու, որ այցի ժամանակացույցով պլանավորված բոլոր գործողությունները հնարավոր է իրագործել նախատեսված ժամանակահատվածում,
- համաձայնեցնել դասախոսների, պրակտիկաների, ավարտական քննությունների և ռեսուրսների դիտարկման ժամանակահատվածը՝ պայմանավորված հաստատության ռեսուրսների տեղաբաշխմամբ, պրակտիկաների վայրերի տեղակայմամբ և ժամանակահատվածով,
- քննարկել փորձագիտական խմբին անհրաժեշտ հավելյալ տեղեկատվությունը՝ համոզվելու, որ այցի ընթացքում ուսումնական հաստատությունը կկարողանա տրամադրել փորձագիտական խմբին անհրաժեշտ փաստաթղթերը և հավելյալ տեղեկատվությունը,
- պարզել՝ կան արդյոք առանձնահատկություններ, որոնց մասին փորձագիտական խումբը պետք է տեղյակ լինի,
- դիտարկել հաստատության նախապատրաստվածությունը փորձագիտական այցին (ներառյալ առաջարկվող աշխատասենյակները, հանդիպումների սրահը, տրամադրվող տեխնիկական միջոցները և այլն):

Նախապատրաստական այցի ժամանակ տեղի է ունենում ՈԱԱԿ Ինստիտուցիոնալ և ծրագրային փորձաքննության բաժնի ղեկավարի (կամ նրան փոխարինող ՈԱԱԿ ներկայացուցիչ), համակարգողի և փորձագիտական խմբի ղեկավարի հանդիպումը ՄՈՒՅ-ի ղեկավարի, ինչպես նաև ՄՈՒՅ-ի գործընթացի համար Պատասխանատու անձի և/կամ որակի ապահովման խմբի հետ:

ՈԱԱԿ-ի համակարգողը փորձաքննություն անցնող ուսումնական հաստատությանը տրամադրում է անհրաժեշտ ամբողջ տեղեկատվությունը փորձաքննության գործընթացի վերաբերյալ, այդ թվում՝ փորձագիտական այցի ժամանակացույցը: Այցին նախորդող շրջանում հաստատությանն է տրամադրվում նաև այն փաստաթղթերի ցանկը, որոնք փորձագիտական խումբն առանձնացրել է լրացուցիչ

ուսումնասիրության համար: Հնարավոր է, որ խումբն անհրաժեշտ համարի որոշ փաստաթղթեր ուսումնասիրել մինչև այցը, ուստի Պատասխանատու անձը պարտավոր է կազմակերպել դրանց փոխանցումը փորձագետներին պայմանավորված ժամկետներում:

Իր հերթին ուսումնական հաստատությունը ներկայացնում է յուրաքանչյուր հանդիպման համար առաջարկվող մասնակիցների ընդգրկուն ցանկերը: Ներկայացված ցուցակները պետք է պարունակեն ավելի շատ թեկնածուներ, քան անհրաժեշտ է, որպեսզի փորձագիտական խումբը կարողանա ընտրություն իրականացնել: Հանդիպումներին մասնակիցների ներկայությունն ապահովվելու համար պատասխանատու է ուսումնական հաստատությունը, ուստի հաստատությունը պետք է նախօրոք ճշտի ամեն մի թեկնածուի մասնակցության հնարավորությունը և կազմի իրատեսական ցուցակ: Դա առանձնապես վերաբերում է կառավարման բարձր օղակների (կառավարման/հոգաբարձուների խորհուրդ, գիտական խորհուրդ) և արտաքին շահակիցների (շրջանավարտներ, գործատուներ և այլն) ներկայացուցիչների հետ հանդիպումներին:

Այցի պլանով նախատեսվում են նաև լրացուցիչ հանդիպումներ փորձագիտական խմբի ընտրությամբ, ինչպես նաև հաստատության առաջարկով և փորձագիտական խմբի հաստատմամբ:

Այցին նախորդող ժամանակամիջոցում ուսումնական հաստատությունը պետք է տեղեկացնի բոլորին, որ այցի շրջանակում փորձագետները կարող են տալ գնահատման գործընթացից բխող և հավատարմագրման չափանիշներին առնչվող ցանկացած հարց ցանկացած աշխատակցի կամ ուսանողի, և որ պատասխանները մնում են գաղտնի: Հաստատության ստորաբաժանումների ղեկավարները պետք է տեղեկացված լինեն, որ պարտավոր են փորձաքննության շրջանակներում խմբի անդամներին ուսումնասիրության համար տրամադրել ցանկացած տեղեկատվություն և փաստաթուղթ, ինչպես նաև դրանց կրկնօրինակները: Այդ նպատակով նախապատրաստական շաբաթների ընթացքում հաստատությունում տեղի են ունենում Պատասխանատու անձի նախապատրաստական հանդիպումները հաստատության անձնակազմի, ուսանողների և այլ շահակիցների հետ:

Եթե ուսումնական հաստատությունը գործունեություն է իրականացնում տարբեր վայրերում, և հիմնական այցի շրջանակում դիտումները երկար ժամանակ կպահանջեն, այս փուլում կարող են կատարվել փոխհամաձայնեցված այցելություններ այդ վայրեր: Այդպիսի այցերն իրականացվում են փորձագիտական խմբի անդամներից կազմված խմբի կողմից: Խմբի կազմում պետք է լինեն փորձագիտական խմբի համակարգողը և/կամ խմբի ղեկավարը, խմբի մեկ կամ երկու այլ անդամներ: Նախնական գնահատման փուլում փորձագիտական խմբի կողմից կարող են իրականացվել դասալսումներ, պրակտիկայի վայրեր այցելություններ, մասնակցություն քննություններին առկա կամ հեռավար տարբերակով:

Նախապատրաստական այցից հետո համակարգողը փորձագիտական խմբին տրամադրում է ՈԱԱԿ-ի տնօրենի և հաստատության ղեկավարի կողմից հաստատված այցի վերջնական ժամանակացույցը, ինչպես նաև հաստատության կողմից տրամադրված հանդիպումների մասնակիցների ցուցակը: Մեկ շաբաթվա ընթացքում փորձագետներն ընտրում են հանդիպումների մասնակիցներին՝ պահպանելով տարբեր խմբերի ներկայացուցչականությունը: Մասնակիցների վերջնական ցանկը համակարգողն ուղարկում է գործընթացի Պատասխանատու անձին փորձագիտական այցին նախորդող շաբաթվա ընթացքում:

4.3.2 Փորձագիտական այց

Այցն արտաքին գնահատման գործընթացի կարևոր մաս է, երբ փորձագիտական խումբն իր աշխատանքն իրականացնում է ուսումնական հաստատությունում: Փորձագիտական այցը նպատակ ունի ապահովել ինքնավերլուծության մեջ ներկայացված տեղեկատվության համակողմանի գնահատումը: Այցի ընթացքում փորձագիտական խումբը հավաքագրում է լրացուցիչ տեղեկատվություն հանդիպումների, հարցումների և քննարկումների միջոցով, ինչպես նաև ուսումնասիրում է կրթական գործընթացները և համապատասխան փաստաթղթերը: Այցը միաժամանակ հնարավորություն է տալիս ձևավորել առավել ամբողջական և իրատեսական պատկերացում փորձաքննության ենթակա ուսումնական հաստատության գործունեության, կրթական ծրագրերի իրական վիճակի վերաբերյալ:

Փորձագիտական այցը տևում է 3-7 օր՝ կախված հավատարմագրման տեսակից, ինչպես նաև փորձաքննության ենթակա ուսումնական հաստատության մեծությունից և առանձնահատկություններից, մասնաշենքերի ու մասնաճյուղերի առկայությունից և այլն: Փորձագիտական այցը կարող է իրականացվել նաև հեռավար կամ հիբրիդային եղանակով՝ պայմանավորված արտակարգ իրավիճակներով: Հեռավար և հիբրիդային այցի առանձնահատկությունները սահմանված են «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի արտակարգ դրության պայմաններում հավատարմագրման կազմակերպման և անցկացման ընթացակարգով՝ հաստատված Հոգաբարձուների խորհրդի 2021 թվականի հոկտեմբերի 29-ի թիվ 7-Լ որոշմամբ:

Փորձագիտական այցին նախորդում է փորձագիտական խմբի փակ հանդիպումը, որի նպատակներն են.

- միջազգային փորձագետ(ներ)ի (ներգրավված լինելու դեպքում) հետ քննարկել իրականացված աշխատանքների արդյունքները,
- քննարկել նախնական գնահատումից հետո ստացված լրացուցիչ տեղեկատվությունը,
- մանրամասն պլանավորել յուրաքանչյուր հանդիպման և ֆոկուս խմբային քննարկման հարցերի բովանդակությունը,
- քննարկել այցի կազմակերպչական հարցերը:

Փորձագիտական այցի արդյունավետությունն ապահովելու համար փորձագիտական խումբը պետք է հստակեցնի ձեռքբերվող անհրաժեշտ առաջնահերթ տեղեկատվությունը և իրականացնի ուսումնասիրման ենթակա խնդիրների քննարկում: Գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման համար պատասխանատու են փորձագիտական խմբի ղեկավարը, անդամները և ՈԱԱԿ-ի համակարգողը: Խմբի ղեկավարը պատասխանատու է նաև բոլոր հանդիպումների անցկացման, իսկ համակարգողը՝ արձանագրությունների կազմման համար:

4.3.3 Փորձագիտական այցի ընթացքում հանդիպումների տեսակները

1. Այցի ժամանակացույցով սահմանված հանդիպումներ հաստատության ներկայացուցիչների հետ

Հաստատության ներկայացուցիչների հետ ժամանակացույցով նախատեսված հանդիպումների մասնակիցները նախատեսված ժամին ներկայանում են հանդիպումների համար առանձնացված սենյակ կամ հեռավար հարթակ, որը կառավարվում է փորձագիտական խմբի համակարգողի կողմից: Մասնակիցների ներկայությունն ապահովում է գործընթացի համար Պատասխանատու անձը:

Հանդիպումները վարում են խմբի անդամները՝ հետևելով նախապես դուրս բերված խնդիրներին:

Փորձագիտական խմբի համակարգողը պատասխանատու է արձանագրությունների, գրառումների կատարման և ժամանակացույցի պահպանման համար: Յուրաքանչյուր հանդիպման ընթացքում փորձագիտական խմբի բոլոր անդամները նույնպես կատարում են գրառումներ՝ փորձագիտական զեկույցում օգտագործելու համար:

Այցի ընթացքում փորձագիտական խմբի անդամները պետք է աշխատեն թիմով: Սակայն, անհրաժեշտության դեպքում, խումբը կարող է բաժանվել ենթախմբերի՝ ուսումնասիրելու իրենց փորձառությանն ավելի համապատասխան ոլորտները: Այս պարագայում փորձագիտական խմբի ղեկավարը և ՈԱԱԿ-ի համակարգողը կարող են ղեկավարել տարբեր խմբեր:

Հաստատության մասնաճյուղեր կամ ենթակառուցվածքներ այցելելու անհնարինության դեպքում ռեսուրսների մասին կարող են պատրաստվել տեսանյութեր և նախապես տրամադրվել փորձագիտական խմբին դիտարկման նպատակով:

2. Մասնագիտական հանդիպումներ

Մասնագիտական զրույց-քննարկումների նպատակն է քննարկել ընտրված երեք ՄԿԾ-ների, ուսանողներին տրվող հանձնարարականների դիտարկման արդյունքում դուրս բերված հարցերը կրթական ծրագրերի պատասխանատուների, դասախոսների և ուսանողների հետ:

Այս հանդիպումների ժամանակ փորձագիտական խմբի անդամները ըստ ոլորտների բաժանվում են խմբերի և քննարկումներ ունենում՝ պարզելու ուսանողների առաջընթացի և մասնագիտական

մտածողության ձևավորման ընթացքում առաջացած հիմնահարցերը, գնահատման համակարգի առանձնահատկությունները և ուսումնասիրելու կրթական ծրագրերով սահմանված վերջնարդյունքների ձեռքբերման և հավաստման գործընթացները:

Հանդիպումները տեղի են ունենում զուգահեռ, ինչը նախապես ամրագրվում է փորձագիտական այցի ժամանակացույցում և համաձայնացվում հաստատության հետ:

3. Փակ հանդիպումներ

Փակ հանդիպումները նախատեսված են միայն փորձագիտական խմբի անդամների և համակարգողի համար. այդ հանդիպումների նպատակն է ամփոփել փորձաքննության հիմնական արդյունքները, յուրաքանչյուր հարցի վերաբերյալ ձեռք բերել համընդհանուր ընկալում ու համաձայնություն, իրականացնել զեկույցի կազմման աշխատանքներ: Փակ հանդիպումներին հավատարմագրման գործընթացը մշտադիտարկելու նպատակով կարող են ներկա գտնվել նաև ՈԱԱԿ համապատասխան ստորաբաժանումների ներկայացուցիչները:

Փակ հանդիպումները տեղի են ունենում երեք տարբեր ձևաչափով.

ա) Ամենօրյա փակ հանդիպումներ. սովորաբար տեղի են ունենում այցի յուրաքանչյուր օրվա ավարտին: Այս հանդիպումների ընթացքում պետք է ամփոփվեն օրվա արդյունքները՝ ըստ հավատարմագրման չափանիշների և չափորոշիչների, իրականացվեն այն ոլորտների գնահատումները, որոնց ուսումնասիրությունն ավարտված է, ինչպես նաև քննարկվեն և/կամ վերանայվեն ուսումնասիրման ենթակա հարցերը: Փակ հանդիպումները խմբի անդամներին հնարավորություն են տալիս նաև ամփոփելու առանձին խմբերով իրականացրած հանդիպումների արդյունքները:

բ) Տեղում կազմակերպվող փակ հանդիպումներ. անհրաժեշտության դեպքում կազմակերպվում են այցի ընթացքում տեղի ունեցած որոշակի իրադարձությունից հետո: Այսպիսի հանդիպումներ կարող են կազմակերպվել փորձագիտական խմբի կամ համակարգողի նախաձեռնությամբ:

գ) Վերջնական փակ հանդիպում այցի ավարտից առաջ. նպատակն է ամփոփել այցի արդյունքները և ձեռքբերումները, փորձագիտական զեկույցի բովանդակային կառուցվածքը: Այս հանդիպման կարևոր բաղադրիչը փորձագիտական խմբի բոլոր անդամների համաձայնության ձեռքբերումն է հավատարմագրման չափանիշների գնահատականների և դրանց հիմնավորումների շուրջ, որոնք պետք է ներառվեն փորձագիտական զեկույցում: Փորձագիտական խմբի ղեկավարը պատասխանատու է խմբի կողմից վերհանված, հաստատության ձեռքբերումներն ու հետագա բարելավման կարիք ունեցող ոլորտներն արձանագրելու, ինչպես նաև զեկույցի հիմնական ուղղությունները պահպանելու համար:

4. Բաց հանդիպումներ

Բաց հանդիպումները նախատեսվում են այցի ժամանակացույցով և հնարավորություն են տալիս արտաքին և ներքին շահակիցներին հանդիպել փորձագիտական խմբի հետ՝ որոշակի հարցեր քննարկելու կամ գործընթացի մասին դիտարկումները հայտնելու համար:

Ուսումնական հաստատությունն այցի համաձայնեցված ժամանակացույցով նախատեսված բաց հանդիպումների մասին հայտարարում է այցին նախորդող երկու շաբաթների ընթացքում: Փորձագիտական այցի հաստատված ժամանակացույցը և բաց հանդիպումների մասին հայտարարությունը պետք է հասանելի լինեն բոլոր շահակիցների համար:

Բաց հանդիպումների մասնակիցների գրանցումը կատարում է ՈԱԱԿ-ի համակարգողը: Յուրաքանչյուր դիմողին հնարավորություն է ընձեռվում ոչ ավել, քան 15 րոպե տևողությամբ հանդիպում ունենալ փորձագետների հետ: Բաց հանդիպումների մասնակիցները կարող են փորձագետներին հանձնել գրավոր դիմումներ, որտեղ պետք է արտացոլված լինեն այն խնդիրները, որոնց վրա նրանք կցանկանային հրավիրել փորձագետների ուշադրությունը:

Փորձագիտական խումբը պարտադիր ուսումնասիրում է բաց հանդիպման ժամանակ ստացված ցանկացած տեղեկատվության հիմքերը, վերլուծում դրանք և հաշվի առնում իր հետագա քննարկումների

ընթացքում:

5. Ամփոփիչ հանդիպում

Ամփոփիչ հանդիպումը փորձագիտական այցի պաշտոնական փակման փուլն է, որի նպատակն է ներկայացնել հաստատության ղեկավարությանը այցի նախնական արդյունքները:

Փորձագիտական խմբի անդամները հանդիպում են փորձաքննություն անցած ուսումնական հաստատության ղեկավարի և նրա կողմից հրավիրված այլ աշխատակիցների հետ: Ամփոփիչ հանդիպման ընթացքում փորձագիտական խմբի ղեկավարը հակիրճ ամփոփում է փորձագիտական այցը, ինչն արձանագրվում է փորձագիտական խմբի համակարգողի կողմից:

Կարևոր է նշել, որ ամփոփիչ հանդիպման ժամանակ որևէ գնահատական չի հնչեցվում, և քննարկում տեղի չի ունենում:

4.4 Փորձագիտական զեկույցի պատրաստում

4.4.1 Փորձագիտական զեկույց

Փորձագիտական խումբը և համակարգողը պատասխանատու են փորձագիտական զեկույցի պատրաստման համար: Փորձագիտական զեկույցը ներառում է հաստատությունում առկա վիճակը նկարագրող **փաստեր**, որոնք դուրս են բերվել տեղացի և միջազգային (ներգրավված լինելու դեպքում) փորձագետների կողմից ինքնավերլուծության, կից փաստաթղթերի փաթեթի ուսումնասիրության, ինչպես նաև փորձագիտական այցի ընթացքում: Այդ փաստերը չափանիշի գնահատման վերաբերյալ դատողություններ անելու հիմք են: Չեկույցում նշվում են ուսումնական հաստատության կամ մասնագիտության կրթական ծրագրի **ուժեղ և թույլ կողմերը**, ինչպես նաև փորձագիտական խմբի կողմից տրված **խորհրդատվությունները**՝ բարելավման ուղղված:

Փորձագիտական զեկույցում յուրաքանչյուր չափանիշի համար ներկայացված **դատողությունները** տվյալ չափանիշի շուրջ դուրսբերված փաստերի վերաբերյալ փորձագիտական խմբի դիրքորոշումն են: Դրանք պետք է նպաստեն այն առանցքային կետերի ցուցադրմանը, որոնք հիմնավորում են չափանիշի գնահատականը և խորհրդատվությունները: Այդ պատճառով դատողությունները պետք է լինեն համընդգրկուն և ըստ էության:

Եզրահանգումը չափանիշի գնահատականի ամփոփումն է, որը պետք է լինի հստակ, առարկայական և շեշտադրի առանցքային կետերը:

Յուրաքանչյուր չափանիշի խորը և համապարփակ վերլուծությունից հետո ներկայացվում է փորձագիտական խմբի **եզրակացությունը** տվյալ չափանիշի վերաբերյալ: Փորձագիտական խումբն իր եզրակացությունը ներկայացնում է «բավարարում է չափանիշի պահանջները» կամ «չի բավարարում չափանիշի պահանջները» գնահատականներից մեկով:

Եթե այս կամ այն ոլորտում իրավիճակի վերաբերյալ փորձագիտական խմբի դիտարկումները ցույց են տալիս, որ հրատապ բարելավման անհրաժեշտություն կա, նման ձևով շարունակելն անթույլատրելի է, քանի որ վտանգվում են կամ որակավորումների արժանահավատ շնորհումն ապահովելու կամ ռիսկերի կառավարման, բարելավման և զարգացման կամ երկարաժամկետ զարգացման գործընթացները, ապա այս դեպքում փորձագիտական խմբի եզրակացությունը կլինի «չի բավարարում չափանիշի պահանջները»:

Եթե փորձագիտական խումբն իր դիտարկումներում վերոնշյալ գործընթացներին սպառնացող վտանգ չի հայտնաբերել, և խորհրդատվություններն ուղղված են բարելավմանը, ապա այս դեպքում փորձագիտական խմբի եզրակացությունը կլինի «բավարարում է չափանիշի պահանջները»:

Փորձագիտական զեկույցը ներառում է նաև խորհրդատվություններ յուրաքանչյուր գնահատվող ոլորտի բարելավման համար: Խորհրդատվությունները հստակ մատնանշում են, թե որ հիմնահարցերը պետք է գտնեն իրենց լուծումները: Խորհրդատվությունները վերաբերում են այս կամ այն ոլորտում կատարվելիք փոփոխություններին, բայց ոչ երբեք փոփոխությունների հստակ գործողություններին: ՄՈՒՅ-ի համար պետք է բավարար տեսանելի լինեն հնարավոր փոփոխությունները և ակնկալվող արդյունքները: Խորհրդատվությունները կարող են նպատակաուղղված լինել:

- դրական փորձի ամրապնդմանը,
- հետագա բարելավմանը,
- թերությունների վերացմանը:

Փորձագիտական զեկույցում ներկայացվող փաստերը, դատողությունները, խորհրդատվությունները և եզրակացությունը շարադրվում են տրամաբանական մեկ շղթայում, այնպես, որ փաստերից դեպի եզրակացություն և եզրակացությունից դեպի փաստեր տրամաբանական համակարգը լինի նույնական և մեկը մյուսից բխող: «Եզրակացությունից դեպի փաստեր» դիտարկումը թույլ է տալիս գտել ոչ անհրաժեշտ փաստերը և ուշադրությունը սևեռել ՄՈՒՀ-ի համար առանցքային կետերի վրա:

Փորձագիտական **զեկույցի նախնական տարբերակը** պատրաստվում է փորձագիտական խմբի կողմից՝ համակարգողի աջակցությամբ՝ նախնական գնահատման ու փորձագիտական այցի արդյունքների և փորձագիտական խմբի բոլոր անդամների դիտարկումների հիման վրա:

Չեկույցում որպես առանձին մաս ներառվում են միջազգային փորձագետ(ներ)ի (ներգրավված լինելու դեպքում)՝ եվրոպական չափորոշիչներին ու ուղենիշներին համապատասխան գործընկերային գնահատումը և խորհրդատվությունները, որոնք միտված են հաստատության մրցունակության բարձրացմանը և ԵԲԿՏ-ին ինտեգրմանը:

Փորձագիտական զեկույցի նախնական տարբերակը խմբի բոլոր անդամների հետ համաձայնեցնելուց հետո ուղարկվում է ուսումնական հաստատության:

Եթե ուսումնական հաստատությունը զեկույցի վերաբերյալ ունի դիտողություններ և առարկություններ, ապա պետք է հիմնավորի՝

- մանրամասն բացատրելով խնդրահարույց կետերը,
- հստակ փաստեր ներկայացնելով,
- կատարելով հղումներ փորձագիտական զեկույցի համապատասխան բաժիններին,
- անհրաժեշտ մասերի վերաբերյալ վերաշարադրելու առաջարկ անելով:

ՄՈՒՀ-ն առարկություն և դիտողություն կարող է անել միայն հաստատությանը վերաբերող փաստերի ու տեղեկատվության վերաբերյալ: Չեկույցի մյուս բաղադրամասերի, գնահատման վերաբերյալ դիտարկումներն ընդունելի չեն:

ՈԱԱԿ-ի համակարգողը հաստատության գրավոր պատասխանը փոխանցում է խմբի անդամներին՝ դիտողություններն ու առաջարկություններն ուսումնասիրելու և քննարկելու համար: Համակարգողը կազմակերպում է նաև փորձագիտական խմբի և հաստատության ներկայացուցիչների համատեղ քննարկում: Անհրաժեշտության դեպքում, զեկույցի նախնական տարբերակում կարող են կատարվել համապատասխան փոփոխություններ:

Փոփոխությունները կատարվում են ավելացվող հատվածի կամ վերաշարադրման մասին հատուկ նշման միջոցով:

Այս գործընթացից հետո զեկույցը բերվում է վերջնական տեսքի և ներկայացվում ՈԱԱԿ-ի քարտուղարություն: Քարտուղարությունը «Հավատարմագրման հանձնաժողովի ձևավորման և գործունեության ընթացակարգով» նախատեսված ժամկետներում զեկույցն ուղարկում է ուսումնական հաստատությանը:

Մինչև հավատարմագրման հանձնաժողովի կողմից որոշման կայացումը և ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի կողմից հավատարմագրի հաստատումը վերջնական զեկույցը համարվում է գաղտնի փաստաթուղթ և հրապարակման ենթակա չէ:

4.5 Փորձագիտական խմբի որոշումների կայացում

Փորձագիտական խումբն իր աշխատանքի ընթացքում պարբերաբար կազմակերպում է քննարկումներ: Փակ հանդիպումների ժամանակ խումբը որոշումներ է կայացնում հավատարմագրման չափանիշներին հաստատության ինստիտուցիոնալ կարողությունների կամ մասնագիտության կրթական ծրագրի համապատասխանության վերաբերյալ գնահատական տալու մասին: Բոլոր հանդիպումների ժամանակ փորձագիտական խմբի ղեկավարը և ՈԱԱԿ համակարգողը պետք է ապահովեն գործնական

այնպիսի մթնոլորտ, որ խմբի անդամներն ազատ արտահայտեն իրենց դիտարկումները, քննարկումներն անցնեն անկողմնակալ և փաստերի վրա հիմնված:

ՈԱԱԿ-ը որդեգրել է այն մոտեցումը, որ խմբի ներսում որոշումները պետք է կայացվեն ոչ թե պարզ քվեարկությամբ, այլ ընդհանուր համաձայնության (կոնսենսուսի) հիման վրա: Քվեարկությունը չի նպաստում համագործակցությանը և փոխզիջումներին, նվազեցնում է առանձին անդամների ներգրավվածությունը և պատասխանատվությունն արդյունքի համար, իսկ ընդհանուր համաձայնությունը թույլ է տալիս ամեն մասնակցի դիտարկումներն ու վերլուծությունը հասցնել բոլորին և լինել միասնական:

Հստակ կիրառության դեպքում համաձայնության գալու գործընթացը կարող է հանգեցնել փորձագիտական խմբի համար առավել ընդունելի լուծմանը:

Քննարկումների և փոխհամաձայնության գործընթացի ապահովման համար պատասխանատու է խմբի ղեկավարը: Նա է բարձրացնում հարցը, կազմակերպում մտքերի փոխանակում՝ պարզելու խմբի անդամների տրամադրվածությունը և դուրս բերելու հնարավոր առաջարկները: Նրա կողմից հնչեցված առաջարկի վերաբերյալ բոլոր անդամները պետք է հստակ արտահայտեն իրենց համաձայնությունը, իսկ լուծությունը չպետք է դիտարկվի որպես համաձայնության նշան: Եթե կոնսենսուս չի հաստատվել, ապա այն փորձագետները, ովքեր կողմ չեն առաջարկին, արտահայտում են իրենց վերաբերմունքը՝ ներկայացնելով վտանգները կամ կասկածները: Արդյունքում առաջարկը ճշգրտվում է, վերաձևակերպվում կամ լրացվում, ինչից հետո սկսվում է համաձայնության գալու նոր շրջափուլ, մինչև որ չձևավորվի բոլորի համար ընդունելի որոշում:

4.6 Փորձագիտական զեկույցում նշված թերությունների վերացման գործողությունների ծրագիր և ժամանակացույց

Հավատարմագրման գործընթացի ամբողջականության տեսակետից՝ համաձայն Որակի ապահովման եվրոպական ուղենիշների ու չափորոշիչների՝ խիստ կարևոր է հաստատության կողմից հետագա բարելավման գործողությունների պլանավորումը և իրականացումը: Թերությունների վերացման գործողությունների ծրագիրը տրամաբանորեն ավարտուն է դարձնում գործընթացը, պլանավորվում են աշխատանքները մինչև հաջորդ հավատարմագրում, և հիմքեր են նախապատրաստվում հաջորդ հավատարմագրման համար: Այդ նպատակին է ծառայում Հավատարմագրման կարգով պահանջվող ուսումնական հաստատության կողմից մշակված «Փորձագիտական զեկույցում նշված թերությունների վերացման ծրագիրը և դրա ժամանակացույցը» /այսուհետ՝ Ծրագիր/: Միաժամանակ Ծրագիրը ուսումնական հաստատության միջանկյալ հաշվետվությունների, հաջորդ ինքնավերլուծության և հավատարմագրման հիմք է:

Փորձագիտական զեկույցը ստանալուց հետո ուսումնական հաստատությունն անմիջապես ձեռնամուխ է լինում Ծրագրի կազմման աշխատանքներին: Ծրագիրը պետք է ուղղված լինի փորձագիտական զեկույցում վերհանված խնդիրների հաղթահարմանը և խորհրդատվությունների իրականացմանը: Գործողությունները պետք է կատարվեն հաստատության առաքելության և ընդհանուր ռազմավարության շրջանակներում և չխանգարեն նրա բնականոն աշխատանքին:

Կարգով սահմանված ժամկետներում Ծրագրի նախնական տարբերակն ինքնավերլուծության, փորձագիտական զեկույցի և պահանջվող այլ փաստաթղթերի հետ միասին ներկայացվում է Հավատարմագրման հանձնաժողովին՝ որոշում կայացնելու համար:

Ծրագիրը կազմվում է՝ ամփոփելով և միավորելով փորձագիտական խմբի կողմից վերհանված խնդիրներն ու խորհրդատվությունները ներկայացնում, թե հաստատությունը:

- 1) ինչպես է ընկալում բարձրացված խնդիրների էությունը,
 - 2) ինչպիսի մոտեցումներ/ռազմավարություն կամ մեթոդներ է պատրաստվում կիրառել լուծման համար,
 - 3) ինչպիսի հստակ արդյունքներ է ակնկալում դրանց լուծման շնորհիվ:
- Ծրագիրը պետք է անդրադառնա մի քանի կարևոր հիմնադրույթների.
- փորձագիտական խմբի խորհրդատվությունը/վեր հանված խոշոր խնդիրը:

- ակնկալվող արդյունքը,
- նախատեսվող միջանկյալ արդյունքները (քանակական և/կամ որակական),
- տրամադրվող բյուջեն,
- միջանկյալ արդյունքների գնահատման/ստուգման ժամկետները,
- գնահատման պատասխանատու ստորաբաժանումը, արդյունքի պատասխանատու ստորաբաժանումը,
- գնահատման հաշվետվության ձևը,
- որտեղ հասանելի կլինի գնահատման վերաբերյալ տեղեկատվությունը:

Ծրագիրն ուսումնասիրվում է արտաքին գնահատում իրականացրած փորձագիտական խմբի կողմից **իրատեսական** լինելու տեսանկյունից՝ պատասխանելով հետևյալ հարցերին.

- արդյո՞ք հաստատության կողմից խնդիրները ճիշտ են ընկալվել,
- որքանո՞վ է ծրագիրն իրականացման առումով իրատեսական:

Ծրագրի վերաբերյալ փորձագիտական խմբի եզրակացությունը տրամադրվում է Հավատարմագրման հանձնաժողովին:

Հավատարմագրման մասին որոշման կայացումից հետո 2 ամսվա ընթացքում հաստատությունը ՈԱԱԿ է ներկայացնում փորձագիտական գեկույցում նշված թերությունների վերացման վերջնական, վերանայված ծրագիրը և ժամանակացույցը, որտեղ հաշվի են առնված Ծրագրի վերաբերյալ Հավատարմագրման հանձնաժողովի դիտողությունները և առաջարկությունները:

5. Հավատարմագրման վերաբերյալ որոշման կայացում

Հավատարմագրման հանձնաժողովի որոշման կայացման գործընթացը կանոնակարգվում է «Հավատարմագրման հանձնաժողովի ձևավորման և գործունեության ընթացակարգով» և Հավատարմագրման հանձնաժողովի կողմից ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման շնորհման վերաբերյալ որոշումների կայացման քաղաքականությամբ:

5.1. ՈԱԱԿ-ի Հավատարմագրման հանձնաժողով

Հավատարմագրման հանձնաժողովն անկախ, կոլեգիալ, մշտական, գործող մարմին է, որն իրականացնում է «Հայաստանի Հանրապետությունում մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման կարգ»-ով և ՈԱԱԿ-ի «Հավատարմագրման հանձնաժողովի ձևավորման և գործունեության ընթացակարգ»-ով սահմանված լիազորությունները: Հանձնաժողովի անդամներ կարող են լինել այն անձինք, որոնք բավարարում են հետևյալ չափանիշներից առնվազն երեքին.

- մասնագիտական կրթության ոլորտում որակի ապահովման քաղաքականության մշակման և իրականացման փորձ,
- կրթության որակի փորձաքննության անցկացման, արտաքին գնահատման փորձ,
- կրթության կառավարման և ղեկավարման փորձ ունեցող, ոչ գործող կառավարիչներ,
- առնվազն 10 տարվա դասավանդման փորձ,
- մասնագիտական կրթության ոլորտում կրթական ծրագրերի մշակման, իրականացման և գնահատման փորձ,
- կրթության ոլորտում միջազգային փորձ:

Հանձնաժողովի կազմում չեն կարող ընդգրկվել բարձրագույն և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների գործող ղեկավար անձինք (ռեկտոր, պրոռեկտոր, տնօրեն, փոխտնօրեն):

Հանձնաժողովի անդամների թեկնածություններն առաջադրում են բարձրագույն, մասնագիտական ուսումնական հաստատությունները, գործատուները և մասնագիտական միությունները, ինչպես նաև ՈԱԱԿ-ը:

Հավատարմագրման հանձնաժողովը ձևավորվում է ընտրության հստակ ընթացակարգով, ինչը և երաշխավորում է նրա գործառույթների օրինականությունը:

Հավատարմագրման հանձնաժողովը պատասխանատու է.

- հավատարմագրման մասին որոշումների կայացման մոտեցումների և սկզբունքների սահմանման համար,
- ուսումնական հաստատության ինքնավերլուծության և փորձագիտական գնահատման արդյունքների հիման վրա ինստիտուցիոնալ կամ ծրագրային հավատարմագրման մասին որոշում կայացնելու համար,
- ՈԱԱԿ-ի հավատարմագրման գործընթացների և մեթոդաբանության որակն ապահովելու նպատակով ժամանակին արձագանքելու, առաջարկություններ ներկայացնելու համար:

Հավատարմագրման հանձնաժողովն իր գործունեությունն իրականացնում է օրինականության և անկախության սկզբունքների հիման վրա՝ առաջնորդվելով «Հայաստանի Հանրապետությունում մասնագիտական կրթական ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատությունների և դրանց մասնագիտությունների պետական հավատարմագրման կարգը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության N 978-Ն և «ՀՀ մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշները հաստատելու մասին» N 959-Ն որոշումներով, ՈԱԱԿ-ի կանոնադրությամբ, «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի հավատագրման հանձնաժողովի ձևավորման և գործունեության ընթացակարգով /նոր խմբագրությամբ/, «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի հավատագրման հանձնաժողովի կողմից ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման շնորհման վերաբերյալ որոշումների կայացման քաղաքականությամբ և ՈԱԱԿ-ի ներքին իրավական այլ ակտերով:

Հանձնաժողովն իր իրավասություններն իրականացնում է նիստերի միջոցով, որոնք իրավիքով են ըստ անհրաժեշտության՝ տարին առնվազն չորս անգամ: Հավատարմագրման հանձնաժողովը որոշումները կայացնում է բաց քվեարկության միջոցով:

5.2. Հավատարմագրման մասին որոշումներ

Հանձնաժողովը հավատարմագրման վերաբերյալ որոշում կայացնելիս ծանոթանում է ուսումնական հաստատության հավատարմագրման գործընթացի փաստաթղթերի փաթեթին, որում ներառված են.

- հաստատության ինքնավերլուծությունը,
- փորձագիտական գեկույցը, որտեղ ներկայացված է ուսումնական հաստատության կամ մասնագիտության կրթական ծրագրի ուժեղ կողմերի և բարելավման կարիք ունեցող կետերի վերլուծությունը,
- փորձագիտական գեկույցի վերաբերյալ հաստատության դիտողությունները և առաջարկությունները կամ համաձայնությունը,
- փորձագիտական գեկույցում նշված թերությունների վերացման հաստատության ներկայացրած ծրագիրը և ժամանակացույցը,
- ծրագրի վերաբերյալ փորձագիտական խմբի եզրակացությունը,
- ամփոփ եզրակացությունը, որը պատրաստվում է Հավատարմագրման հանձնաժողովի դիտարկող խմբիանդամների (Դիտարկող հանձնախումբ) կողմից, ովքեր մանրամասն ուսումնասիրում են փաստաթղթերը, հանդիպում հավատարմագրման գործընթացի համակարգողի, փորձագիտական խմբի և ուսումնական հաստատության ներկայացուցիչների հետ:

Հավատարմագրման հանձնաժողովի նիստն իրավագոր է անդամների 2/3-րդի մասնակցության դեպքում:

Հանձնաժողովի որոշումներն ընդունվում են բաց քվեարկությամբ (կողմ կամ դեմ)՝ մասնակիցների ձայների պարզ մեծամասնությամբ: Ձայների հավասարության դեպքում նախագահի ձայնը վճռորոշ է: Հանձնաժողովի նիստին մասնակցում են նաև ՈԱԱԿ տնօրենը՝ խորհրդակցական ձայնի իրավունքով, և քարտուղարը, Ինստիտուցիոնալ և ծրագրային փորձաքննության բաժնի ղեկավարը, տվյալ գործընթացի համակարգողը՝ առանց ձայնի իրավունքի:

Հանձնաժողովը, հիմք ընդունելով Հավատարմագրման մասին որոշումների կայացման մոտեցումներն ու սկզբունքները, որոնք ամրագրված են «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի հավատարմագրման հանձնաժողովի կողմից ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման շնորհման վերաբերյալ որոշումների կայացման քաղաքականության մեջ, ուսումնական հաստատության փորձաքննության փաստաթղթային փաթեթը, հանձնաժողովի անդամների ներկայացրած հիմնավորումները, ընդունում է հետևյալ որոշումներից մեկը.

- **շնորհել ինստիտուցիոնալ կամ ծրագրային հավատարմագրում,**
- **շնորհել պայմանով ինստիտուցիոնալ կամ ծրագրային հավատարմագրում,**
- **մերժել ինստիտուցիոնալ կամ ծրագրային հավատարմագրումը:**

Նիստի վերջում Հավատարմագրման հանձնաժողովի նախագահը հայտարարում է հավատարմագրման մասին կայացրած որոշումը:

5.3. Հավատարմագրման մասին որոշման հրապարակում

Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման դեպքում հաստատությանը տրվում է Հավատարմագրման վկայական, իսկ ծրագրային հավատարմագրման դեպքում՝ Հավատարմագրման վկայականի ներդիր:

ՈԱԱԿ-ը Հավատարմագրման հանձնաժողովի ընդունած որոշումը և հավատարմագրման վկայականի կամ ներդիրի ձևաթուղթը՝ կախված հավատարմագրման տեսակից, ներկայացնում է ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարություն՝ նախարարի հաստատմանը: Հավատարմագրման գործընթացի ընթացակարգային խախտման (խախտումների) հայտնաբերման դեպքում փաստաթղթերը վերադարձվում են ՈԱԱԿ՝ կրկնակի քննարկման համար:

Խախտման (խախտումների) բացակայության դեպքում հավատարմագրման վկայականը կամ ներդիրը հաստատվում է նախարարի կողմից և հանձնվում ՈԱԱԿ-ին՝ հավատարմագրման պետական գրանցամատյանում համապատասխան գրառում կատարելու համար:

Գրանցամատյանում հրապարակվում են վերջնական փորձագիտական զեկույցը, ինստիտուցիոնալ կամ ծրագրային հավատարմագրման արդյունքների մասին Հավատարմագրման հանձնաժողովի որոշումը և հավատարմագրման վկայականը, ինչպես նաև տեղադրվում են ՈԱԱԿ-ի պաշտոնական կայքէջում:

5.4. Գրանցում հավատարմագրման պետական գրանցամատյանում

Ուսումնական հաստատության ինստիտուցիոնալ կարողությունները կամ մասնագիտության կրթական ծրագիրը համարվում են հավատարմագրված՝ հավատարմագրման պետական գրանցամատյանում գրանցվելու պահից: Գրանցամատյանի նպատակն է հանրությանը և միջազգային կազմակերպություններին տեղեկատվություն տրամադրել հավատարմագրված ուսումնական հաստատությունների և մասնագիտության կրթական ծրագրերի վերաբերյալ:

Հավատարմագրման հաստատված վկայականը կամ ներդիրն ստանալուց հետո մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում ՈԱԱԿ-ը հավատարմագրման պետական գրանցամատյանում կատարում է համապատասխան գրառում և վկայականը կամ ներդիրը պատշաճ հանձնում ուսումնական հաստատությանը: ՈԱԱԿ-ը հավատարմագրման մասին ընդունված որոշումը հրապարակում է իր կայքում:

Հավատարմագրման համար օտարերկրյա կազմակերպություններին դիմելու և այդ մասին ՈԱԱԿ-ին չտեղեկացնելու կամ օտարերկրյա հավատարմագրման փաստաթղթերը թերի ներկայացնելու դեպքում ինստիտուցիոնալ կամ ծրագրային հավատարմագրման արդյունքները չեն գրանցվում հավատարմագրման պետական գրանցամատյանում:

5.5. Հաշվետվություններ փորձագիտական զեկույցում նշված թերությունների վերացման ծրագրի իրականացման վերաբերյալ

Հավատարմագրման կարգով նախատեսված է, որ հավատարմագրում ստացած ուսումնական հաստատությունը 2 տարին մեկ անգամ պարտավոր է իրականացնել ինստիտուցիոնալ ներքին

գնահատում: Ներքին գնահատում նշանակում է փորձագիտական գեկույցում նշված թերությունների վերացման ծրագրի իրականացման միջանկյալ գնահատում՝ ըստ հավատարմագրման չափանիշների: Գնահատումը կարող է իրականացվել ինչպես հաստատության ուժերով, այնպես էլ հրավիրված արտաքին փորձագետների միջոցով: Արդյունքները ներկայացվում են ՈԱԱԿ:

Հավատարմագրման մասին որոշման մեջ Հանձնաժողովն ընդգծում է հաստատության համար առաջնահերթ և անհետաձգելի բարելավման ոլորտները, որոնք պետք է հիմք հանդիսանան հաջորդ հավատարմագրման ինքնավերլուծության համար:

Պայմանով ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում ստանալու պահից յուրաքանչյուր վեց ամիսը մեկ անգամ ուսումնական հաստատությունն իրականացված բարելավման միջոցառումների մասին գրավոր հաշվետվություն է ներկայացնում ՈԱԱԿ-ին: Հաշվետվությունները պատրաստելիս հաստատությունները պետք է կարևորեն դրանց համապատասխանությունը փորձագիտական գեկույցում նշված թերությունների վերացման ծրագրին և վերլուծեն իրականացված գործողությունների արդյունավետությունը:

5.6. Հավատարմագրման գործընթացների վերաբերյալ բողոքների ներկայացում

Հավատարմագրման գործընթացների վերաբերյալ ուսումնական հաստատությունները կարող են ներկայացնել իրենց դիմում-բողոքները՝ համաձայն ՈԱԱԿ հավատարմագրման գործընթացների վերաբերյալ բողոքների ներկայացման ընթացակարգի (ՈԱԱԿ հոգաբարձուների խորհրդի 2025թ. մայիսի 5-ի թիվ 4-Լ որոշում)՝ հավատարմագրման բոլոր փուլերի վերաբերյալ, բացառությամբ հավատարմագրման հանձնաժողովի կողմից հավատարմագրման վերաբերյալ որոշումների բողոքարկման, որը կարգավորվում է Հավատարմագրման հանձնաժողովի ձևավորման և գործունեության ընթացակարգով:

Բողոքներ ներկայացնելու նպատակն է նպաստել ուսումնական հաստատությունների բողոք ներկայացնելու իրավունքի իրացմանը՝ ապահովելով որակի արտաքին ապահովման գործընթացների անընդհատությունն ու շարունակական բարելավումը:

Դիմում-բողոքների քննման և լուծման համար ՈԱԱԿ տնօրենի հրամանով ձևավորվում է բողոքները քննող խումբ՝ բաղակազած ՈԱԱԿ իրավաբանից, ինստիտուցիոնալ և ծրագրային բաժնի և քարտուղարության ղեկավարներից, անհրաժեշտության դեպքում նաև այլ մասնագետներից: Բողոքները քննող խումբը մանրամասն ուսումնասիրում է բողոքում բարձրացված հարցերը, խախտումների կամ անհամաձայնության մասին փաստող տվյալները, լսում բողոքի հասցատիրոջը, Դիմումատուին, կայացնում է որոշում ինքնուրույն: Լսումները հրապարակային չեն, իսկ կողմերը պարտավոր են պահպանել գաղտնիության սկզբունքը:

Բողոքների ներկայացման կարգը, պահանջները, բողոքների ընդունման կամ մերժման պայմանները, բողոքների քննման կարգը սահմանված են հավատարմագրման գործընթացների վերաբերյալ բողոքների ներկայացման ընթացակարգով:

5.7. Հավատարմագրված ուսումնական հաստատությունների մշտադիտարկումներ

Հավատարմագրված ուսումնական հաստատությունները ենթակա են մշտադիտարկման՝ ըստ ՈԱԱԿ-ի տարեկան պլան-ժամանակացույցի և Հավատարմագրման հանձնաժողովի որոշմամբ սահմանված դրույթների:

ՈԱԱԿ մշտադիտարկումներն իրականացվում են ուսումնական հաստատության գործունեության ընթացիկ դիտարկման և թերությունների վերացման ծրագրի իրականացման ընթացքի ուսումնասիրման նպատակով:

Մշտադիտարկումների անցկացման առանձնահատկությունները սահմանված են «Մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոն» հիմնադրամի մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների և դրանց կրթական ծրագրերի մշտադիտարկումների քաղաքականությամբ և ընթացակարգով (հաստատված Հոգաբարձուների խորհրդի 2021 թվականի հոկտեմբերի 29-ի թիվ 6-Լ որոշմամբ):

5.8. Հավատարմագրման մերժման հետևանքները հաստատության համար

Հավատարմագրման մերժումը հանգեցնում է Հավատարմագրման կարգով սահմանված որոշակի հետևանքների՝ ուսումնական հաստատությունների համար:

Ինստիտուցիոնալ հավատարմագրումը մերժելու դեպքում հաջորդ ուսումնական տարվանից մինչև ինստիտուցիոնալ հավատարմագրում ստանալը **դադարեցվում է** պետության կողմից ուսումնական հաստատությանը հատկացվող ուսանողական նպաստների ձևով ուսման վարձի լրիվ փոխհատուցմամբ (անվճար) **բոլոր կրթական աստիճանների տեղերի**, ինչպես նաև **գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության** պայմանագրային (թեմատիկ) **ֆինանսավորումը**:

Ծրագրային հավատարմագրումը մերժելու դեպքում հաջորդ ուսումնական տարվանից մինչև ծրագրային հավատարմագրում ստանալը **դադարեցվում է** ուսումնական հաստատությանը **տվյալ կրթական ծրագրով** պետության կողմից հատկացվող ուսանողական նպաստների ձևով ուսման վարձի լրիվ փոխհատուցմամբ (անվճար) տեղերի ֆինանսավորումը:

Եթե **մերժվել է բակալավրի կրթական ծրագրի** հավատարմագրումը, ապա հաջորդ ուսումնական տարուց մինչև ծրագրային հավատարմագրում ստանալը **դադարեցվում է** ուսումնական հաստատությանը **տվյալ կրթական ծրագրով** պետության կողմից հատկացվող ուսանողական նպաստների ձևով ուսման վարձի լրիվ փոխհատուցմամբ (անվճար) տեղերի ֆինանսավորումը **բոլոր կրթական աստիճաններում**:

5.9. Հավատարմագրման մասին որոշման բողոքարկում

Հավատարմագրման կարգի համաձայն՝ ուսումնական հաստատություններն ինստիտուցիոնալ և ծրագրային հավատարմագրման մասին Հավատարմագրման հանձնաժողովի որոշումները կարող են բողոքարկել: Հավատարմագրման վերաբերյալ որոշման հրապարակումից հետո՝ մեկամսյա ժամկետում, ըստ ՈԱԱԿ-ի մշակած դիմում-բողոքի ձևաչափի՝ հաստատությունը կարող է գրավոր բողոքարկել:

Դիմում-բողոքն էլեկտրոնային կամ թղթային եղանակով ներկայացվում է ՈԱԱԿ քարտուղարություն:

ՈԱԱԿ քարտուղարությունը դիմում-բողոքն ստանալուց հետո երկու աշխատանքային օրվա ընթացքում ուղարկում է այն ՈԱԱԿ-ի Հոգաբարձուների խորհուրդ կամ ետ է վերդարձնում, եթե.

- դիմում-բողոքը ստորագրված չէ բողոք բերող անձի կամ ներկայացուցչի կողմից,
- նշված չէ մարմնի անվանումը, որին ներկայացվում է բողոքը,
- բացակայում է բողոքը կազմելու տարին, ամիսը և ամսաթիվը,
- դիմում-բողոքը ստորագրված է դրա լիազորությունը չունեցող անձի կողմից, կամ լիազորված անձը դիմում-բողոքին չի կցել համապատասխան լիազորագիր,
- խախտվել են դիմում-բողոքը ներկայացնելու ժամկետները:

Հոգաբարձուների խորհրդը ՈԱԱԿ տնօրենի առաջարկությամբ ձևավորում է երեք անդամից բաղկացած Բողոքարկման հանձնախումբ՝ դիմում-բողոքները քննելու և եզրակացություն տալու նպատակով:

Հոգաբարձուների խորհրդի կողմից ընդունված դիմում-բողոքը քարտուղարությունը ներկայացնում է Բողոքարկման հանձնախմբին, որն իրեն հասցեագրված Հավատարմագրման հանձնաժողովի որոշման դեմ բողոքն ուսումնասիրում է և տալիս եզրակացություն մեկամսյա ժամկետում:

Հիմք ընդունելով դիմում-բողոքը, հաստատության ինքնավերլուծությունը, փորձագիտական խմբի զեկույցի նախնական տարբերակը, հաստատության համաձայնությունը կամ դիտողություններն ու առարկությունները զեկույցի նախնական տարբերակի վերաբերյալ (դրանց առկայության դեպքում), վերջնական զեկույցը, Հավատարմագրման հանձնաժողովի որոշումը, դիմում-բողոքի ուսումնասիրության ընթացքում կողմերի ներկայացրած լրացուցիչ փաստարկները, հայտարարությունները, այդ թվում՝ նոր երևան եկած հանգամանքները՝ Հանձնախումբը համաձայնեցման (կոնսենսուսի) սկզբունքով տալիս է հետևյալ եզրակացություններից մեկը.

- թողնել Հանձնաժողովի որոշումն անփոփոխ՝ մերժելով դիմողի բողոքը,

- Ետ ուղարկել՝ Հանձնաժողովի կողմից նոր որոշում կայացնելու առաջարկությամբ:
- Հանձնախմբի անդամների վարձատրության ծախսերը կրում է բողոքարկող կողմը:
- Հանձնախմբի քարտուղարի գործառնություններն իրականացնում է ՈԱԱԿ-ի քարտուղարությունը: Ուսումնասիրության ընթացքը ձայնագրվում և արձանագրվում է: Արձանագրությունները ստորագրվում են Հանձնախմբի անդամների և քարտուղարի կողմից:
- Հանձնախմբի եզրակացությունը ներկայացվում է Հոգաբարձուների խորհրդին:
- Բողոքը բավարարելու դեպքում Հանձնախմբի եզրակացությունն ուղարկվում է Հավատարմագրման հանձնաժողովին՝ նոր որոշում կայացնելու առաջարկությամբ:
- Հանձնախմբի եզրակացությունը չի կարող կրկին բողոքարկվել ՈԱԱԿ-ին:

5.10. Պետական հավատարմագրումն ուժը կորցրած ճանաչելը

Հավատարմագրման կարգով սահմանվում են այն դեպքերը, երբ պետական հավատարմագրումը համարվում է ուժը կորցրած: Պետական հավատարմագրումը համարվում է ուժը կորցրած, եթե.

- լրացել է ուսումնական հաստատությանը շնորհված հավատարմագրի վավերականության ժամկետը,
- Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով դադարեցվել է հաստատության գործունեությունը,
- ուժը կորցրած է ճանաչվել կրթական ծառայություններ մատուցելու հաստատության լիցենզիան: Նշված դեպքերում կատարվում է համապատասխան գրառում հավատարմագրման պետական գրանցամատյանում:

V. ՓՈՐՁԱԳԵՏՆԵՐԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԿՈՂ ՊԱՅԱՆՁՆԵՐ, ԸՆՏՐՈՒԹՅԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐ ԵՎ ՈՒՂԵՆԻՇՆԵՐ

Որակի արտաքին ապահովման՝ հավատարմագրման գործընթացների իրականացման համար ՈԱԱԿ-ն օգտվում է փորձագետների ծառայություններից:

Արտաքին փորձագետների ընտրությունը հավատարմագրման գործընթացի կարևորագույն խնդիրներից է, քանի որ բարձրագույն և մասնագիտական կրթության շահակիցների կողմից հավատարմագրման որոշումների ճանաչումը մեծապես կախված է թե՛ արտաքին փորձագետների ընտրության չափանիշների պահպանումից, թե՛ սահմանված ընթացակարգերի իրականացումից:

«Հավատարմագրման եվրոպական կոնսորցիում»-ն (ՀԵԿ) առանձնացրել է փորձագետների ընտրության հետևյալ սկզբունքները (2005թ.).

- Փորձագիտական խմբի ձևավորման վերաբերյալ ցանկացած որոշում հիմնվում է հավատարմագրում իրականացնող կառույցի սահմանած կարգերի, ընթացակարգերի և համապատասխան օրենսդրական ակտերի վրա: Փորձագետների ընտրությունը պետք է լինի թափանցիկ:
- Հավատարմագրման ենթակա ուսումնական հաստատությունները կարող են ներկայացնել իրենց առարկությունները փորձագետների ընտրության վերաբերյալ:
- Հավատարմագրման մասին որոշումները կայացվում են ոչ թե փորձագիտական խմբերի, այլ հավատարմագրում իրականացնող կառույցի կողմից:
- Փորձագետները պետք է լինեն անկախ և կատարեն անկողմնակալ դատողություններ:
- Փորձագետները պետք է աշխատեն միասին և իրականացնեն հավատարմագրման նպատակին համապատասխան փորձաքննություն:

ՈԱԱԿ-ի փորձագետների ընտրության չափանիշները և համապատասխան գործընթացները համահունչ են Եվրոպական կոնսորցիումի սահմանած չափորոշիչներին:

Փորձագիտական խմբերը ձևավորվում են մասնագիտական բարձր որակներ ունեցող, տեղացի և միջազգային անվանի, փորձառու մասնագետներից, ովքեր տիրապետում են որակի ապահովման գործընթացներ իրականացնելու որոշակի հմտությունների և կարողությունների: Փորձագետներն ընտրվում են՝ հաշվի առնելով նրանց հաստատության կառավարման և ՄԿԾ-ների բարելավմանն

ուղղված նորարարական լուծումների առաջադրումը, արդյունահենք հարցեր տալու կարողությունը, փորձագիտական զեկույց գրելու հմտությունները, հաղորդակցման և թիմային աշխատանքի կարողությունը:

ՈԱԱԿ-ն իրականացնում է փորձագիտական խմբի անդամների վերապատրաստումներ՝ վերոնշյալ հմտությունները և կարողությունները հավատարմագրման գործընթացում արդյունավետ կիրառելու համար:

ՈԱԱԿ-ի պաշտոնական կայքէջի միջոցով հանրությանը հասանելի փորձագետների խմբերի ձևավորման կարգը:

2017 թ. ՈԱԱԿ-ն ամբողջությամբ վերանայել և կատարելագործել է փորձագետների էլեկտրոնային շտեմարանը: ՈԱԱԿ փորձագետ դառնալու համար ցանկալի է փորձագետների թեկնածուների շտեմարանում գրանցվելը: Փորձագիտական շտեմարանում գրանցվելու համար ՈԱԱԿ-ի կայքէջում հրապարակվել է գրանցման ուղեցույցը: Փորձագետների շտեմարանը պարունակում է ՈԱԱԿ հավատարմագրման գործընթացներում մասնակցած և գրանցված փորձագետների վերաբերյալ տվյալներ: Գրանցամատյանում գրանցվելը դյուրացնում է ՈԱԱԿ-ի կողմից փորձագետների հավաքագրման գործընթացը:

ՈԱԱԿ-ը երաշխավորում է հավատարմագրման ենթակա ուսումնական հաստատությանը, որ արտաքին գնահատման գործընթացները կլինեն օգտակար և արդյունավետ.

- վստահեցնելով, որ գնահատում իրականացնող խմբի անդամներն անցել են համապատասխան վերապատրաստումներ՝ աշխատանքներն արհեստավարժ իրականացնելու համար,
- ապահովելով ուսումնասիրության և գնահատման միևնույն մեթոդների հետևողական կիրառումը բոլոր հաստատությունների համար,
- ապահովելով հաստատությանը տրված գնահատման արդյունքների հստակ և հասկանալի լինելը:

1. Փորձագիտական խմբին ներկայացվող պահանջները

Ձևավորված փորձագիտական խումբը պետք է ունենա.

- ✓ ինստիտուցիոնալ կամ մասնագիտության կրթական ծրագրերի գնահատում իրականացնելու կարողություն,
- ✓ կառավարման և վարչարարության, քաղաքականությունների և ռազմավարական ծրագրերի մշակման և իրականացման կարողություն,
- ✓ դասավանդման և հետազոտության իրականացման փորձառություն (առնվազն 3 տարի՝ բացառությամբ ուսանող-փորձագետների),
- ✓ որակի ներքին ապահովման գործընթացների գնահատման և տվյալների վերլուծության կարողություն:

Բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների համար տեղացի փորձագետները պետք է ունենան գիտական աստիճան, իսկ մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների համար՝ առնվազն մագիստրոսի կամ դիպլոմավորված մասնագետի կրթական աստիճան:

Փորձագիտական խմբերում **ներգրավվում** են այն ուսանողները, ովքեր սովորում են բակալավրիատի 2-րդ և բարձր կուրսերում կամ մագիստրատուրայում կամ ասպիրանտուրայում կամ քոլեջների 2-րդ և բարձր կուրսերում և ունեն հասարակական գործունեության փորձ:

Փորձագիտական խմբի տեղացի փորձագետները պետք է գերազանց տիրապետեն գրական հայերենին (գրավոր և բանավոր):

Տեղացի փորձագետներից առնվազն մեկը պարտադիր պետք է տիրապետի անգլերենին:

2. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽՄԲԻ ԼԻԱԶՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ, ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Փորձագիտական խմբի գործառնություններն են.

- ✓ ուսումնասիրել և գնահատել ուսումնական հաստատության ներկայացրած ինքնավերլուծությունը և կից փաստաթղթերի փաթեթը, այդ թվում Էլեկտրոնային հարցաշարը,
- ✓ իրականացնել դասալսումներ, պրակտիկաների և ռեսուրսների դիտարկում,
- ✓ իրականացնել փորձագիտական այց, մասնակցել փորձագիտական խմբի բոլոր հանդիպումներին, փակ քննարկումներին և որոշումների կայացման գործընթացին,
- ✓ պատրաստել նախնական փորձագիտական զեկույց՝ հիմք ընդունելով հաստատության կողմից լրացված Էլեկտրոնային հարցաշարը, ներկայացված ինքնավերլուծությունը, նախնական գնահատումը և փաստաթղթերի ուսումնասիրությունները, ինչպես նաև փորձագիտական այցի արդյունքները,
- ✓ մասնակցել զեկույցի նախնական տարբերակի վերաբերյալ ուսումնական հաստատության կողմից ներկայացրած դիտողությունների և առաջարկությունների քննարկմանը,
- ✓ պատրաստել փորձագիտական վերջնական զեկույց,
- ✓ տալ եզրակացություն ուսումնական հաստատության ներկայացրած փորձագիտական զեկույցում նշված թերությունների կամ թերացումների վերացման ծրագրի նախնական տարբերակի վերաբերյալ,
- ✓ հանդիպել Հավատարմագրման հանձնաժողովի նախագահի կողմից ձևավորված մինչև 3 հոգուց բաղկացած հանձնաժողովի անդամների հանձնախմբի հետ:

Փորձագիտական խմբի անդամը.

Իրավունք ունի.

- ✓ նախնական գնահատման և փորձագիտական այցի ողջ ընթացքում ըստ անհրաժեշտության համակարգողի միջոցով ուսումնական հաստատությունից պահանջել լրացուցիչ տեղեկատվություն,
- ✓ առաջարկություններ անել փորձագիտական այցի ժամանակացույցում փոփոխություններ կատարելու վերաբերյալ,
- ✓ ՈԱԱԿ-ին տալ արձագանք փորձաքննության ողջ գործընթացի վերաբերյալ:

Պարտավոր է.

- ✓ մինչև փորձագիտական խմբում ընդգրկվելը ՈԱԱԿ-ին գրավոր տեղեկացնել տվյալ ուսումնական հաստատության հետ շահերի բախմանը հանգեցնող ցանկացած խնդրի վերաբերյալ, փորձագիտական խմբում ընդգրկվելուց հետո ստորագրել գաղտնիության և շահերի բախման բացառման մասին պարտավորագիր,
- ✓ անշեղորեն հետևել ՈԱԱԿ Էթիկայի և վարքագծի կանոններին փորձաքննության ամբողջ ընթացքում:

Փորձագիտական խմբի ղեկավարը պատասխանատվություն է կրում փորձաքննության ողջ գործընթացի պատշաճ անցկացման և փորձագիտական խմբի աշխատանքների համար:

Խմբի ղեկավարը պարտավոր է նաև.

- ✓ այցի պլանի համաձայնեցման նպատակով ՈԱԱԿ-ի Ինստիտուցիոնալ և ծրագրային փորձաքննության բաժնի ղեկավարի և համակարգողի հետ կատարել նախապատրաստական այց (կամ մասնակցել առցանց հանդիպմանը) ուսումնական հաստատություն,
- ✓ ղեկավարել փորձագիտական այցի բոլոր հանդիպումները, փակ քննարկումները և որոշումների կայացման գործընթացները,
- ✓ հետևել ժամանակացույցին, պահպանել աշխատակարգը (հետևել հանդիպումների տևողությանը, փորձագետների կողմից նախատեսված բոլոր հարցերի ներկայացմանը և դրանց պարզաբանմանը),
- ✓ պատրաստել փորձագիտական զեկույցի նախնական տարբերակի վերաբերյալ դիտարկումների

պատասխան:

Փորձագետներին չի թույլատրվում փորձագիտական այցի հանդիպումների ժամանակ ներկայացնել իրենց տպավորությունները, համեմատություններ անել կամ ինքնուրույն բացահայտումներ անել: Փորձագետները չպետք է նաև օգտագործեն հետևյալ տերմինները՝ բավարար, անբավարար, լավ կամ վատ:

3. ՓՈՐՁԱԳԻՏԱԿԱՆ ԽԱՐԺ ԶԱՄԱԿԱՐԳՈՂԻ ԻՐԱԿՈՒՆՔՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Փորձագիտական խմբի աշխատանքների կազմակերպման և ուսումնական հաստատության փորձաքննության համակարգման համար ՈԱԱԿ տնօրենի հրամանով նշանակվում է 1 կամ 2 համակարգող:

Համակարգողն ապահովում է փորձագիտական խմբի ու ուսումնական հաստատության միջև հաղորդակցությունը, Հավատարմագրման կարգով ու Ձեռնարկով սահմանված ընթացակարգերի պահպանումը:

Համակարգողը պատասխանատու է փորձաքննության ընթացակարգի և գնահատման սկզբունքների պահպանման համար:

Համակարգողն իրավունք չունի տալ գնահատականներ, կատարել դատողություններ հաստատության գործունեության կամ մասնագիտության կրթական ծրագրի վերաբերյալ:

Համակարգողը պարտավոր է՝

- 1) հետևել գործընթացների ընթացքին և արդյունավետ իրականացմանը (քննարկումների կազմակերպում, տարընկալումների հարթում),
- 2) համակարգել ողջ գործընթացը և պաշտպանել փորձագիտական խմբի անդամների իրավունքները,
- 3) կատարել իրավիճակի վերլուծություն, չալանավորված դեպքերում որոշումներ կայացնել և լուծումներ տալ,
- 4) փորձագիտական խմբի ղեկավարի հետ կազմել այցի ժամանակացույցի նախագիծը և համաձայնեցնել ուսումնական հաստատության հետ,
- 5) կազմակերպել նախնական այց ուսումնական հաստատություն, ստուգել ուսումնական հաստատության պատրաստվածությունը փորձագիտական այցին (տրամադրվող աշխատասենյակ, կազմ, տեխնիկա և այլն),
- 6) օժանդակել փորձագիտական խմբին փորձագիտական զեկույցի պատրաստման գործընթացում, զեկույցի նախնական տարբերակի վերաբերյալ կազմակերպել ուսումնական հաստատության ներկայացրած դիտողությունների ու առարկությունների քննարկումներ փորձագիտական խմբի անդամների, ինչպես նաև ուսումնական հաստատության և խմբի հետ,
- 7) օժանդակել փորձագիտական խմբին փորձագիտական վերջնական զեկույցի պատրաստման գործում,
- 8) հաստատությանը տրամադրել խորհրդատվություն զեկույցում նշված թերությունների վերացման ծրագրի կազմման ձևաչափի վերաբերյալ և կազմակերպել փորձագիտական խմբի կողմից այդ ծրագրի գնահատումը,
- 9) կազմակերպել և մասնակցել մինչև 3 հոգուց բաղկացած Հավատարմագրման հանձնաժողովի անդամների հանդիպումներին փորձագիտական խմբի և ուսումնական հաստատության ներկայացուցիչների հետ,
- 10) ապահովել փորձագիտական խմբի աշխատանքների և իրականացվող գործընթացների համապատասխանությունը սույն կարգի և Ձեռնարկի պահանջներին:

4. Փորձագետների հավաքագրում, ընտրություն և վերապատրաստում

1. ՈԱԱԿ փորձագիտական շտեմարանում ընդգրկվելու համար անհրաժեշտ քայլերը.
 - 1) գրանցվել շտեմարանում (<http://forms.anqa.am>),
 - 2) լրացնել փորձագետի վերաբերյալ տվյալների հարցաշարը,
 - 3) մասնակցել փորձագետների համար կազմակերպվող դասընթացներին և վերապատրաստումներին:
2. Փորձագետների թեկնածուները հավաքագրվում են.
 - 1) ուսումնական հաստատությունների ինքնավերլուծության խմբերում ներգրավված աշխատակիցներից,
 - 2) հավատարմագրման գործընթացներին մասնակցած փորձագետների առաջարկությամբ ոլորտային մասնագետներից,
 - 3) ուսումնական հաստատությունների որակի ապահովման ղեկավարների առաջարկությամբ հրավիրյալ մասնակիցներից,
 - 4) ՈԱԱԿ-ում կազմակերպվող կլոր սեղանների (թեմատիկ, ոլորտային) անցկացման արդյունքում ընտրվող մասնակիցներից,
 - 5) իրենց դասավանդման փորձը հետազոտող և դրա վերաբերյալ հոդվածներ հրապարակած դասախոսներից,
 - 6) գիտության, տնտեսության, արդյունաբերության ոլորտում հայտնի ոլորտային մասնագետներից կամ կրթության ոլորտում կառավարման փորձ ունեցող անձանցից,
 - 7) ուսումնական հաստատությունների հետ ակտիվ համագործակցող գործատուներից:
3. ՈԱԱԿ-ը պարբերաբար կազմակերպում է փորձագիտական կարողություններին նվիրված դասընթացներ փորձագետների շտեմարանում ընդգրկված մասնագետների համար:
4. Դասընթացներն ավարտվում են մասնակիցների կարողությունների գնահատմամբ՝ համաձայն սահմանված ձևաչափ-սանդղակի:
5. Գնահատման սանդղակը ներառում է.
 - 1) հաստատության կառավարման և ՄԿԾ-ների բարելավմանն ուղղված նորարարական լուծումների առաջադրումը,
 - 2) արդյունահենք հարցեր տալու կարողությունը,
 - 3) փորձագիտական զեկույց գրելու հմտությունները,
 - 4) հաղորդակցման և թիմային աշխատանքի կարողությունը:
6. Դրական գնահատված մասնակիցներն ընդգրկվում են ՈԱԱԿ-ի փորձագետների թեկնածուների ցանկում:
7. Փորձագիտական խումբը կազմվում է 3-7 փորձագետներից:
8. Փորձագիտական խմբում ընդգրկվում են.
 - 1) պրոֆեսորադասախոսական կազմի ներկայացուցիչներ,
 - 2) կրթության կառավարման ոլորտի ներկայացուցիչներ,
 - 3) մասնագիտական կամ տնտեսության տվյալ ոլորտի ներկայացուցիչներ/գործատուներ, (ծրագրային հավատարմագրման դեպքում՝ պարտադիր սկզբունքով),
 - 4) քոլեջների և բուհերի սովորողներ,
 - 5) միջազգային փորձագետներ (բուհերի դեպքում՝ պարտադիր սկզբունքով):
9. Միջազգային փորձագետն ընտրվում է կրթության որակի ապահովման կամ միջազգային մասնագիտացված կազմակերպություններից:

Փորձագետների տվյալների բազան ընդլայնելու նպատակով ՈԱԱԿ-ն իր կայքում և սոցիալական ցանցերում պարբերաբար տարածում է հայտարարություններ: Տեղեկատվությունը տրամադրվում է նաև Ուսումնական հաստատությունների տարբեր ստորաբաժանումներին: ՈԱԱԿ-ը տարբեր համաժողովների և ֆորումների ընթացքում ներկայացնում և տարածում է փորձագետների տվյալների բազայի մասին տեղեկատվությունը:

ՈԱԱԿ-ը փորձագետների համար կազմակերպում է տարեկան 3-5 վերապատրաստման դասընթաց:

ՈԱԱԿ-ը պարտադիր է համարում, որ փորձագետները շարունակաբար մասնակցեն պարբերաբար անցկացվող վերապատրաստումներին՝ իրենց կարողություններն անընդհատ զարգացնելու համար:

5. Փորձագիտական աշխատանքների մշտադիտարկում և գնահատում

ՈԱԱԿ-ը կարևորում է փորձագետների աշխատանքների գնահատման պատշաճ իրականացումը: Հավատարմագրման գործընթացների հաջող ընթացքն ապահովելու համար պարբերաբար իրականացվում են մշտադիտարկումներ և գնահատվում են փորձագիտական խմբի աշխատանքները:

Փորձագետների աշխատանքները մշտադիտարկվում և գնահատվում են ՈԱԱԿ-ի կողմից:

5.1 Շարունակական գնահատման և մշտադիտարկման եղանակներ

ՈԱԱԿ-ն իրականացնում է փորձագետների ընթացիկ աշխատանքների մշտադիտարկում հետևյալ ձևերով.

- **Փորձագիտական աշխատանքի մշտադիտարկում.** ՈԱԱԿ-ի որակի ներքին ապահովման պատասխանատուն կամ հավատարմագրման տվյալ գործընթացի մշտադիտարկողը փորձագիտական այցի ժամանակ ուսումնասիրում է փորձագետների աշխատանքը՝ ներկայացնելով դիտողություններ և խորհրդատվություն բարելավման ուղղությամբ քայլեր ձեռնարկելու համար:
- **Կարծիքների հավաքագրում ուսումնական հաստատություններից.** հաստատություններից գրավոր կամ բանավոր կարծիքների հավաքագրումը փորձագետների աշխատանքների գնահատման կարևոր միջոցներից մեկն է: Փորձագիտական այցի պլանով նախատեսված բոլոր հանդիպումներից հետո հավատարմագրման գործընթացի մասնակից ուսումնական հաստատության ներկայացուցիչները հարցաշար են լրացնում, որով գնահատում են փորձագիտական խմբի աշխատանքը: Այդ գնահատումների արդյունքների վերլուծությունները հիմք են ծառայում այցի ժամանակ փորձագետների աշխատանքի գնահատման և հետագա բարելավման համար:
- **Պատահական դիտարկում.** այսպիսի դիտարկում ՈԱԱԿ-ի կողմից տեղի է ունենում փորձաքննության իրականացման ժամանակ կամ այլ փուլերում (ինչպես օրինակ՝ խմբային հանդիպումների, վերապատրաստումների ընթացքում), որտեղ կարելի է դիտարկել փորձագետի գնահատման հմտությունները:

6. Շահերի բախում, գաղտնիություն և ազնվություն

2015 թ. ՈԱԱԿ-ի Հոգրբարձուների խորհուրդը հաստատել է ՈԱԱԿ Էթիկայի և վարքագծի կանոնները, որտեղ ամրագրված են փորձագետի Էթիկայի և վարվելակերպի առանձնահատկությունները հավատարմագրման գործընթացի ժամանակ:

Նախքան հաստատության վերաբերյալ նյութերի ուսումնասիրությունը և գնահատում իրականացնելը, փորձագետը պետք է ՈԱԱԿ-ին գրավոր տեղեկացնի տվյալ ուսումնական հաստատության հետ շահերի բախմանը հանգեցնող ցանկացած խնդրի վերաբերյալ և ստորագրի շահերի բախումը բացառող հայտարարագիր:

Հավատարմագրման գործընթացներում ներգրավված փորձագետների համար ՈԱԱԿ-ը մշակել է շահերի բախումից խուսափելու հստակ քաղաքականություն: Շահերի բախում առկա է, եթե փորձագետը.

- ունի որևէ ազգակցական, ֆինանսական կամ նմանատիպ այլ կապեր տվյալ ուսումնական հաստատության կամ նրա ղեկավար կազմի հետ, որոնք թույլ չեն տա նրան կատարել անկողմնակալ, անկախ դատողություններ,
- իրականացնում է որոշակի գործառույթներ հավատարմագրման ենթակա ուսումնական հաստատությունում,
- ներգրավված է տվյալ հաստատության հետ իրականացվող համատեղ ծրագրերում կամ նախագծերում:

Գաղտնիություն. փորձագետները ստորագրում են գաղտնիությունն ապահովելու մասին պարտավորագրեր՝ երաշխավորելով, որ գնահատվող հաստատության վերաբերյալ ցանկացած տեղեկատվություն գաղտնի կպահվի և կիրապարակվի բացառապես փորձագիտական զեկույցում:

Անկախություն և ազնվություն. ՈԱԱԿ-ը միջոցառումներ է ձեռնարկում՝ երաշխավորելու, որ փորձագետները չեն ենթարկվի անհարկի կողմնակի ազդեցության կամ ճնշման, ինչը կխոչընդոտի անաչառ գործելուն:

Անկողմնակալություն. փորձագետները պետք է օբյեկտիվ գործեն և չենթարկվեն որևէ ֆինանսական կամ կոմերցիոն ճնշման, ինչը կխոչընդոտի անկողմնակալ գործունեություն իրականացնելուն:

Խորհրդատվություն. ՈԱԱԿ-ը չի թույլատրում փորձագետներին տրամադրել հաստատությանը որևէ խորհրդատվություն՝ բացի փորձագիտական զեկույցում պաշտոնապես ձևակերպվածից:

VI. ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՆԱԽՍԵՐ

Հավատարմագրման կարգի համաձայն՝ մասնագիտական ուսումնական հաստատությունն է հոգում հավատարմագրման ողջ գործընթացի ծախսերը՝ ՄՈՒՀ-ի և ՈԱԱԿ-ի միջև կնքվող ծառայությունների վճարովի մատուցման պայմանագրի համաձայն:

Արտաքին գնահատման (հավատարմագրման) հետ կապված ծախսերը սահմանում է ՈԱԱԿ-ը՝ կախված գործընթացի տեսակից և տևողությունից, փորձագիտական խմբի անդամների քանակից և այլ պայմաններից: Արտաքին գնահատման ծախսերը հաշվարկվում են յուրաքանչյուր գործընթացի համար առանձին: Սակագները հաստատվում են ՈԱԱԿ-ի Հոգաբարձուների խորհրդի կողմից:

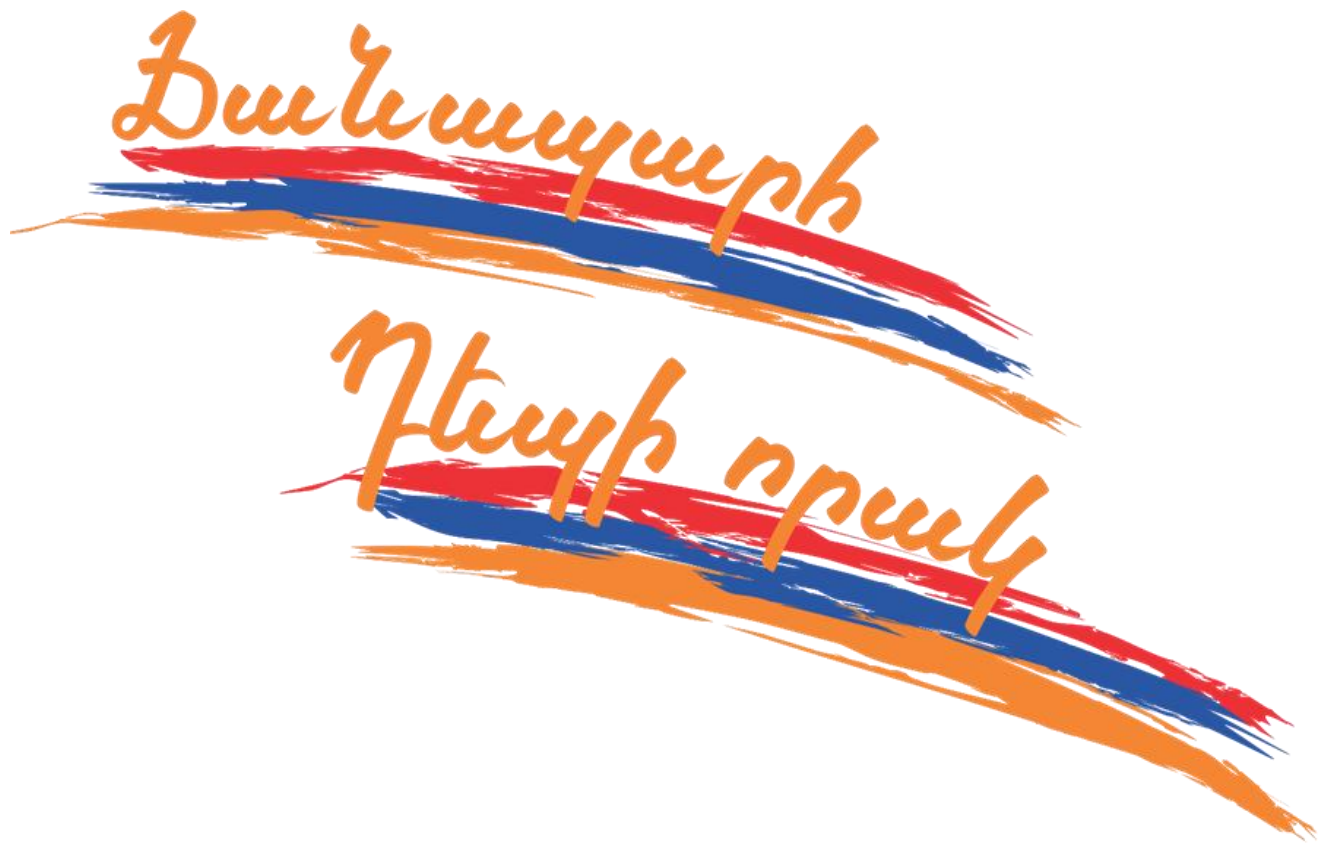
2015 թ. ՈԱԱԿ-ի Հոգաբարձուների խորհրդի կողմից հաստատվել են բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման սակագները, իսկ 2019թ.՝ նախնական և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման սակագները:

2024թ. Հոգաբարձուների խորհրդի կողմից վերանայվել են նախնական և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման սակագները՝ ներառելով ծրագրային հավատարմագրման և պայմանով հավատարմագրման սակագները:

Նույն թվականին ընդունվել են նաև պայմանով հավատարմագրում ստացած բուհերի ինստիտուցիոնալ հավատարմագրման սակագները:

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐԻ ՑԱՆԿ

ԳԱԱ	Գիտությունների ակադեմիա	ազգային
ԵԲԿՏ	Եվրոպական կրթական տարածք	բարձրագույն
ՉԼՄ	Չանգվածային	լրատվության միջոցներ
ԿԳՄՍՆ	Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարություն	
ՀԵԿ	Հավատարմագրման կոնսորցիում	Եվրոպական
ՄՈՒՀ	Մասնագիտական հաստատություն	ուսումնական
ԲՈՒՀ	Բարձրագույն հաստատություն	ուսումնական
ՄԿԾ	Մասնագիտության ծրագիր	կրթական
ՈԱԱԿ	«Մասնագիտական որակի ապահովման կենտրոն» հիմնադրամ	կրթության ազգային
ՈԱԾ	Որակավորումների շրջանակ	ազգային
ՈԱԵԶՈՒ	Որակի ապահովման չափորոշիչներ և ուղենիշներ	

«ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՈՐԱԿԻ ԱՊԱՀՈՎՄԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Երևան - 2026